

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain ja sähkömarkkinalain 88 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuluttajansuojalakia ja sähkömarkkinalakia. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön kuluttajan oikeuksia koskeva direktiivi.

Kuluttajansuojalain koti- ja etämyyntiä koskevan luvun säännökset on tarpeen uudistaa kokonaisuudessaan. Sen lisäksi direktiivi edellyttää muutoksia kuluttajansuojalain kuluttajankauppaa koskevan luvun säännöksiin luovutuksesta, vaaranvastuusta ja viivästyksestä. Eräät direktiivin edellyttämät muutokset ehdotetaan pantaviksi täytäntöön kuluttajansuojalain markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevaan lukuun lisättäviksi säännöksillä.

Elinkeinonharjoittajalle asetettaisiin nykyistä kattavampi velvollisuus antaa tietoja niin koti- ja etämyynnissä kuin muissa kaupankäyntitilanteissa. Kotimyynnin käsitettä ehdotetaan laajennettavaksi nykyisestä. Keskeisin muutos on se, että kotimyynniksi katsottaisiin kulutushyödykkeen tarjoaminen muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa myös silloin, kun elinkeinonharjoittaja menee kyseiseen paikkaan kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä tarjotakseen kuluttajalle hänen pyytämäänsä kulutushyödykettä ja osapuolet tekevät samassa yhteydessä sopimuksen tai kuluttaja tekee siitä sitovan tarjouksen.

Kuluttajan oikeus peruuttaa koti- ja etämyyntisopimus laajenisi nykyisestä. Uutta olisi esimerkiksi se, että kuluttajalla olisi peruuttamisoikeus silloinkin, kun palvelusuoritus on aloitettu hänen suostumuksellaan,

mutta palvelua ei ole saatettu vielä loppuun. Tällöin kuluttajan tulisi kuitenkin korvata jo tehty työ tai muu suoritus. Peruuttamisesta tulisi ilmoittaa jatkossa yksiselitteisesti, kun nykyisin peruuttamisilmoitukseksi katsotaan myös pelkkä tavaran palauttaminen. Peruuttamistapauksessa kuluttajan olisi jatkossa myös pääsääntöisesti vastattava tavaroiden palauttamisesta johtuvista välittömistä kuluista, paitsi jos elinkeinonharjoittaja on sitoutunut vastaamaan niistä tai laiminlyönyt ilmoittaa kuluttajalle, että tämän on vastattava niistä.

Elinkeinonharjoittaja ei saisi käyttää tekevänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasiointinnissa palvelua, jonka käyttämisestä kuluttajalta peritään hänen liittymäsopimuksensa mukaisen hinnan tai sitä vastaavan laskennallisen perushinnan ylittäviä kuluja. Säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin yksinomaan rahoituspalveluja ja -välineitä koskevat sopimukset. Erityisesti verkkokaupan kustannusloukkuihin puututaan muun muassa asettamalla elinkeinonharjoittajalle velvollisuus mainita maksuvelvollisuudesta nimenomaisesti tilauspainikkeessa. Kuluttajan maksuvelvollisuus ei myöskään voisi perustua niin sanottuihin ennalta rastitettuihin ruutuihin.

Direktiivin täytäntöönpanoaika päättyy 13 päivänä joulukuuta 2013, ja sen säännöksiä on sovellettava 13 päivästä kesäkuuta 2014 lukien. Tämän mukaisesti lakien on tarkoitus tulla voimaan 13 päivänä kesäkuuta 2014.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	4
1 DIREKTIIVI KULUTTAJAN OIKEUKSISTA	4
1.1 Yleistä	4
1.2 Direktiivin sisältö	4
Soveltamisala	4
Määritelmät	5
Ennakkotiedot muussa kuin koti- ja etämyynissä	5
Ennakkotiedot ja sopimuksen muoto koti- ja etämyynissä	6
Peruuttamisoikeus koti- ja etämyynissä	7
Muut säännökset	8
2 NYKYTILA	9
2.1 Kotimyynti ja etämyynti (kuluttajansuojalain 6 luku)	9
2.2 Luovutus, vaaranvastuu ja viivästys (kuluttajansuojalain 5 luku)	11
2.3 Elinkeinonharjoittajan velvollisuus antaa tietoja	12
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	12
3.1 Yleistä	12
3.2 Direktiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset	12
3.2.1 Kansallisen harkintavallan käyttö	12
3.2.2 Koti- ja etämyyntiä koskevat muutokset	14
Säännösten soveltamisala	14
Koti- ja etämyynnin määritelmä	15
Tiedonantovelvollisuus ja tietojen vahvistaminen	16
Peruuttamisoikeus	16
3.2.3 Tavarankauppa koskevat ehdotukset	17
3.2.4 Muut kuluttajansuojalakiin ehdotettavat muutokset	17
Yleiset tiedonantovelvoitteet muussa kuin koti- ja etämyynissä	17
Lisämaksut	18
Puhelinasioinnista perittävät kulut	18
3.3 Direktiivin säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön	20
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	21
4.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan	21
4.2 Vaikutukset kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien asemaan	22
5 ASIAN VALMISTELU	23
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	25
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	25
1.1 Kuluttajansuojalaki	25
2 luku Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa	25
5 luku Kuluttajankauppa	29
6 luku Kotimyynti ja etämyynti	31
6 a luku Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyynti	47
7 luku Kuluttajaluotot	47
12 luku Erinäisiä säännöksiä	47
1.2 Sähkömarkkinalaki	47
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET	47

3	VOIMAANTULO.....	48
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	48
	LAKIEHDOTUKSET	50
	1. Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta	50
	2. Laki sähkömarkkinalain 88 §:n muuttamisesta	61
	LIITE	62
	RINNAKKAISTEKSTIT	62
	1. Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta	62
	2. Laki sähkömarkkinalain 88 §:n muuttamisesta	70
	ASETUSLUONNOS	72
	Oikeusministeriön asetus kulutushyödykesopimusta koskevasta puhelinasioinnista perittävästä perushinnasta	72
	ASETUSLUONNOS	73
	Oikeusministeriön asetus kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetuista peruuttamis- lomakkeesta ja peruuttamisohjeista	73

YLEISPERUSTELUT

1 Direktiivi kuluttajan oikeuksista

1.1 Yleistä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta (kuluttajaoikeusdirektiivi) annettiin 25 päivänä lokakuuta 2011. Direktiivillä korvataan muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa neuvoteltuja sopimuksia koskevasta kuluttajansuojasta annettu direktiivi 85/577/ETY (kotimyyntidirektiivi) ja kuluttajansuojasta etäsopimuksissa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/7/EY (etämyyntidirektiivi).

Direktiivi perustuu komission 8 päivänä lokakuuta 2008 antamaan ehdotukseen (KOM(2008) 614 lopullinen), ja sen tavoitteena on erityisesti etämyyntiä ja muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtäviä sopimuksia koskevaa lainsäädäntöä yhdenmukaistamalla lisätä rajat ylittävää kuluttajankauppaa ja parantaa siten sisämarkkinoiden toimintaa. Komission alkuperäinen ehdotus oli lopullista direktiiviä tuntuvasti kattavampi, sillä se sisälsi myös esimerkiksi myyjän virhevastuuta ja kohtuuttomia sopimusehtoja koskevia säännöksiä.

Direktiivi on aiemmista direktiiveistä poiketen pääosin täysharmonisointisäädös, eli jäsenvaltiot eivät saa antaa tai pitää voimassa direktiivistä poikkeavia säännöksiä seikoista, jotka direktiivillä on yhdenmukaistettu. Direktiivi sisältää kuitenkin useita soveltamisala- ja muita poikkeuksia, joten jäsenvaltioilla on jatkossakin jonkin verran kansallista liikkumavaraa koti- ja etämyyntiä sekä muita direktiivin soveltamisalaan kuuluvia seikkoja koskevassa sääntelyssä.

Jäsenvaltioiden on pantava direktiivi täytäntöön viimeistään 13 päivänä joulukuuta 2013 sekä sovellettava säännöksiä 13 päivä-

tä kesäkuuta 2014 lukien kyseisen ajankohdan jälkeen tehtäviin sopimuksiin.

1.2 Direktiivin sisältö

Soveltamisala

Kuluttajaoikeusdirektiivi koskee lähtökohteisesti kaikkia elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiä sopimuksia, mukaan lukien julkisten palveluntarjoajien kanssa tehdyt sopimukset veden, kaasun, sähkön ja kaukolämmön toimittamisesta. Direktiivin 3 artiklan 3 kohtaan sisältyy kuitenkin useita soveltamisalapoikkeuksia. Direktiivi ei 3 artiklan 3 kohdan mukaan koske:

- sosiaalipalveluja ja terveydenhuoltoa koskevia sopimuksia;
- rahapelitoimintaa koskevia sopimuksia;
- rahoituspalveluja koskevia sopimuksia;
- kiinteän omaisuuden tai kiinteään omaisuuden kohdistuvien oikeuksien syntymistä, hankkimista tai luovutusta koskevia sopimuksia;
- uusien rakennusten rakentamista, olemassa olevien rakennusten huomattavia muutostöitä ja asumiseen tarkoitettujen tilojen vuokraamista koskevia sopimuksia;
- pakettimatkadirektiivin soveltamisalaan kuuluvia sopimuksia;
- aikaosuusdirektiivin soveltamisalaan kuuluvia sopimuksia;
- sopimuksia, jotka jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti laatii riippumattomuuteen ja puolueettomuuteen velvoitettu julkinen viranhaltija, jonka on annettava kuluttajalle kattavaa oikeudellista tietoa varmistaakseen, että kuluttaja tekee sopimuksen huolellisen harkinnan perusteella ja tietoisena sen oikeudellisesta merkityksestä;
- sopimuksia, jotka koskevat kotitalouden päivittäiseen kulutukseen tarkoitettujen ja elinkeinonharjoittajan kuluttajan kotiin, asuinpaikkaan tai työpaikalle toistuvilla ja säännöllisillä jakelukierroksilla fyysisesti toimittamien elintarvikkeiden, juomien tai muiden tavaroiden toimittamista;

- tietyin poikkeuksin matkustajaliikenteen palveluja koskevia sopimuksia;
- jakeluautomaatin avulla tai automatisoidussa liiketilassa tehtäviä sopimuksia;
- sopimuksia, jotka tehdään teletoiminnan harjoittajien kanssa maksullisten yleisöpuhelimien kautta niiden käyttöä varten tai kuluttajan luoman yhden puhelin-, internet- tai faksiyhteyden käyttöä varten.

Direktiivin 3 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioilla on lisäksi mahdollisuus olla soveltamatta direktiiviä sellaisiin muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyihin sopimuksiin, joissa kuluttajan suoritettavaksi tuleva maksu on enintään 50 euroa. Jäsenvaltiot voivat kansallisessa lainsäädännössä säättää myös tätä pienemmästä rahamäärästä.

Direktiivi ei vaikuta kansalliseen yleiseen sopimusoikeuteen, kuten sopimuksen pätevyyttä, tekemistä tai vaikutuksia koskeviin sääntöihin, siltä osin kuin niitä ei säännellä direktiivissä (3 artiklan 5 kohta). Direktiivi ei myöskään estä elinkeinonharjoittajia tarjoamasta kuluttajille sopimusjärjestelyjä, jotka antavat direktiivissä säädettyä paremman suojan (3 artiklan 6 kohta).

Määritelmät

Direktiivin 2 artikla sisältää eräitä määritelmiä. Kauppasopimuksella tarkoitetaan artiklan 5 kohdan mukaan sopimusta, jonka mukaisesti elinkeinonharjoittaja luovuttaa tai sitoutuu luovuttamaan kuluttajalle tavaran omistusoikeuden ja kuluttaja maksaa tai sitoutuu maksamaan tavaran hinnan. Kauppasopimuksena pidetään myös sopimuksia, jotka koskevat sekä tavaroita että palveluja. Palvelusopimuksella tarkoitetaan 6 kohdan mukaan muuta sopimusta kuin kauppasopimusta, jonka mukaisesti elinkeinonharjoittaja suorittaa tai sitoutuu suorittamaan kuluttajalle palvelun ja kuluttaja maksaa tai sitoutuu maksamaan palvelun hinnan. Jos digitaalista sisältöä toimitetaan aineellisella välineellä, kuten CD- tai DVD-levyllä, kyse on direktiivin mukaan tavarasta. Jos digitaalista sisältöä sen sijaan toimitetaan muulla kuin aineellisella välineellä, sitä ei direktiiviä sovellettaessa pidetä tavarana eikä palveluna. Direktiiviin sisältyy viimeksi mainittuja sopimuksia

koskevia erityissäännöksiä peruuttamisoi-
keudesta.

Etäsopimuksella tarkoitetaan artiklan 7 kohdan mukaan sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjontajärjestelmässä ilman, että elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja ovat samanaikaisesti fyysisesti läsnä, ja käyttäen pelkästään yhtä tai useampaa etäviestintä sopimuksen tekemiseen asti, sopimuksen tekemisen ajankohta mukaan lukien.

Muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehdyllä sopimuksella (jäljempänä *kotimyyntisopimus*) tarkoitetaan artiklan 8 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan tekemää sopimusta, joka tehdään osapuolten ollessa samanaikaisesti fyysisesti läsnä paikassa, joka ei ole elinkeinonharjoittajan toimitila. Kotimyyntisopimuksilla tarkoitetaan myös kuluttajan tällaisissa olosuhteissa tekemää tarjousta. Samoin määritelmä kattaa sopimukset, jotka tehdään elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tai etäviestimen avulla välittömästi sen jälkeen, kun kuluttajaan on otettu henkilökohtaisesti erikseen yhteyttä paikassa, joka ei ole elinkeinonharjoittajan toimitila osapuolten ollessa samanaikaisesti fyysisesti läsnä. Lisäksi määritelmän piiriin kuuluvat sopimukset, jotka tehdään elinkeinonharjoittajan järjestämän tutustumiskäynnin aikana, jonka tarkoituksena tai seurauksena on tavaroiden tai palvelujen esittelemine ja myyminen kuluttajalle. Kotimyyntin määritelmään sisältyvällä toimitilalla tarkoitetaan artiklan 9 kohdan mukaan kiinteää vähittäismyyntipaikkaa, jossa elinkeinonharjoittaja harjoittaa toimintaansa vakituisesti, sekä siirrettävää myyntipaikkaa, jossa elinkeinonharjoittaja harjoittaa toimintaansa tavanomaisesti.

Ennakkotiedot muussa kuin koti- ja etämyynnissä

Direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään muussa kuin koti- ja etämyynnissä annettavista ennakkotiedoista. Näitä kuluttajalle selvällä ja ymmärrettävällä tavalla annettavia tietoja ovat muun muassa tavaroiden ja palvelujen pääominaisuudet, elinkeinonharjoittajan yhteystiedot, tavaroiden ja palvelujen

hintaa koskevat tiedot, määräaika, johon mennessä elinkeinonharjoittaja sitoutuu toimittamaan tavarain tai suorittamaan palvelun sekä sopimuksen kesto. Tietoja ei kuitenkaan tarvitse antaa silloin, kun ne ilmenevät muutoin asiayhteydestä. Direktiivin 5 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden ei edellytetä myöskään soveltavan tiedonantovelvoitteita sopimukseen, jotka liittyvät päivittäisiin liiketoimiin ja jotka täytetään välittömästi sopimuksen tekemisen yhteydessä.

Jäsenvaltiot voivat asettaa tai pitää voimassa lisävaatimuksia ennen sopimuksen tekoa annettavista tiedoista (5 artiklan 4 kohta). Kyse on siis niin sanotusta minimiharmoni-soivasta sääntelystä.

Ennakkotiedot ja sopimuksen muoto koti- ja etämyynnissä

Direktiivin 6 artiklassa säädetään tiedoista, jotka elinkeinonharjoittajan on annettava kuluttajalle selvällä ja ymmärrettävällä tavalla ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi koti- tai etämyyntisopimukseen. Erityisiä koti- ja etämyyntisopimukseen liittyviä tiedonantovaatimuksia ovat esimerkiksi elinkeinonharjoittajan toimipaikan maantieteellinen osoite, tietyissä tapauksissa etäviestimen käyttämisestä sopimuksen tekemisessä aiheutuvat kulut, peruuttamisoikeutta koskevat ehdot ja malliperuuttamislomake, tapauskohtaisesti tieto siitä, että kuluttajan on vastattava tavaroiden palauttamiskustannuksista peruuttamistapauksessa sekä etämyynnissä tieto tavaroiden palauttamiskustannusten määrästä, jos tavarat ovat luonteeltaan sellaisia, ettei niitä voida palauttaa tavanomaisesti postitse.

Direktiivin 6 artiklan 5 kohdan mukaan tiedonantovaatimukset ovat olennainen osa koti- tai etämyyntisopimusta, eikä tietoja saa muuttaa, elleivät sopimuspuolet nimenomaisesti sovi toisin. Jos elinkeinonharjoittaja ei ole täyttänyt lisäkuluja tai muita kustannuksia koskevia tiedonantovelvoitteita, direktiivin 6 artiklan 6 kohdan mukaan kuluttajan ei tarvitse näitä maksaa. Todistustaakka tiedonantovaatimusten täyttämistä on elinkeinonharjoittajalla (6 artiklan 9 kohta).

Direktiivin 7 artiklan mukaan kotimyyntisissä ennakkotiedot on annettava kuluttajalle paperilla tai kuluttajan suostumuksella muul-

la pysyvällä välineellä. Tietojen on oltava helposti luettavia, ja ne on esitettävä selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä. Kuluttajalle on annettava myös jäljennös allekirjoitetusta sopimuksesta tai sopimusvahvistuksesta paperilla tai kuluttajan suostumuksella muulla pysyvällä välineellä. Direktiivin 7 artiklan 4 kohta sisältää eräitä kuluttajan aloitteesta tehtäviä, alle 200 euron suuruisia kiireellisiä korjaus- ja huoltotyösopimuksia koskevan poikkeuksen, jonka mukaan kuluttajalle on annettava ennen tällaisen kotimyyntisopimuksen tekemistä vain osa 6 artiklan 1 kohdan mukaisista ennakkotiedoista. Osa niistäkin tiedoista, jotka kuluttajalle on annettava, voidaan antaa muulla kuin pysyvällä tavalla, jos kuluttaja siihen nimenomaisesti suostuu. Sopimusvahvistuksen tulee kuitenkin sisältää kaikki 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta mainittua poikkeusta.

Etämyynnissä ennakkotiedot on annettava tai asetettava ne kuluttajan saataville etäviestimelle soveltuvalla tavalla, ja ne on esitettävä selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä. Jos ennakkotiedot annetaan pysyvällä välineellä, niiden on oltava helposti luettavassa muodossa (8 artiklan 1 kohta).

Direktiivin 8 artiklan 2 kohtaan sisältyy sähköisesti tehtäviä sopimuksia koskeva erityissäännös. Jos sähköisessä muodossa tehtävässä etäsopimuksessa kuluttajalle asetetaan maksuvelvollisuus, kuluttajalle on ilmoitettava selvästi, helposti havaittavasti ja välittömästi ennen tilauksen tekemistä muun muassa hyödykkeen pääominaisuudet, hyödykkeen kokonaishinta ja mahdolliset siihen sisältyvät kulut ja tarvittaessa sopimuksen kestoja koskevat seikat. Elinkeinonharjoittajan on myös varmistettava, että kuluttaja tilausta tehdessään nimenomaisesti hyväksyy maksuvelvollisuuden. Jos tilauksen tekeminen edellyttää näppäimen tai muun vastaavan toiminnon käyttöä, näppäin tai vastaava toiminto on merkittävä helposti luettavalla tavalla ainoastaan sanoilla ”tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus” tai vastaavalla yksiselitteisellä maksuvelvollisuuden ilmentävällä tavalla. Jos elinkeinonharjoittaja ei ole noudattanut, mitä kuluttajan nimenomaisesti suostumuksesta säädetään, sopimus tai tilaus ei sido kuluttajaa.

Jos sopimus tehdään käyttäen etäviestintä, jossa on rajoitetusti tilaa tai aikaa tietojen näyttämiseen, elinkeinonharjoittajan on ennen sopimuksen tekemistä ilmoitettava kyseisellä viestimellä vain osa ennakkotiedoista. Muut ennakkotiedot on annettava kuluttajalle 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Puhelimitse tapahtuvissa yhteydenotoissa elinkeinonharjoittajan henkilöllisyys ja puhelun kaupallinen tarkoitus on selvitettävä aina kuluttajan kanssa käytävän keskustelun aluksi.

Direktiivin 8 artiklan 6 kohta sisältää jäsenvaltio-option, jonka mukaan puhelimitse tehtävien etäsopimusten osalta jäsenvaltiot voivat säätää, että elinkeinonharjoittajan on vahvistettava tarjous kuluttajalle, joka tulee sidotuksi vasta allekirjoitettuaan tarjouksen tai lähetettyään kirjallisen hyväksyntänsä. Jäsenvaltiot voivat myös säätää, että tällaiset vahvistukset on tehtävä pysyvällä välineellä.

Direktiivin 8 artiklan 7 kohdassa säädetään elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta toimittaa kuluttajalle vahvistus tehdystä sopimuksesta pysyvällä välineellä kohtuullisen ajan kuluessa etäsopimuksen tekemisestä ja viimeistään tavaroiden toimitusajankohtana tai ennen kuin palvelun suorittaminen alkaa. Vahvistuksen tulee sisältää kaikki 6 artiklan 1 kohdan mukaiset ennakkotiedot, jollei näitä tietoja ole annettu kuluttajalle pysyvällä välineellä ennen sopimuksen tekemistä sekä tarvittaessa vahvistus kuluttajan antamasta ennakkosuostuksesta siihen, että muulla kuin aineellisella välineellä toimitettavan digitaalisen sisällön toimittaminen aloitetaan, jolloin peruuttamisoikeus menetetään. Vahvistus tulee antaa myös tätä koskevasta ilmoituksesta.

Direktiivin 7 artiklan 3 kohdassa ja 8 artiklan 8 kohdassa säädetään palvelujen toimitamisen aloittamisesta peruuttamisaikana. Jos kuluttaja haluaa, että palvelujen toimittaminen alkaa peruuttamisaikana, elinkeinonharjoittajan on edellytettävä, että kuluttaja tekee tästä nimenomaisen pyynnön. Kotimyyntissä pyyntö on tehtävä pysyvällä välineellä.

Direktiivin 7 artiklan 5 kohdan ja 8 artiklan 10 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät saa asettaa direktiivissä säädettyjen, ennen sopimuksen tekemistä annettavien tietojen koskevien velvoitteiden täyttämiseksi muita muotovaatimuksia.

Peruuttamisoikeus koti- ja etämyynissä

Pääsäännön mukaan kuluttajalla on oikeus perusteluja esittämättä peruuttaa koti- tai etämyyntisopimus 14 päivän kuluessa (9 artiklan 1 kohta). Direktiivin 9 artiklan 2 kohdassa säädetään tarkemmin 14 päivän määräajan laskentatavasta eri tilanteissa.

Jos elinkeinonharjoittaja ei ole antanut kuluttajalle asianmukaisesti tietoja peruuttamisoikeudesta, peruuttamisen määräaika päättyy 12 kuukauden kuluttua alkuperäisen peruuttamisen määräajan päättymisestä. Jos kuitenkin elinkeinonharjoittaja on antanut kuluttajalle edellä mainitut tiedot 12 kuukauden kuluessa alkuperäisen peruuttamisen määräajan päättymisestä, peruuttamisen määräaika päättyy 14 päivän kuluttua päivästä, jona kuluttaja vastaanottaa nämä tiedot. (10 artikla)

Direktiivin 11 artiklan 1 kohdan mukaan kuluttajan on ennen peruuttamisen määräajan päättymistä ilmoitettava elinkeinonharjoittajalle päätöksestään peruuttaa sopimus. Ilmoituksen voi tehdä joko käyttämällä direktiivin liitteessä I vahvistettua malliperuutuslomaketta tai millä tahansa muulla yksiselitteisellä ilmoituksella. Todistustaakka peruuttamisoikeuden käyttämisestä artiklan mukaisesti on kuluttajalla.

Elinkeinonharjoittajan on palautettava kaikki kuluttajalta saadut maksut ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään 14 päivän kuluttua siitä päivästä, jona elinkeinonharjoittaja sai tietää peruutuksesta (13 artiklan 1 kohta). Kauppasopimusten osalta elinkeinonharjoittaja voi pidättäytyä maksujen palautuksesta, kunnes hän on saanut tavarat takaisin tai kunnes kuluttaja on esittänyt näyttöä siitä, että hän on lähettänyt tavarat takaisin, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi, paitsi jos elinkeinonharjoittaja on tarjoutunut noutamaan tavarat itse (13 artiklan 3 kohta).

Kuluttajan on lähetettävä tai luovutettava tavarat elinkeinonharjoittajalle ilman aiheutonta viivästyksiä ja viimeistään 14 päivän kuluttua päivästä, jona kuluttaja on ilmoittanut elinkeinonharjoittajalle peruutuksesta, paitsi jos elinkeinonharjoittaja on tarjoutunut noutamaan tavarat itse. Kuluttaja vastaa vain tavaroiden palauttamisesta johtuvista välittö-

mistä kuluista, paitsi jos elinkeinonharjoittaja on suostunut vastaamaan niistä tai laiminlyönyt ilmoittaa kuluttajalle, että kuluttajan on vastattava niistä. Poikkeuksena tästä ovat kotimyyntisopimukset, joissa tavarat on toimitettu kuluttajan kotiin sopimuksentekohetkellä. Tällöin elinkeinonharjoittajan on noudettava tavarat omalla kustannuksellaan, jos tavarat eivät ole luonteensa vuoksi palautettavissa tavanomaisesti postitse. (14 artiklan 1 kohta)

Peruutustapauksessa kuluttaja on vastuussa vain sellaisesta tavaroiden arvon alenemisesta, joka on seurausta tavaroiden muusta kuin niiden luonteen, ominaisuuksien ja toimivuuden toteamiseksi tarvittavasta käsittelystä. Jos elinkeinonharjoittaja ei ole antanut säädettyjä tietoja peruuttamisoikeudesta, kuluttajalla ei kuitenkaan olisi tällaista vastuuta. (14 artiklan 2 kohta). Jos kuluttaja käyttää peruuttamisoikeutta tehtyään palvelun suorittamisen aloittamista koskevan pyynnön, hänen on maksettava elinkeinonharjoittajalle määrä, joka on suhteessa saatuun suoritukseen siihen ajankohtaan asti, jona kuluttaja ilmoittaa elinkeinonharjoittajalle peruuttamisoikeuden käytöstä, kun vertauskohtana ovat sopimukseen sisältyvät suoritukset kokonaisuudessaan (14 artiklan 3 kohta). Direktiivin 14 artiklan 4 alakohdassa säädetään erityistilanteista, joissa kuluttaja ei ole peruutustapauksissa velvollinen maksamaan palvelun suorittamisesta ja digitaalisen sisällön toimittamisesta.

Direktiivin 15 artiklan mukaan kuluttajan peruuttaessa koti- tai etämyyntisopimuksen kaikki liitännäissopimukset peruuntuvat automaattisesti ilman, että kuluttajalle aiheutuu tästä ylimääräisiä kustannuksia. Artiklalla ei kuitenkaan rajoiteta kulutusluottodirektiivin (2008/48/EY) 15 artiklan soveltamista.

Direktiivin 16 artiklassa on lueteltu peruuttamisoikeutta koskevat poikkeukset. Jollei toisin ole sovittu, peruuttamisoikeutta ei ole muun muassa silloin, kun kyse on:

- kokonaan suoritetuista palveluista, joiden suorittaminen on kuluttajan suostumuksella aloitettu ennen peruuttamisajan päättymistä ja kuluttaja on saanut ilmoituksen siitä, että hän menettää peruuttamisoikeuden, kun elinkeinonharjoittaja on täyttänyt sopimuksen kokonaisuudessaan;

- sellaisen digitaalisen sisällön toimittamisesta, jota ei toimiteta aineellisella välineellä, jos palvelun suorittaminen on alkanut kuluttajan nimenomaisella ennakkosuostumuksella ja jos kuluttaja on saanut ilmoituksen siitä, että hän menettää näin peruuttamisoikeuden;

- sellaisten tavaroiden toimittamisesta, jotka on valmistettu kuluttajan vaatimusten mukaisesti tai selvästi henkilökohtaisia tarpeita vastaaviksi;

- sellaisten tavaroiden toimittamisesta, jotka voivat pilaantua tai vanhentua nopeasti;

- sellaisten sinetöityjen tavaroiden toimittamisesta, joita ei voida palauttaa terveyden- suojele- tai hygieniasyistä ja joiden sinetti on avattu toimituksen jälkeen;

- sopimuksista, joihin liittyen kuluttaja on nimenomaisesti pyytänyt elinkeinonharjoittajaa käymään luonaan kiireellisten korjaus- ja huoltotöiden tekemiseksi;

- sellaisen sinetöidyn ääni- tai kuvatallenteen tai sinetöidyn tietokoneohjelman toimittamisesta, jonka sinetti on avattu toimituksen jälkeen;

- julkisessa huutokaupassa tehdyistä sopimuksista;

- majoituksen tarjoamisesta muuhun kuin asumistarkoitukseen, tavaroiden kuljetuksesta, autonvuokrauspalveluista, ravintolapalveluista tai vapaa-ajanpalveluista, jos sopimus edellyttää suoritusta määrättyä ajankohtana tai määrätyn ajan kuluessa.

Muut säännökset

Direktiivin 18 artiklassa säädetään tavaran luovutuksesta kauppasopimuksissa. Jollei toisin ole sovittu, elinkeinonharjoittajan on 18 artiklan 1 kohdan mukaan luovutettava tavara siirtämällä sen fyysinen hallinta tai määräysvalta tavaraan kuluttajalle ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään 30 päivän kuluttua sopimuksen tekemisestä. Jos toimitus on viivästynyt sovittuun tai 1 kohdassa säädetystä määräajasta, kuluttajan on pyydetävä elinkeinonharjoittajaa tekemään luovutusolosuhteisiin nähden asianmukaisen lisäajan kuluessa. Jos elinkeinonharjoittaja ei luovuta tavaroita tämän lisäajan kuluessa, kuluttajalla on oikeus purkaa sopimus. Lisäajan asettamista koskevaa säännöstä ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun elinkeinonharjoittaja on

kieltäytynyt toimittamasta tavaraa tai jos luovutus sovittuna toimitusaikana on olennainen ottaen huomioon kaikki sopimuksen tekemiseen liittyvät olosuhteet. Sama koskee tilannetta, jossa kuluttaja ilmoittaa elinkeinonharjoittajalle ennen sopimuksen tekemistä, että luovutus tiettyyn päivään mennessä tai tietynä päivänä on olennaista. Näissä tapauksissa kuluttajalla on oikeus purkaa sopimus välittömästi. (18 artiklan 2 kohta)

Vaaranvastuun siirtymistä koskevan 20 artiklan mukaan kauppasopimuksissa, joiden mukaan elinkeinonharjoittaja lähettää tavarankuluttajalle, vastuu tavaroiden katoamisesta tai vahingoittumisesta siirtyy kuluttajalle, kun kuluttaja tai kuluttajan osoittama kolmas osapuoli, joka ei ole rahdinkuljettaja, on saanut tavarat fyysisesti hallintaansa. Jos rahdinkuljettaja on ollut puhtaasti kuluttajan valitsema, vaaranvastuu siirtyy kuitenkin kuluttajalle luovutettaessa tavara rahdinkuljettajalle. Tällä ei kuitenkaan rajoiteta kuluttajan oikeuksia rahdinkuljettajan suhteen.

Direktiivin 19 artiklassa säädetään elinkeinonharjoittajille asetettavasta kiellosta, jolla estetään elinkeinonharjoittajia vaatimasta kuluttajilta tietyn maksuvälineen käytöstä maksuja, jotka ylittävät elinkeinonharjoittajalle tämän välineen käytöstä aiheutuvat kustannukset.

Jos elinkeinonharjoittajalla on puhelinlinja, jonka välityksellä häneen saa puhelinyhteyden tehtyyn sopimukseen liittyvissä asioissa, yhteydenotosta elinkeinonharjoittajaan ei saa aiheutua kuluttajalle perushintaa suurempia kuluja. Säännös ei vaikuta televiestintäpalvelujen tarjoajien oikeuteen veloittaa tällaisista puheluisista. (21 artikla)

Lisämaksuja koskevan 22 artiklan mukaan ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi sopimukseen tai tarjoukseen, elinkeinonharjoittajan on pyydettävä kuluttajan nimenomainen suostumus kaikkiin lisämaksuihin, jotka eivät sisälly elinkeinonharjoittajan pääasiallisesta sopimusvelvoitteesta sovittuun vastikkeeseen. Jos elinkeinonharjoittaja ei ole hankkinut kuluttajan nimenomaista suostumusta, vaan on päätellyt sen käyttämällä oletusvalintoja, jotka kuluttajan on hylättävä välttääkseen lisämaksun, kuluttajalla on oikeus saada tällainen maksu takaisin.

2 Nykytila

2.1 Kotimyynti ja etämyynti (kuluttajansuojalain 6 luku)

Kulutushyödykkeiden koti- ja etämyynnistä säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvussa. Kotimyynnillä tarkoitetaan kulutushyödykkeen tarjoamista kuluttajalle henkilökohtaisesti muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimipaikassa. Kotimyynninä ei kuitenkaan pidetä esimerkiksi kulutushyödykkeen tarjoamista paikassa, jossa yleensä tarjotaan kulutushyödykkeitä, eikä myöskään paikassa, jonne elinkeinonharjoittaja saapuu kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä tarjotakseen kuluttajalle hänen pyytämäänsä kulutushyödykettä. (3 §) Kotimyynntisääntelyn ulkopuolelle on rajattu kiinteän omaisuuden kauppaa tai vuokraamista koskevat sopimukset, arvopaperimarkkinalaissa (495/1989) tarkoitettua arvopaperia koskevat sopimukset, vakuutus sopimukset ja kuluttajansuojalain 10 luvun soveltamisalaan kuuluvat sopimukset eli aikaosuuksia ja pitkäkestoisia lomatuotteita koskevat sopimukset. Kotimyyntiä koskevia säännöksiä ei sovelleta myöskään, jos kulutushyödykkeen hinta on pienempi kuin 15 euroa. Jos samalla kertaa myydään useampia hyödykkeitä, joiden yhteishinta on vähintään 15 euroa, säännöksiä kuitenkin sovelletaan. (5 §)

Etämyynnillä tarkoitetaan kulutushyödykkeen tarjoamista kuluttajalle elinkeinonharjoittajan järjestämän sellaisen etätarjontamenetelmän avulla, jossa sopimuksen tekemiseen ja sitä edeltävään markkinointiin käytetään yksinomaan yhtä tai useampaa etäviestintä (4 §). Etämyyntiä koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu muun muassa kiinteän omaisuuden kauppaa tai muuta oikeutta kiinteään omaisuuteen koskevat sopimukset vuokraoikeutta lukuun ottamatta, aikaosuuksisopimukset, jakeluautomaa-tin avulla tai automatisoidussa liiketilassa tehtävät sopimukset sekä huutokaupassa tehdyt sopimukset, jos huutokauppaan voidaan osallistua muutenkin kuin etäviestimellä. (6 §) Myös muun muassa majoitusta tai kuljetusta taikka ravintolatoimintaan tai vapaa-ajan viettoon liittyvää palvelusta koskevat sopimukset on rajattu ennakkotietoja, peruut-

tamisoikeutta ja eräitä muita seikkoja koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle silloin, kun elinkeinonharjoittaja sopimusta tehtäessä sitoutuu suorittamaan palveluksen tiettyä ajankohtana tai tietyn ajan kuluessa, eikä elinkeinonharjoittaja tarjoa näitä palveluksia kuluttajalle puhelimitse omasta aloitteestaan. (7 §)

Kotimyyntissä elinkeinonharjoittajan on luovutettava kuluttajalle kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistaman kaavan mukainen kotimyyntiasiakirja, jossa on sopimusta koskevien tietojen ohella mainittava kuluttajan oikeus peruuttaa sopimus sekä annettava ohjeet peruuttamisoikeuden käyttämistä varten. Asiakirja tulee toimittaa kuluttajalle viimeistään silloin, kun kuluttaja vastaanottaa tavaran, ja muuta hyödykettä kuin tavaraa koskevassa sopimuksessa silloin, kun kuluttaja tekee tarjouksen tai antaa hyväksyvän vastauksen elinkeinonharjoittajan tarjoukseen. (8 §) Ellei kotimyyntiasiakirjaa ole luovutettu asianmukaisesti kuluttajalle, sopimus ei sido kuluttajaa (20 §).

Kuluttajalla on kotimyyntissä oikeus peruuttaa sopimus ilmoittamalla siitä elinkeinonharjoittajalle 14 päivän kuluessa kotimyyntiasiakirjan vastaanottamisesta taikka tavaran kaupassa tavaran tai ensimmäisen tavaraerän vastaanottamisesta, jos tavara tai tavaraerä vastaanotetaan myöhemmin kuin asiakirja. Tavaran kaupassa peruuttamisilmoitukseksi katsotaan myös tavaran palauttaminen (9 §).

Elinkeinonharjoittajan on viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluessa peruuttamisilmoituksen vastaanottamisesta palautettava, mitä hinnasta on maksettu. Kuluttajalla on oikeus pidättää tavara siihen saakka, kunnes elinkeinonharjoittaja on palauttanut hänen maksamansa hinnan (10 §). Kuluttajan peruuttaessa sopimuksen myyjällä on velvollisuus noutaa tavara kuluttajan luota. Sopimusehdoissa on kuitenkin mahdollista määrätä, että kuluttajalla on velvollisuus palauttaa vastaanottamansa tavara tai suoritus kohtuullisen ajan kuluessa postitse. Palauttamisen kustannuksista vastaa tällöin elinkeinonharjoittaja (11 §).

Etämyyntissä elinkeinonharjoittajan tiedontovelvollisuus on kaksivaiheinen. Perustiedot elinkeinonharjoittajasta, tarjotusta

hyödykkeestä ja tarjouksen ehdoista on annettava jo ennen sopimuksen tekemistä. Tiedot tulee antaa kuluttajalle käytettyyn etäviestimeen sopivalla tavalla, selkeästi, ymmärrettävästi ja niin, että tietojen kaupallinen tarkoitus käy selvästi ilmi (13 §). Sopimuksen tekemisen jälkeen ennakkotiedot samoin kuin täydentävät lisätiedot tulee tiettyjä poikkeustilanteita lukuun ottamatta vahvistaa kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. (14 §)

Kuluttajalla on oikeus peruuttaa etäsopimus ilmoittamalla siitä elinkeinonharjoittajalle 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on vastaanottanut elinkeinonharjoittajan antaman vahvistuksen taikka tavaran kaupassa tavaran tai ensimmäisen tavaraerän vastaanottamisesta, jos tavara tai tavaraerä vastaanotetaan myöhemmin kuin vahvistus. Jos vahvistusta ei tarvitse toimittaa, peruuttamisaika lasketaan tavaran kaupassa tavaran tai tavaraerän vastaanottamisesta ja muissa tapauksissa sopimuksen tekemisestä. Tavaran kaupassa peruuttamisilmoitukseksi katsotaan myös vastaanotetun tavaran palauttaminen. Jos vahvistus ei täytä säädettyjä vaatimuksia, peruuttamisaika on kolme kuukautta. Jos vahvistus tänä aikana oikaistaan, 14 päivän peruuttamisaika lasketaan siitä päivästä, jona kuluttaja sai oikaistun vahvistuksen. Jos vahvistusta ei anneta lainkaan, sopimus ei sido kuluttajaa. (15 §) Peruuttamisoikeuden rajoituksista säädetään 16 §:ssä. Peruuttamisoikeutta ei ole muun muassa palveluksissa, joiden suorittamisen elinkeinonharjoittaja on kuluttajan suostumuksella aloittanut.

Peruutustapauksessa kuluttajan on palautettava vastaanotettu tavara tai muu palautettavissa oleva suoritus elinkeinonharjoittajalle kohtuullisen ajan kuluessa sopimuksen peruuttamisesta. Elinkeinonharjoittajan on puolestaan viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluessa tavaran tai suorituksen takaisin saatuaan palautettava kuluttajan maksama hinta. Kuluttajalle on korvattava myös palautuskulut, jos tavara on mahdollista palauttaa tavanomaisella tavalla postitse. (17 §)

Säilyttääkseen peruuttamisoikeutensa kuluttajan on niin koti- kuin etämyyntissä pidettävä tavara olennaisesti muuttumattomana tai vähentymättömänä. Jos kuluttaja sopimuksen peruutuessa tai rautessa saa hy-

väkseen suorituksen, joka ei ole palautettavissa, hänen on maksettava saamastaan hyödyistä elinkeinonharjoittajalle kohtuullinen korvaus. (23 §) Luvun 24 §:ssä säädetään luottosopimuksen peruuntumisesta kuluttajan peruuttaessa koti- tai etämyyntisopimuksen.

Jollei toisin sovita, sopimuksen täyttämistä koskevan 18 §:n mukaan elinkeinonharjoittajan on luovutettava kulutushyödyke kohtuullisessa ajassa ja viimeistään 30 päivän kuluttua siitä päivästä, jona kuluttaja on antanut tai lähettänyt elinkeinonharjoittajalle tarjouksensa tai hyväksyvän vastauksensa. Pykälässä säädetään myös elinkeinonharjoittajan menettelystä siinä tapauksessa, ettei hän kykene täyttämään sopimusta sen vuoksi, ettei tilattua kulutushyödykettä ole saatavilla.

2.2 Luovutus, vaaranvastuu ja viivästy (kuluttajansuojalain 5 luku)

Kuluttajansuojalain 5 luku koskee tavaran kauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja, ja lukuun sisältyy säännöksiä tavaran luovutuksesta, vaaranvastuun siirtymisestä sekä kaupan osapuolten sopimusrikkomuksista ja niiden seuraamuksista. Luvun säännöksiä sovelletaan eräin poikkeuksin myös valmistettavan tavaran tilaukseen. Soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu käytetyn tavaran huutokauppa, jos ostaja voi osallistua kaupantekoon henkilökohtaisesti. (1 §) Jos elinkeinonharjoittaja myy tavaroita rakennusta tai rakennelmaa varten kuluttajansuojalain 9 luvun soveltamisalaan kuuluvaan sopimukseen liittyvien suoritusten ohella, sovelletaan tällaisen tavaran kaupan kuitenkin, mitä 9 luvussa säädetään elementeistä (9 luvun 1 §).

Tavara katsotaan luovutetuksi ostajalle, kun ostaja on saanut sen hallintaansa. Jos myyjän on asennettava tai kokoonpantava tavara ostajan luona, tavara katsotaan kuitenkin myyjän viivästyä koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun myyjä on täyttänyt mainitun velvollisuutensa. (3 §) Jollei toisin ole sovittu, myyjällä on velvollisuus luovuttaa tavara ostajalle kohtuullisessa ajassa kaupanteosta. Jollei ostaja saa luottoa tai maksunlykkäystä, myyjä ei ole velvolli-

nen luopumaan tavaran hallinnasta ennen kuin ostaja maksaa kauppahinnan. (4 §)

Myyjällä on vaaranvastuu siitä, että tavara tuhoutuu, katoaa, huonontuu tai vähenee ostajasta riippumattomasta syystä, kunnes tavara on luovutettu ostajalle. Vaaranvastuu tavaran huonontumisesta luontaisten ominaisuuksiensa vuoksi siirtyy kuitenkin ostajalle, jos ostaja ei nouda tai vastaanota tavaraa, jota pidetään hänen saatavillaan ja jos myyjä on täyttänyt tavaran luovutukseen liittyvät velvollisuutensa. Siinä tapauksessa, että ostaja palauttaa tavaran myyjälle tavarassa olevan virheen vuoksi tarkastusta tai virheen oikaisua varten, vaaranvastuu tavarasta on myyjällä, kunnes tavara luovutetaan takaisin ostajalle. Jos myyjä ja ostaja ovat sopineet avoimesta kaupasta ja tavara on luovutettu ostajalle, vaaranvastuu tavarasta on ostajalla, kunnes tavara on palautettu myyjän hallintaan. (6 §)

Myyjän viivästyessä tavaran luovutuksesta ostajalla on oikeus vaatia sopimuksen täyttämistä. Myyjä vapautuu kuitenkin tästä velvollisuudesta, jos sopimuksen täyttämiseksi on este, jota myyjä ei voi voittaa, tai jos sopimuksen täyttäminen edellyttäisi uhrauksia, jotka ovat kohtuuttomia verrattuna sopimuksen täyttämisen merkitykseen ostajalle. Jos este lakkaa kohtuullisen ajan kuluessa, ostaja voi vaatia myyjää täyttämään sopimuksen. Ostaja menettää kuitenkin oikeutensa vaatia sopimuksen täyttämistä, jos hän viivyttelee kohtuuttoman kauan vaatimuksen esittämisessä. (8 §)

Ostajalla on oikeus purkaa kauppa myyjän viivästyksen vuoksi, jos sopimusrikkomus on olennainen. Jos ostaja on asettanut myyjälle määrätyn lisäajan, joka ei ole kohtuuttoman lyhyt, ostajalla on niin ikään oikeus purkaa kauppa, jos myyjä ei luovuta tavaraa lisäajan kuluessa. Lisäajan kuluessa ostajalla on oikeus purkaa kauppa vain, jos myyjä ilmoittaa, ettei hän täytä sopimusta tämän ajan kuluessa. Kun kaupan kohteena on erityisesti ostajaa varten valmistettu tai hankittu tavara, jota myyjä ei voi ilman huomattavaa tappiota käyttää hyväkseen muulla tavoin, ostaja saa purkaa kaupan myyjän viivästyksen vuoksi vain, jos kaupan tarkoitus jää hänen osaltaan viivästyksen vuoksi olennaisesti saavuttamatta. (9 §)

2.3 Elinkeinonharjoittajan velvollisuus antaa tietoja

Elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta antaa tietoja säädetään useassa eri laissa, ja merkittävä osa niistä perustuu unionin lainsäädäntöön.

Sähköisesti tehtävien kuluttajaoikeusdirektiivin soveltamisalaan kuuluvien sopimusten kannalta keskeisiä tiedonantovelvoitteita sisältyy tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain (458/2002) 3 lukuun. Lain taustalla on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY sähköisestä kaupankäynnistä. Luvussa säädetään vähimmäistiedoista, jotka tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan on pidettävä palvelun vastaanottajien ja viranomaisten saatavilla helposti, välittömästi ja jatkuvasti. Sen lisäksi luvussa säädetään tilausta tehtäessä annettavista tiedoista. Tietoyhteiskunnan palvelulla tarkoitetaan sähköisiä etäpalveluja, jotka toimitetaan vastaanottajan pyynnöstä ja tavallisesti vastiketta vastaan. Esimerkkinä tällaisesta voidaan mainita verkkokauppa.

Kuluttajaoikeusdirektiivin soveltamisalaan kuuluvien palvelusopimusten kannalta keskeinen on puolestaan palvelujen tarjoamisesta annetun lain (1166/2009) 2 luku, jonka taustalla on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY palveluista sisämarkkinoilla. Luvun yleisiä tiedonantovelvoitteita koskevat säännökset sisältävät luettelon niistä tiedoista, jotka palveluntarjoajan olisi aina pidettävä lain soveltamisalaan kuuluvan palvelun vastaanottajan saatavilla. Luvussa säädetään myös niistä tiedoista, joita palveluntarjoajan olisi pyynnöstä annettava palvelun vastaanottajalle, sekä tietojen antamistavoista.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Yleistä

Esityksen tavoitteena on panna kansallisesti täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivi. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää koti- ja etämyyntiä koskevien kuluttajansuojalain 6 luvun säännösten uudistamista kokonaisuudessaan. Sen lisäksi direktiivi edellyttää eräitä

muutoksia kuluttajansuojalain 5 luvun luovutusta, vaaranvastuuta ja viivästystä koskeviin säännöksiin. Tietyt direktiivin edellyttämät muutokset ehdotetaan pantavaksi täytäntöön kuluttajansuojalain markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevan 2 luvun säännöksillä. Direktiivin liitteenä olevat malliperuuttamisohje ja -lomake on tarkoitus panna täytäntöön oikeusministeriön asetuksella.

Merkittävimmät direktiivin edellyttämät muutostarpeet liittyvät elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvoitteisiin sekä peruuttamisoi-keuteen koti- ja etämyynissä. Peruuttamisoi-keuden osalta merkittävimpana muutoksena pidetään sitä, että kuluttajan on jatkossa vastattava tavaroiden palauttamisesta johtuvista välittömistä kuluista, paitsi jos elinkeinonharjoittaja on sitoutunut vastaamaan niistä tai laiminlyönyt ilmoittaa kuluttajalle, että tämän on vastattava niistä. Myös kuluttajan velvollisuutta ilmoittaa peruuttamisesta nimenomaisesti pidetään periaatteellisesti merkittävänä muutoksena, sillä nykyisin peruuttamisilmoitukseksi katsotaan myös pelkkä tavaran palauttaminen. Kuluttajan asemaa parantavana muutoksena pidetään puolestaan erityisesti sitä, että elinkeinonharjoittaja ei saisi jatkossa käyttää aiemmin tehtyä kulu-tushyödykesopimusta koskevassa puhelinasi-oinnissa palvelua, jonka käyttämisestä peritään kuluttajalta perushintaa suurempia kuluja.

3.2 Direktiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset

3.2.1 Kansallisen harkintavallan käyttö

Vaikka direktiivi on pääosin täysharmoni-soiva, se sisältää joitakin jäsenvaltioille harkintavaltaa jättäviä säännöksiä. Direktiivin soveltamisalapoikkeuksia koskevia kansallisia ratkaisuja selostetaan jäljempänä sovel-tamisalaa koskevassa jaksossa.

Direktiivin 3 artiklan 4 kohdan mukaan jä-senvaltiot voivat päättää olla soveltamatta di-rectiiviä sellaisiin kotimyyntisopimuksiin, joissa kuluttajan suoritettavaksi tuleva maksu on enintään 50 euroa. Jäsenvaltiot voivat kansallisessa lainsäädännössään säätää tätä pienemmästä rahamäärästä. Voimassa olevan lain 6 luvun 5 §:ssä on säädetty tällaisesta

poikkeuksesta alle 15 euroa maksavien kulu-
tushyödykkeiden osalta. Raja on vuodelta
2000. Euromääräisen rajan sisältävän poik-
keuksen säilyttämistä on pidetty perusteltuna,
mutta tulkintaepäselvyyksien vähentämiseksi
poikkeusta ehdotetaan sovellettavaksi vain
niin sanottuihin kertosopimuksiin. Perustel-
tuna toisaalta pidetään, että euromääräistä ra-
jaa korotetaan jonkin verran enemmän kuin
mitä pelkkä inflaatiotarkistus edellyttäisi,
koska kotimyyntin määritelmän laajenemi-
nen ja kattavammat tiedonantovelvoitteet li-
säävät hallinnollista taakkaa. Raja ehdotetaan
asetettavaksi 30 euroon.

Direktiivin 5 artiklan 3 kohdan mukaan
muuta kuin koti- ja etämyyntisopimuksia
koskevia yleisiä tiedonantovelvoitteita ei
edellytetä sovellettavan sopimuksiin, jotka
liittyvät päivittäisiin liiketoimiin ja jotka täy-
tätään välittömästi sopimuksen tekemisen yh-
teydessä. Poikkeuksen hyödyntämistä kansal-
lisesti pidetään perusteltuna ennen kaikkea
hallinnollisen taakan välttämiseksi tilanteis-
sa, joissa kuluttajansuojan tarve on ylipäänsä
vähäisempi ja joissa kuluttajan tiedontarpeet
tulevat täytetyiksi jo muun lainsäädännön no-
jalla.

Direktiivin 5 artiklan 4 kohdan mukaan jä-
senvaltiot voivat muiden kuin koti- ja etä-
myyntisopimusten osalta hyväksyä tai pitää
voimassa lisävaatimuksia ennen sopimuksen
tekoa annettavista tiedoista. Direktiivin 5 ar-
tiklan 1 kohtaan sisältyvä tiedonantovaati-
muslista on varsin kattava, eikä sen täyden-
tämistä pidetä tarpeellisena. Määrättyihin
hyödykkeisiin liittyvät erityiset tietotarpeet
on turvattu olemassa olevalla erityislainsääd-
ännöllä.

Direktiivi jättää 6 artiklan 7 kohdan mu-
kaan jäsenvaltioille mahdollisuuden hyväk-
syä tai pitää voimassa kansallisessa lainsääd-
ännössään sopimuksiin liittyviä tietoja kos-
kevat kielivaatimukset sen varmistamiseksi,
että kuluttaja ymmärtää annetut tiedot hel-
posti. Suomen lainsäädäntöön ei sisälly tä-
mänkaltaisia kansalliseen harkintaan perus-
tuvia kielivaatimuksia. Kielivaatimukset voi-
vat vaikuttaa haitallisesti rajatylittävään
kauppaan, eikä kielivaatimusten lisäämistä
lakiin pidetä muutoinkaan perusteltuna. Yk-
sittäistapauksiin kuluttaja-asiamies on jo ny-
kyisin puuttunut kohtuuttomia sopimusehtoja

koskevan kuluttajansuojalain 3 luvun 1 §:n
yleislausekkeen perusteella (ks.
KUV/6546/41/2012), ja tämä olisi mahdollis-
ta myös jatkossa.

Direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa säädetään
kevennetyistä tiedonantovelvoitteista tilan-
teissa, joissa kuluttaja on nimenomaisesti
pyytänyt elinkeinonharjoittajan palveluja sel-
laisten korjaus- ja huoltotöiden tekemiseksi,
joiden osalta osapuolet täyttävät velvoitteen-
sa välittömästi ja joissa kuluttajan suorittama
maksu on enintään 200 euroa. Osa ennako-
tiedoista olisi annettava lähtökohtaisesti pa-
perilla ja joka tapauksessa jollakin pysyvällä
tavalla, ja osa tiedoista voitaisiin antaa kulut-
tajan suostumuksella myös muulla tavoin,
kuten suullisesti. Jäsenvaltiot voivat päättää
olla soveltamatta kyseistä säännöstä. Keven-
netyt tiedonantovaatimukset koskisivat vain
ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja, ja
varsinaisen sopimusvahvistuksen tulisi joka
tapauksessa sisältää kaikki ennakkotiedot.
Vaikka hallinnollisen taakan vähentämiseen
suhtaudutaan lähtökohtaisesti myönteisesti,
tässä tapauksessa option käytännön hyöty ar-
vioidaan varsin vähäiseksi suhteessa niihin
epäselvyyksiin, joita yksityiskohtaisen ja
osin vaikeaselkoisen option käytöstä mahdol-
lisesti aiheutuisi.

Direktiivin 8 artiklan 6 kohdan mukaan jä-
senvaltiot voivat säätää puhelimitse tehtävien
etäsopimusten osalta, että elinkeinonharjoit-
tajan on vahvistettava tarjous kuluttajalle, j-
oka tulee sidotuksi vasta allekirjoitettuaan tar-
jouksen tai lähetettyään kirjallisen hyväksyn-
tänsä. Option mukaan jäsenvaltiot voivat
myös säätää, että tällaiset vahvistukset on
tehtävä pysyvällä välineellä.

Nykyisin Suomessa ei ole yleisesti käytös-
sä tämänkaltaista sopimusoikeudellisesta
muotovapaudesta poikkeavaa menettelyä,
mutta valmisteluvaiheessa on pohdittu, tuli-
siko optiota hyödyntää siten, että vahvistusta
edellytettäisiin elinkeinonharjoittajan aloit-
teesta tehtävissä sopimuksissa.

Vahvistuksen käyttöönotossa myönteistä
olisi, että siten voitaisiin pyrkiä vähentämään
ongelmatilanteita, joissa kuluttajat eivät ole
puhelin keskustelun perusteella ymmärtäneet
sitoutuneensa sopimukseen lainkaan tai jois-
sa sopimuksen sisältö on jäänyt keskeisiltä
osiltaan epäselväksi. Vahvistusmenettely an-

taisi kuluttajille myös hieman lisää aikaa pohdita haluaan sitoutua sopimukseen ja olisi myös omiaan vähentämään tilanteita, joissa kuluttaja yksinomaan puhelinmyynnin mahdollisen painostuselementin johdosta tekee sopimuksen, jota hän ei tosiasiansa haluaisi tehdä.

Option käyttöä vastaan puhuu puolestaan se, että kuluttajaneuvonnan yhteydenottotilastojen perusteella ei ole havaittavissa muutoksia, jotka erityisesti puoltaisivat nykyistä tiukempaa sääntelyä. Kokonaisuudessaan puhelinmyyntiin liittyvät yhteydenotot kuluttajaneuvontaan ovat vähentyneet siten, että kun vuonna 2010 puhelinmyyntiä koskevia yhteydenottoja tuli kuluttajaneuvontaan noin 2 400 ja vuonna 2011 noin 2 500, oli yhteydenottojen määrä vuonna 2012 noin 1 900, kun kaikkiaan kuluttajaneuvontaan tuli samana vuonna yhteydenottoja noin 90 200. Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:n arvion mukaan vuonna 2012 puhelinmyynnissä tehtiin lähes 4 miljoonaa sopimusta. Lukuun eivät sisälly rahoituspalveluja koskevat sopimukset.

On myös oletettavaa, että ainakin osa puhelinmyyntiin liittyvistä ongelmista on sellaisia, ettei niihin voida vaikuttaa vahvistusmenettelyn käyttöön otolla, ja riskinä on, että etämyyntiin liittyvä hallinnollinen taakka ja elinkeinonharjoittajille aiheutuvat kustannukset lisääntyisivät vahvistusmenettelyn käyttöönoton myötä suhteettomasti sillä saavutettaviin hyötyihin nähden. Vahvistusmenettely ei myöskään estäisi tahallisesti harhaanjohtavaa tai petoksellista toimintaa harjoittavien yrityksiä. Epärehällisesti toimivat elinkeinonharjoittajat voisivat antaa kuluttajalle virheellistä tietoa vahvistuksen tarkoituksesta taikka toiminnallaan myötävaikuttaa siihen, ettei kuluttaja tosiasiansa perehdy kirjalliseen aineistoon ennen vahvistuksen lähettämistä, jolloin kuluttajalta voi jäädä huomaamatta, ettei tarjous vastaakaan puhelimesta kerrottua. Jos kuluttaja tällaisessa tilanteessa on saanut puhelimesta kerrottua vastaamattoman tarjouksen ja tämän jälkeen vielä kirjallisesti vahvistanut haluavansa tehdä sopimuksen, kuluttaja saattaisi joutua riitatilanteessa vahvistusviestin toimittamisen johdosta nykyistä heikompaan asemaan.

Kuten työryhmävaiheessa, myös jatkovalmisteluvaiheessa on päädytty siihen, ettei vahvistusmenettelyn käyttöönottoa ehdoteta, vaan puhelinmyynnin ongelmiin on ainakin tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisempaa puuttua muilla keinoin, kuten alan itsesääntelyä tehostamalla. Itsesääntelyn tehostamisen vaikutuksia ja puhelinmarkkinointikäytäntöjen kehitystä on syytä kuitenkin seurata ja arvioida option käyttämisen tarve tarvittaessa myöhemmin uudelleen. Arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota myös siihen, miten laajasti elinkeinonharjoittajat ryhtyvät hyödyntämään lakimuutosta, jonka mukaan kuluttaja voi jatkossa joutua vastaamaan peruuttamistilanteessa tavaran palauttamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Myös tehokas viranomaisvalvonta on puhelinmyynnissä kuitenkin tärkeää. Yksittäisten yritysten sopimattomat menettelyt puhelinmyynnissä ilmenevät selkeinä piikkeinä kuluttajaneuvontaan tulleissa yhteydenotoissa, mikä viittaa paitsi siihen, että itsesääntelyn mahdollisuudet ovat tällaisissa tapauksissa varsin rajalliset, myös siihen, että puhelinmyynnillä kyetään pahimmillaan aiheuttamaan lyhyessä ajassa vahinkoa laajalle joukolle kuluttajia. Vaikka tilastoista on toisaalta pääteltävissä, että kuluttaja-asiamiehen valvontakeinoin ongelmia on kyetty vähentämään, voidaan kuluttaja-asiamiehen keinoja puuttua ilmeisiin lainrikkomistilanteisiin pitää sekä kuluttajien aseman että terveen kilpailun kannalta tarpeettoman hitaina. Valtioneuvoston hyväksymän, vuosille 2012–2015 laaditun kuluttajapoliittisen ohjelman mukaan onkin selvitetävä kuluttaja-asiamiehen nykyisen keinovalikoiman toimivuutta ja uudistustarpeita.

3.2.2 Koti- ja etämyyntiä koskevat muutokset

Säännösten soveltamisala

Kuluttajaoikeusdirektiivi sisältää 1.2 jaksosta ilmenevin tavoin useita soveltamisalapoikkeuksia, ja niitä ehdotetaan koti- ja etämyyntiä koskevassa 6 luvussa valtaosaltaan hyödynnettäväksi. Poikkeukset koskisivat ennen muuta sopimuksia, joissa ostajan asema on asianmukaisesti turvattu erityislainsäädännöllä ja joiden luonteeseen koti-

tai etämyyntiä koskeva sääntely soveltuu ylipäänsä huonosti. Esimerkkeinä tällaisista sopimuksista voidaan mainita kiinteän omaisuuden kauppaa ja vuokraamista, asuntokauppaa, asuinhuoneiston vuokraamista, arpa-jaispalveluja, valmismatkoja ja rahoituspalveluja koskevat sopimukset. Esimerkiksi vakuutuslainsäädäntöön (543/1994) sisältyy säännöksiä tiedonantovelvoitteista, ja vakuutuslainsäädäntöön on lähtökohtaisesti myös vapaa oikeus irtisanoa vakuutus (12 §). Kuluttajaluottojen rajaaminen sääntelyn ulkopuolelle on osin välttämätöntäkin sen johdosta, että niistä on jo täysharmonisoitua EU-sääntelyä. Eräät soveltamisalapoikkeukset perustuvat puolestaan siihen, ettei sääntelyä olisi kaikilta osin mahdollista noudattaa. Tällaisia poikkeuksia ovat jakeluautomaatin avulla tai automatisoidussa liiketilassa tehtäviä sopimuksia sekä maksullisen yleisöpuhelinin avulla teletoinnin harjoittajan kanssa tehtäviä sopimuksia koskevat poikkeukset.

Ehdotuksen mukaan 6 luvun soveltamisala olisi pääosin yhteneväinen koti- ja etämyynnissä. Edellä selostettu alle 30 euron hintaisia sopimuksia koskeva poikkeus koskisi kuitenkin yksinomaan kotimyyntiä. Direktiivi ei mahdollista vastaavan poikkeuksen käyttämisestä etämyynnissä.

Sosiaali- ja terveystalvet, sellaisina kuin ne on määritelty direktiivin 3 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdassa, on rajattu direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Lähtökohta on, ettei poikkeusta hyödynnettäisi kansallisesti, vaan sosiaali- ja terveystalvet kuuluisivat nykyiseen tapaan koti- ja etämyyntisääntelyn piiriin. Kotimyyntisääntelyä ehdotetaan kuitenkin sovellettavaksi sosiaali- ja terveystalvetiin vain silloin, kun näitä palveluita tarjotaan kuluttajalle kotimyyntissä ilman kuluttajan nimenomaista pyyntöä. Ilman tällaista rajausta esimerkiksi lääkärin käynti kuluttajan pyynnöstä tämän kotona voisi täyttää ehdotuksen mukaisen nykyistä laajemman kotimyyntin määritelmän, jolloin sovellettavaksi tulisivat muun muassa yksityiskohtaiset säännökset tiedonantovelvoitteista. Tätä ei pidetä tarkoituksenmukaisena jo siitä syystä, että tiedossa ei ole, että tämäntyyppisiin palveluihin olisi liittynyt erityisiä ongelmia. Jos sosiaali- ja terveystalvetiin kuitenkin tarjotaisiin kotimyyntissä ilman kuluttajan ni-

menomaista pyyntöä, kotimyyntisääntely tulisi nykyiseen tapaan sovellettavaksi.

Direktiivin mukaan mahdollista olisi sulkea myös kiinteän omaisuuden rakentamista sekä olemassa olevien rakennusten huomattavia muutostöitä koskevat sopimukset sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle. Nämä sopimukset kuuluvat voimassa olevan 6 luvun soveltamisalaan, eikä ole ilmennyt perusteita muuttaa tältä osin nykytilaa. Säännösten soveltamista tällaisiin sopimuksiin puoltaa myös se, että direktiivi edellyttää koti- ja etämyyntisäännösten soveltamista sopimuksiin, jotka koskevat muita kuin olemassa olevien rakennusten huomattavia muutostöitä, eikä perusteltuna pidetä sitä, että kuluttajan oikeudet olisivat koti- tai etämyyntissä erilaiset riippuen siitä, kuinka mittavasta hankkeesta on kyse.

Direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu myös sopimukset, jotka koskevat elintarvikkeiden ja muiden päivittäistavaroiden toimituksia kuluttajan kotiin, asuinpaikkaan tai työpaikalle toistuvilla ja säännöllisillä jakelukierroksilla. Poikkeusta ehdotetaan hyödynnettäväksi rajatusti siten, että poikkeus koskisi vain yksittäisiä toimituksia, eikä sen sijaan kestopoimuksia. Vastaava ratkaisu on omaksuttu nykyisessä 6 luvussa sen tärkeimpien säännösten soveltamisalassa, ja ratkaisu pidetään edelleen perusteltuna.

Ehdotetun 6 luvun soveltamisala laajenisi siltä osin, että jatkossa etämyyntiä koskevat säännökset myyjän tiedonantovelvollisuuksista voisivat tulla sovellettavaksi myös julkisessa huutokaupassa tehtäviin sopimuksiin. Nykyisin tällaiset sopimukset on rajattu kokonaisuudessaan etämyyntiä koskevan sääntelyn ulkopuolelle. Muutos perustuu direktiiviin, eikä jäsenvaltioille ole jätetty sen osalta harkintavaltaa.

Koti- ja etämyyntin määritelmä

Direktiivin täytäntöönpano edellyttää kotimyyntisopimuksen määritelmän laajentamista nykyisestä. Keskeisin muutos on se, että kotimyyntiksi katsottaisiin kulutushyödykkeiden tarjoaminen muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa myös silloin, kun elinkeinonharjoittaja menee kyseiseen

paikkaan kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä tarjotakseen kuluttajalle hänen pyytämänsä kulutushyödykettä ja osapuolet tekevät samassa yhteydessä sopimuksen tai kuluttaja tekee siitä sitovan tarjouksen.

Direktiiviin sisältyvä etämyyntisopimuksen määritelmä vastaa asiallisesti voimassa olevassa laissa olevaa etämyynnin määritelmää, ja kansallisesti määritelmään ehdotetaan yksinomaan teknisiä tarkistuksia.

Tiedonantovelvollisuus ja tietojen vahvistaminen

Ehdotuksen mukaiset tiedonantovelvoitteet ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä olisivat voimassa olevaa lakia laajemat ja yksityiskohtaisemmat. Elinkeinoharjoittajan tulisi muun muassa antaa tietoa digitaalisen sisällön yhteentoimivuudesta laitteistojen ja ohjelmistojen kanssa. Uutta olisi myös se, että elinkeinoharjoittajan tulee koti- ja etämyynnissä antaa kuluttajalle direktiivin liitteeseen sisältyvän mallin mukainen peruuttamislomake, jota kuluttaja voisi peruuttamistilanteessa halutessaan käyttää.

Voimassa olevassa laissa edellytetään, että elinkeinoharjoittaja luovuttaa kotimyynnissä kuluttajalle vahvistetun kaavan mukaisen kotimyyntiasiakirjan. Ehdotuksen mukaan kotimyyntiasiakirjan käytöstä luovuttaisiin. Sen sijaan kuluttajalle tulisi kotimyynnissä ensin antaa ennakkotiedot ja sen jälkeen kopia allekirjoitetusta sopimuksesta tai sopimusvahvistus. Ennakkotiedot ja sopimus tai sopimusvahvistus tulisi ensisijaisesti antaa paperilla, mutta kuluttajan suostumuksella nämä voisi toimittaa myös muulla pysyvällä tavalla.

Kun kyse on sähköisesti tehtävästä etämyyntisopimuksesta, jossa kuluttajalle asetetaan maksuvelvollisuus, kuluttajalle on ehdotuksen mukaan ilmoitettava määrätyistä sopimuksen pääkohdista selkeällä tavalla ja välittömästi ennen kuin kuluttaja tekee tilauksensa. Elinkeinoharjoittajan on myös varmistettava, että kuluttaja nimenomaisesti hyväksyy tilaukseen liittyvän maksuvelvollisuuden. Jos tilauksen tekeminen edellyttää näppäimen tai vastaavan toiminnon käyttöä, maksuvelvollisuudesta olisi mainittava tila-

uspainikkeessa tai muussa vastaavassa toiminnossa. Säännöstä sovellettaisiin direktiivin mukaisesti myös matkustajaliikenteen palveluihin, vaikka nämä palvelut on muutoin valtaosaltaan rajattu direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Muutoksella pyritään vähentämään EU-alueella verkkokaupassa ilmenneitä ongelmatilanteita, joissa kuluttaja on sitoutunut tietämättään maksullisiin sopimuksiin osallistumalla esimerkiksi tietokilpailuihin.

Peruuttamisoikeus

Kuluttajan oikeutta peruuttaa palvelusopimus ehdotetaan direktiivin johdosta laajennettavaksi nykyisestä. Kun voimassa olevan lain mukaan kuluttaja menettää peruuttamisoikeuden tällaisissa sopimuksissa siinä vaiheessa, kun palvelun suorittaminen peruuttamisaikana on kuluttajan suostumuksella aloitettu, ehdotuksen mukaan peruuttamisoikeuden menettäisi jatkossa vasta siinä vaiheessa, kun palvelu on kokonaan suoritettu. Jos palvelu on peruuttamistilanteessa tullut suoritetuksi vain osittain, kuluttajan tulisi kuitenkin maksaa sopimuksen täyttämiseksi tehdystä suorituksesta elinkeinoharjoittajalle kohtuullinen korvaus. Jos kyse on sähköisesti toimitettavasta digitaalisesta sisällöstä, eli esimerkiksi musiikin lataamisesta, kuluttaja menettäisi kuitenkin peruuttamisoikeuden nykyiseen tapaan jo siinä vaiheessa, kun hyödykkeen toimittaminen on kuluttajan suostumuksella peruuttamisaikana aloitettu. Jos taas kyse on kiireellisestä huolto- tai korjaustyöstä, jonka elinkeinoharjoittaja tulee tekemään kuluttajan luokse tämän pyynnöstä, kuluttajalla ei olisi peruuttamisoikeutta lainkaan. Vastaavaa poikkeusta ei ole nykyisessä laissa, mutta tältä osin on huomattava, että nykyisin tällaiset tilanteet eivät ylipäänsä ole lain mukaan kotimyyntiä.

Jos kuluttaja on koti- tai etämyynnissä vastaanottanut tavarat, hänellä olisi, kuten nykyisinkin, huolenpitovelvollisuus tavarasta peruuttamisaikana niin kauan, kunnes hän on päättänyt pitää sen. Jos kuluttaja kuitenkin peruuttaa sopimuksen otettuaan tavarat normaaliin käyttöön, hän ei ehdotuksen mukaan nykyiseen tapaan menettäisi peruuttamiso-

keuttaan, vaan sen sijaan hän olisi velvollinen korvaamaan tavararan arvon alentumisen.

Ehdotuksen mukaan kuluttajan tulee ilmoittaa peruuttamisesta elinkeinonharjoittajalle yksiselitteisesti. Tämän voisi tehdä paitsi elinkeinonharjoittajan kuluttajalle toimittamalla peruuttamislomakkeella, myös millä tahansa vapaamuotoisella mutta yksiselitteisellä ilmoituksella, josta ilmenee kuluttajan halu peruuttaa sopimus. Voimassa olevan lain mukaan sekä koti- että etämyynissä peruuttamisilmoitukseksi katsotaan myös tavararan palauttaminen elinkeinonharjoittajalle.

Voimassa olevan lain mukaan peruutustilanteissa myyjän on kotimyynissä noudettava tavara omalla kustannuksellaan kuluttajan luota. Postitse toimitettujen tavaroiden osalta voidaan kuitenkin sopia, että kuluttaja palauttaa tavarat postitse myyjälle tämän kustannuksella. Etämyynissä kuluttajan on peruuttamistapauksessa nykyisin kohtuullisessa ajassa palautettava tavara, ja elinkeinonharjoittajan on korvattava palautuskulut, jos tavara voidaan palauttaa tavanomaisella tavalla postitse. Ehdotuksen mukaan vastuu palautuksesta ja palautuskuluista on etämyynissä ja pääsääntöisesti myös kotimyynissä kuluttajalla. Elinkeinonharjoittajan velvollisuus noutaa tavara omalla kustannuksellaan kuitenkin säilyy kotimyynissä, jossa tavara on toimitettu kuluttajan kotiin sopimuksentekohetkellä, eikä tavara ole palautettavissa tavanomaisella tavalla postitse.

3.2.3 Tavararan kauppaa koskevat ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan eräitä muutoksia tavararan kauppaa koskevaan kuluttajansuojalain 5 lukuun. Muutokset perustuvat direktiiviin, ja ne koskevat ennen kaikkea luovutusta, vaaranvastuuta ja ostajan oikeutta purkaa sopimus myyjän viivästyksen johdosta.

Luovutuksen ajankohtaa koskevaa kuluttajansuojalain 5 luvun säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa, jos osapuolet eivät ole sopineet luovutuksen ajankohdasta, tavara olisi luovutettava ilman aiheetonta viivästystä ja viimeistään 30 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä. Nykyisin tavara on tällaisissa tapauksissa luovutettava kohtuullisessa ajassa kaupanteosta, paitsi

etämyynissä, jota jo nykyisin koskee 30 päivän aikaraja.

Tavararan luovutusta koskevaan säännökseen ehdotetaan lisättäväksi erityissäännös sellaisia tapauksia varten, joissa ostaja on antanut kuljetuksen myyjän ehdottaman rahdinkuluttajan tehtäväksi. Tällöin vaaranvastuu siirtyisi ostajalle vasta siinä vaiheessa, kun rahdinkuluttaja luovuttaa tavararan ostajan hallintaan. Nykyisin vaaranvastuu siirtyy ostajalle näissä tilanteissa jo silloin, kun myyjä on luovuttanut tavararan ostajan osoittamalle rahdinkuluttajalle.

Voimassa olevan lain mukaan ostajalla on myyjän viivästyessä oikeus asettaa lisäaika sopimuksen täyttämiseksi. Ehdotuksen mukaan lisäaikamenettely olisi viivästystilanteissa pääsääntö, eikä ostajan valittavissa. Eräissä tilanteissa, kuten luovutuksen ollessa olennainen sovittuna toimitusaikana, ostajalla olisi myyjän viivästyessä oikeus purkaa sopimus lisäaika asettamatta. Muutosta nykyiseen merkitsee myös se, että lisäajan päättymisen jälkeen kaupan saisi purkaa, vaikka kyseessä olisi erityisesti ostajaa varten valmistettava tavara. Voimassa olevassa laissa ostajan oikeutta purkaa sopimus myyjän viivästyksen perusteella tällaisissa tilanteissa on rajoitettu.

3.2.4 Muut kuluttajansuojalakiin ehdotettavat muutokset

Yleiset tiedonantovelvoitteet muussa kuin koti- ja etämyynissä

Direktiivin johdosta lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös tiedoista, jotka elinkeinonharjoittajan tulisi antaa kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä. Säännös koskee muita kuin koti- ja etämyyntisopimuksia eli käytännössä ennen muuta perinteisiä myyjän liiketoimissa tehtäviä sopimuksia. Uutta olisi esimerkiksi elinkeinonharjoittajan velvollisuus antaa tietoja digitaalisten tuotteiden yhteentoimivuuteen ja muuhun toimivuuteen liittyvistä seikoista, kuten siitä, mikäli digitaalisen sisällön käyttämiseen tarvitaan tietty käyttöjärjestelmä.

Ennakkotietoja ei tarvitsisi antaa erikseen, jos tiedot ilmenevät muutoin asiayhteydestä.

Myös jäsenvaltio-optiota, jonka mukaan enakkotietoja ei tarvitsisi antaa silloin, kun kyse on välittömästi täytettävistä päivittäisistä kulutushyödykesopimuksista, ehdotetaan edellä todetun mukaisesti hyödynnettäväksi.

Säännöksen soveltamisala ehdotetaan johdonmukaisuussyistä säädettäväksi pitkälti yhdenmukaiseksi koti- ja etämyyntiä koskevan luvun soveltamisalasäännöksen kanssa. Useimpia direktiivin yleisiä soveltamisalapoikkeuksia ehdotetaan siis hyödynnettäväksi.

Lisämaksut

Ehdotuksen mukaan lakiin lisättäisiin nimenomainen säännös elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta hankkia kuluttajan suostumus ennen sopimuksen tekemistä kaikkiin lisämaksuihin, jotka eivät sisälly kulutushyödykkeestä perittäväksi ilmoitettuun hintaan. Suostumuksen tulisi olla nimenomainen, eli kuluttajan maksuvelvollisuus ei voisi perustua esimerkiksi niin sanottuihin ennalta raskittuihin ruutuihin. Jos nimenomaista suostumusta ei ole hankittu, kuluttajalla ei olisi velvollisuutta maksaa tällaista lisämaksua.

Koska säännöksen sisältävä periaate vastaa jo nykyistä oikeustilaa, ehdotuksen mukaan säännöstä sovellettaisiin kaikenlaisiin kulutushyödykesopimuksiin, eikä siis yksinomaan direktiivin soveltamisalaa kuuluviin sopimuksiin. Vaikka säännös koskisi direktiivin mukaisesti myös muuta myyntiä kuin koti- ja etämyyntiä, säännöksellä on merkitystä erityisesti sähköisessä kaupankäynnissä.

Säännöksen soveltamisalasta, luonteesta ja sen rikkomisen seuraamuksista johtuen kuluttajansuojalaista ei ole löydettävissä lukua, johon säännös täysin luontevasti sopisi. Harvittavana oli muun muassa säännöksen sijoittaminen sopimusehtojen säätelyä koskevaan 3 lukuun tai erinäisiä säännöksiä koskevaan 12 lukuun. Vaikka markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevan 2 luvun säätely on hyvin erityyppistä kuin nyt ehdotettava lisämaksuja koskeva säännös, lukua pidetään kyseiselle säännökselle luontevimpana paikkana ennen muuta siitä syystä, että luvun säännökset ovat lisämaksuja koskevan sään-

nöksen tavoin yksityiskohtaisempia kuin esimerkiksi 3 luvun säännökset.

Puhelinasioinnista perittävät kulut

Direktiivin 21 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos elinkeinonharjoittajalla on puhelinlinja, jonka välityksellä häneen saa puhelinyhteyden tehtyyn sopimukseen liittyvissä asioissa, yhteydenotosta elinkeinonharjoittajaan ei aiheudu kuluttajalle perushintaa suurempia kuluja. Säännös ei vaikuta televiestintäpalvelujen tarjoajien oikeuteen veloittaa tällaisista puheluista.

Perushintaa ei ole kuluttajaoikeusdirektiivissä määritelty, eikä määritelmää sisälly myöskään muualle EU-lainsäädäntöön. Perushintaisina voidaan pitää ainakin puheluita niin sanottuihin tavallisiin kiinteän verkon tai matkaviestinverkon liittymänumeroihin, joissa puhelun hinta määräytyy kuluttajan ja tämän operaattorin välisen sopimuksen perusteella. Tästä hinnoittelusta poikkeavia numeroita ovat lisämaksulliset palvelunumerot ja useat yritysnumerot. Eräs keskeisistä eroista yritysnumeroiden ja lisämaksullisten palvelunumeroiden välillä on, että elinkeinonharjoittaja ei peri yritysnumeroon soitettavasta puhelusta palvelumaksua, vaan maksun veloittaa teleyritys, vaikkakin teleyrityksen yritysnumeroon soittamisesta perimällä hinnalla saattaa olla vaikutusta numeron käyttävän elinkeinonharjoittajan ja teleyrityksen välisen sopimuksen hinnoitteluun.

Selvää on, että lisämaksullisia palvelunumeroita ei voida pitää direktiivissä tarkoitettuina perushintaisina puheluina, eikä niitä siis saisi jatkossa käyttää artiklassa tarkoitettuun puhelinasiointiin. Myös yritysnumeroiden ottamista säätelyn piiriin puoltaa se, että kuluttajat yleensä ja erityisesti matkaviestinliittymästä soittaessaan maksavat yritysnumeroihin soittamisesta normaalia hintaa korkeampaa hintaa elinkeinonharjoittajan ja numeron haltijana olevan teleyrityksen välisen sopimuksen johdosta. Puhelun hinta yritysnumeroon soitettaessa ei siis yleensä määräydy soittajan liittymän mukaan, eikä kuluttajilla siis ole mahdollisuuksia vaikuttaa yritysnumeroon soittamisesta perittävään hintaan esimerkiksi teleyrityksiä kilpailuttamalla.

Kuluttajilla voi käytännössä olla vaikeuksia jopa selvittää, mitä yritysnumeroon soittaminen maksaa. Yritysnumeroihin soitetut puhelut eivät pääsääntöisesti kuulu myöskään liittymien puhepaketteihin, ja myös jonotusaika on maksullinen. Viestintävirastolta ja Kilpailu- ja kuluttajavirastolta saadun tiedon mukaan kuluttajilta tuleekin säännöllisesti yhteydenottoja yritysnumeroiden korkeasta hinnasta sekä hinnoitteluun liittyvistä epäselvyyksistä. Yritysnumeroiden ottamista sääntelyyn piiriin puoltavat myös sääntelyn kiertämisen estämiseen liittyvät syyt. Jos nimitään puututtaisiin yksinomaan lisämaksullisten palvelunumeroiden käyttöön, tällaiset numerot voitaisiin jatkossa korvata nykyistä kalliimmilla yritysnumeroilla. Huomionarvoista on, että Viestintävirastolla ei ole käytännössä mahdollisuutta puuttua yritysnumeroiden hintoihin.

Yritysnumerot ovat laajasti käytössä, ja niihin liittyy myös etuja, minkä vuoksi niiden käyttöä artiklassa tarkoitetuissa tarkoituksissa ei ole perusteltua rajoittaa kokonaan. Valmisteluvaiheessa esillä on ollut eri vaihtoehtoja yritysnumeroiden perushinnan määrittämiseksi. Työryhmämietinnössä ehdotettiin vaihtoehtoa, jonka mukaan sallittuja olisivat yritysnumerot, joihin soittamisesta kuluttaja maksaisi enintään operaattorinsa kanssa tekemänsä liittymäsopimuksen perusteella perittävän hinnan. Nykyisellä hinnoittelurakenteella tämä tarkoittaisi sitä, että elinkeinonharjoittaja saisi käyttää tekemänsä sopimukseen liittyvässä puhelinpalvelussa yritysnumeroa, josta peritään kuluttajalta paikallisverkko- tai matkapuhelumaksu (pvm/mpm).

Mietinnössä ehdotetun mallin etuna olisi ollut sääntelyn yksinkertaisuus ja se, että kuluttajat kykenisivät itsekin helposti arvioimaan, onko tehtyyn sopimukseen liittyvästä puhelinasiointista peritty hinta ollut lainmukainen. Malli kuitenkin edellyttäisi useimpien yritysnumeroiden hinnoittelurakenteen kokonaisvaltaista muuttamista ja samalla käytännössä sitä, että useiden yritysten tulisi ottaa käyttöön uudet puhelinnumerot kuluttajayhteydenottoja varten.

Jatkovalmistelun perusteella artikla ehdotetaan pantavaksi täytäntöön yritysnumeroiden osalta siten, että elinkeinonharjoittaja saisi

käyttää tekemänsä kulutushyödykesopimusta koskevaan puhelinasiointiin ensinnäkin yritysnumeroita, joihin soittamisesta kuluttaja maksaa enintään operaattorinsa kanssa tekemänsä liittymäsopimuksen perusteella perittävän hinnan (pvm/mpm). Tämän lisäksi sallittuja olisivat yritysnumerot, joihin soitetun puhelun hinta ei ylitä teleyritysten vähimmäishinnoitteluun ja markkinaosuuksiin perustuvaa hintaa yli 20 prosentilla. Tämä niin sanottu laskennallinen perushinta tulisi sovellettavaksi niissä puhelinpalveluissa, joiden hinta ei riipu kuluttajan liittymäsopimuksesta. Viestintävirasto laskisi ja julkaisisi laskennallisen perushinnan vuosittain. Perushinnan laskentatavasta sekä julkaisemisesta säädettäisiin tarkemmin oikeusministeriön asetuksella.

Kiinteän verkon liittymästä yritysnumeroon soitetuille puheluille ei määritettäisi erikseen laskennallista perushintaa, vaan näissäkin vertailuhintana käytettäisiin matkaviestinverkon keskimääräistä puheluhintaa. Ratkaisuun on päädytty ensinnäkin siitä syystä, että kiinteän verkon puhelinpalvelujen käyttö on vähentynyt viime vuosina merkittävästi. Ratkaisua puoltaa myös se, että yritysnumeroon soittaminen on erityisen kallista nimenomaan matkapuhelimista, ja valittu ratkaisu kohdentaisikin sääntelyn sinne, missä ongelmia erityisesti on. Kiinteän verkon puheluiden vertailuhinnan määrittäminen olisi myös käytännössä varsin työlästä. Ennen muuta selkeyssyistä erillistä laskennallista perushintaa ei määritettäisi myöskään sellaisille yritysnumeroille, joista peritään aloitusmaksu, vaan näissäkin vertailuhintana käytettäisiin minuuttiperusteista hintaa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, ettei säännöksessä tarkoitettuun puhelinasiointiin käytettäviä yritysnumeroista voisi jatkossa periä kuluttajalta aloitusmaksuja.

Nyt ehdotettavaa mallia on kritisoitu työryhmämietinnössä ehdotetun mallin tavoin siitä, ettei siinä huomioida yritysnumeroihin liittyviä teknisiä erityisominaisuuksia, joiden vuoksi yritysnumeroihin soittamisesta perittävä hinta on mallia vastustavien mielestä perustellusti korkeampi kuin tavallisten puheluiden hinta. Nyt ehdotettavaa mallia on kritisoitu myös sen johdosta, että malli on teknologia-, tilanne- ja tuotesidonnainen. On

esitetty, että yksityiskohtaisen mallin sijaan perushinnalla tulisi tarkoittaa hintaa, joka on kohtuullisessa suhteessa kuluttajilta telepalveluista keskimäärin perittäviin kuluihin. Tällainen malli olisi joustavampi ja teknologianeutraalimpi kuin nyt ehdotettava malli, mutta samanaikaisesti sääntely jäisi hyvin tulkinnanvaraiseksi, mitä ei voida pitää toivottavana kuluttajien, valvontaviranomaisten eikä elinkeinonharjoittajien kannalta. Käytännössä kohtuullisuusarviointiin rakentuvan säännöksen todellinen sisältö jäisikin pitkälti tuomioistuimen ratkaisukäytännön varaan, mitä ei tämällytyypisessä massamuotoista toimintaa koskevassa sääntelyssä voida pitää suotavana. Lisäksi on hyvin epävarmaa, täytteisikö tämänkaltainen sääntely artiklan tavoitteet ja olisiko se siten riittävää artiklan asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi.

Nyt ehdotettavaan malliin onkin päädytty ennen muuta selkeys-, läpinäkyvyys- ja oikeusvarmuussyistä. Tiettyä joustavuutta suhteessa keskimääräisiin matkapuhelumaksuihin saavutettaisiin sillä, että laskennallinen perushinta olisi teleyritysten vähimmäishinnoitteluun ja markkinaosuuksiin perustuva hinta lisättyä 20 prosentilla. Ongelmia, joita voi aiheutua sääntelyn tilannesidonnaisuudesta, voidaan puolestaan vähentää sillä, että laskennallisen perushinnan laskentatavasta säädettäisiin tarkemmin oikeusministeriön asetuksella, jolloin mahdollisiin markkinoilla tapahtuviin muutoksiin voidaan tarvittaessa reagoida nopeasti.

Puhelinkuluja koskevaa säännöstä ehdotetaan lähtökohtaisesti sovellettavaksi myös direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle rajattuihin sopimuksiin, kuten valmismatkoja ja matkustajaliikenteen palveluja koskeviin sopimuksiin. Näissä palveluissa kuluttajilta perittävät puhelinkulut ovat usein korkeita, ja valmismatkojen ottamista sääntelyn piiriin puoltaa myös se, että komission ehdotuksessa uudeksi pakettimatkadirektiiviksi (KOM(2013) 512 lopullinen) on jo ehdotettu kuluttajaoikeusdirektiivin puhelinviestintää koskevan säännöksen ulottamista valmismatkoihin.

Rahoituspalveluja ja -välineitä koskevat sopimukset ehdotetaan kuitenkin rajattavaksi sääntelyn ulkopuolelle. Rajausta pidetään perusteltuna siitä syystä, että rahoituspalveluja

koskevat sopimukset, kuten luotto- ja vakuutus sopimukset, ovat luonteeltaan erityyppisiä kuin esimerkiksi perinteiset tavaran kauppaa koskevat sopimukset ennen kaikkea niiden pitkäkestoisuuden vuoksi. Kehitystä on kuitenkin seurattava ja tarvittaessa ryhdyttävä lainsäädäntötoimiin myös rahoituspalveluihin ja -välineisiin liittyvistä puhelinpalveluista perittävien kustannusten rajoittamiseksi. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, heikkenevätkö kuluttajien mahdollisuudet asioida elinkeinonharjoittajan toimitiloissa, kuten pankin konttorissa, nykyisestä.

Siltä osin kuin kyse on puhelinkuluja koskevan säännöksen sijainnista kuluttajansuojalaissa, viitataan lisämaksuja koskevasta säännöksestä edellä todettuun.

3.3 Direktiivin säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön

Direktiivin 2 artiklaan sisältyvät kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan määritelmät vastaavat kuluttajansuojalain 1 luvun 4 ja 5 §:ää, joten kansallisia täytäntöönpanotoimia ei tarvita. Artiklaan sisältyvien tavaran sekä kauppa- ja palvelusopimuksen määritelmän täytäntöönpanoa ei pidetä tarpeellisena puolestaan siitä syystä, että määritelmät vastaavat käsitteiden yleiskielen mukaista merkitystä. Rahoituspalvelun määritelmä ilmenee kuluttajansuojalain 6 a luvun soveltamisalaa koskevasta 1 §:stä, ja kaupallisen takuun määritelmä vastaa, mitä takuusta säädetään kuluttajansuojalain 5 luvun 15 a ja 15 b §:ssä. Näin ollen myöskään näiden käsitteiden osalta kansalliset täytäntöönpanotoimet eivät ole tarpeen.

Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa selvennetään, että direktiiviä sovelletaan myös veden, kaasun, sähkön ja kaukolämmön toimittamista koskeviin, myös julkisten palveluntarjoajien kanssa tehtäviin sopimuksiin, jos kyseisiä hyödykkeitä toimitetaan sopimuksen perusteella. Kun elinkeinonharjoittajan tarjoaa edellä mainittuja hyödykkeitä kuluttajalle, niitä pidetään kuluttajansuojalain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuina kulutus hyödykkeinä, joihin sovelletaan kuluttajansuojalain säännöksiä. Näin ollen erityisiä täytäntöönpano-

toimenpiteitä vesi-, kaasu-, sähkö- tai kaukolämpösopimusten kattamiseksi ei tarvita. Kuluttajansuojalain 1 luvun 5 §:ään sisältyvän elinkeinonharjoittajan määritelmän ulkopuolelle ei ole sinänsä rajattu julkisia palvelutarjoajia, joten myöskään siltä osin artikla ei edellytä kansallisia täytäntöönpanotoimia.

Direktiivin soveltamisalaa koskevan 3 artiklan 3 kohdan i alakohdan mukaan direktiivin ulkopuolelle on rajattu julkisten notaareiden laatimat kuluttajasopimukset. Koska Suomessa julkiset notaarit eivät laadi kuluttajasopimuksia, poikkeuksen käyttäminen ei ole Suomessa tarpeellista.

Direktiivin 9 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät saa kieltää sopimuspuolia täyttämästä sopimusvelvoitteitaan peruuttamisen määräajan kuluessa. Kotimyyntisopimusten osalta jäsenvaltiot voivat kuitenkin pitää voimassa kansallisen lainsäädännön, jossa elinkeinonharjoittajaa kielletään perimästä maksua kuluttajalta tietynä aikana sopimuksen tekemisen jälkeen. Voimassa olevaan lakiin ei sisälly tällaisia rajoituksia, joten kohta ei ole Suomen kannalta relevantti.

Direktiivin 11 artiklan 2 kohta ei edellytä täytäntöönpanoa, sillä kuluttajansuojalain 12 luvun 1 c § johtaa samaan lopputulokseen. Sekä direktiivin että kansallisen lain mukaan peruuttamisaikaa on noudatettu, jos peruuttamisilmoitus on lähetetty ennen peruuttamisajan päättymistä.

Direktiivin 19 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kiellettävä elinkeinonharjoittajia vaatimasta kuluttajilta tietyn maksuvälineen käytöstä maksuja, jotka ylittävät elinkeinonharjoittajalle tämän välineen käytöstä aiheutuvat kustannukset. Komissiolta saadun tiedon mukaan niiltä jäsenvaltioilta, jotka ovat käyttäneet maksupalveludirektiivin (2007/64/EY) 52 artiklan 3 kohdan mukaista optiota kieltämällä tällaisten maksujen perimisen, ei edellytetä 19 artiklan johdosta lisätoimenpiteitä. Suomi on käyttänyt kyseistä optiota siten, että maksunsaajan maksuvälineen käyttämisestä perimän maksun on oltava asianmukainen eikä se saa ylittää maksunsaajalle aiheutuvia tosiasiallisia kustannuksia (maksupalvelulaki 290/2010; 60 §:n 2 momentti). Koska myös tässä muodossa olevan kansallisen sääntelyn voidaan katsoa täyttävän kuluttajaoikeusdirektiivissä asetetut vaa-

timukset, ei uusia säännöksiä 19 artiklan johdosta tarvita.

Direktiivin 27 artiklassa säädetään tilaamatta tehdyistä toimituksista ja suorituksista. Artiklan mukaan kuluttaja on vapautettu vastasuoritusvelvollisuudesta, jos hänelle toimitetaan tavaroita tai palveluita, joita ei ole tilattu. Tällaisissa tapauksissa se, että kuluttaja ei reagoi toimitukseen tai suoritukseen, jota ei ole tilattu, ei merkitse tarjouksen hyväksymistä. Artiklaa vastaava säännös sisältyy jo kuluttajansuojalain 2 luvun 10 §:ään, eikä direktiivin säännös näin ollen edellytä kansallisia täytäntöönpanotoimia.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä ei ole vaikutuksia julkistalouteen.

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ja muille valvontaviranomaisille ei esitetä uusia tehtäviä. Viestintäviraston tehtävänä olisi kuitenkin kerran vuodessa laskea ja julkaista telyritysten vähimmäishinnoitteluun ja markkinaosuuksiin perustuva laskennallinen perushinta. Tehtävän työllistävä vaikutus arvioidaan kuitenkin vähäiseksi, eikä muutos siis edellytä lisää voimavaroja.

Uudet ja muuttuneet säännökset aiheuttavat erityisesti Kilpailu- ja kuluttajavirastolle aluksi lisätyötä. Muun muassa ohjeistuksia on päivitettävä sekä elinkeinonharjoittajia ja kuluttajia neuvottava uusien säännösten sisällöstä. Erityisesti peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevien muutosten voidaan olettaa alkuvaiheessa edellyttävän erityistä huomiota. Alkuvaiheen lisätyö ei kuitenkaan edellytä lisää voimavaroja, vaan tehtävät voidaan hoitaa priorisoinnilla. Lisäksi esimerkiksi lisämaksujen hyväksymistä ja sähköisessä kaupankäynnissä maksuvelvollisuuden selkeää ilmoittamista koskevat säännökset voivat osaltaan vähentää piilokuluihin liittyneitä ongelmia ja siten osaltaan helpottaa valvontatyötä. Myös säännösten yhtenäistyminen Euroopan talousalueella voi helpottaa val-

vontaviranomaisen työtä erityisesti silloin, kun kyse on rajatylittävästä kaupasta.

4.2 Vaikutukset kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien asemaan

Nykyistä yhtenäisemmät kuluttajan oikeuksia koskevat säännökset Euroopan talousalueella ovat omiaan parantamaan elinkeinonharjoittajien mahdollisuuksia tarjota hyödykkeitä rajan yli ja vastaavasti parantamaan kuluttajien mahdollisuuksia tehdä rajatylittäviä ostoksia.

Elinkeinonharjoittajien tiedonantovelvoitteet laajenevat. Tämä koskee paitsi koti- ja etämyyntiä myös muita kaupankäyntitapoja. Kuluttajien asemaa tämä parantaa ainakin siltä osin kuin kyse on digitaalista sisältöä koskevista sopimuksista. Elinkeinonharjoittajien näkökulmasta muutokset ovat merkittäviä erityisesti niiden elinkeinonharjoittajien kohdalla, joiden toiminta katsottaisiin kotimyyntin määritelmän laajenemisen myötä jatkossa kotimyyntiksi. Nykyistä laajemmat ja yksityiskohtaisemmat tiedonantovelvoitteet aiheuttavat elinkeinonharjoittajille kustannuksia, koska niiden on koulutettava henkilökuntansa ja päivitettävä sopimuslomakkeensa sekä otettava käyttöön mallin mukainen peruuttamislomake. Sääntelyn muuttuminen merkitsee erityisesti etämyynnissä myös merkittäviä järjestelmätekniisiä muutoksia. Tilastokeskuksen viimeisimpien tilastojen perusteella laskettuna Suomessa oli vuonna 2011 hieman yli 30 000 vähittäiskauppaa harjoittavaa yritystä. Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:n arvion mukaan kuluttajankauppaa harjoittavia etämyyntiyrityksiä on Suomessa noin 9 000—10 000, joista valtaosa, noin 6 000—8 000, on verkkokauppaa harjoittavia yrityksiä.

Peruuttamisoikeutta koskevan sääntelyn yhdenmukaistamista koko Euroopan talousalueella voidaan pitää kuluttajien kannalta myönteisenä siinä mielessä, että heidän käydessään rajatylittävästä kaupasta esimerkiksi peruuttamisajan tulee olla kaikissa talousalueen maissa sama. Yhtenäinen sääntely vähentää myös elinkeinonharjoittajien tarvetta muokata käytäntöjään markkina-aluekohtaisesti. Peruuttamisoikeuden ulottuminen eräi-

siin tilanteisiin, joissa sitä ei nykyisin ole, lisää jossain määrin peruutusten lukumäärää, niistä elinkeinonharjoittajille koituvia taloudellisia menetyksiä sekä mahdollisesti myös tulkintaerimielisyyksiä. Merkittäviä muutoksia tässä suhteessa ei kuitenkaan ole odotettavissa. Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:ltä saadun tiedon mukaan tavarankaupassa peruutetaan etämyynnissä nykyisin noin 14—18 prosenttia sopimuksista, mutta toimiala- ja yrityskohtaiset erot ovat suuria. Erityisesti vaatteiden etämyynnissä peruutusprosentit ovat tuntuvasti suurempia, noin 30—40 prosenttia.

Kuluttajalle ehdotettu vastuu tavarann palauttamisesta aiheutuneista välittömistä kuluista merkitsee heikennystä kuluttajien asemaan. Elinkeinonharjoittajien kannalta muutos puolestaan merkitsee olennaista kustannusten vähenemistä. Toisaalta kuluttajan velvollisuus vastata tavarann palautuskuluista voi nostaa kynnyksestä tehdä ostoksia esimerkiksi verkkokaupassa ja siten vähentää myyntiä. Kilpailu- ja asiakaspalvelusyistä onkin oletettavaa, että osa elinkeinonharjoittajista sitoutuu jatkossakin vastaamaan tavarann palautuskuluista peruutustilanteissa.

Kuluttajan velvollisuus ilmoittaa halustaan peruuttaa sopimus nimenomaisesti muuttaa tavarann kaupassa oikeustilaa ja voi sen johdosta aiheuttaa etenkin alkuvaiheessa sekaannuksia, kun jatkossa pelkkä tavaroiden palauttaminen tai palautuminen ilman peruuttamista koskevaa tahdonilmaisua ei olisi peruuttamisilmoitukseksi riittävää. Toisaalta käyttöönotettavaksi ehdotettu peruuttamislomake, joka elinkeinonharjoittajan tulee koti- ja etämyynnissä antaa kuluttajalle ja jota kuluttaja voisi halutessaan käyttää, on omiaan helpottamaan peruuttamisoikeuden käyttämisestä ilmoittamista.

Tehtyyn sopimukseen liittyvään puhelinasiointiin ehdotettu hintarajoitus merkitsee kuluttajien kannalta parannusta nykytilaan. Kuten edellä jaksossa 3.2 on todettu, Viestintävirastolta ja Kilpailu- ja kuluttajavirastolta saadun tiedon mukaan kuluttajilta tulee säännöllisesti yhteydenottoja yritysnumeroiden korkeasta hinnasta sekä hinnoitteluun liittyvistä epäselvyyksistä, ja normaalia kalliimpien puhelinnumeroiden käyttöä on pidetty ongelmallisena erityisesti reklamaatioissa. Yri-

tysnumeroihin soittamisen hinta vaihtelee, mutta esimerkiksi voidaan mainita kahden suuren teleyrityksen hallussa olevat yritysnumerot, joihin soittaminen maksaa Viestintäviraston ylläpitämän hintataulukon mukaan kiinteän verkon liittymästä soitettaessa noin 8 senttiä / puhelu + 6–7 senttiä / minuutti ja matkaviestinverkon liittymästä soitettaessa noin 8 senttiä / puhelu + 17 senttiä / minuutti. Viestintäviraston markkinakatsauksen (Markkinakatsaus 9/2012) mukaan vuonna 2012 matkapuheluminuutin keskihinta oli puolestaan 6,9 senttiä / minuutti, eli laskennalliseksi perushinnaksi muodostuisi tällöin 8,3 senttiä / minuutti.

Puhelinasiointia koskeva säännös aiheuttaa kustannuksia niille elinkeinonharjoittajille, joiden sopimusasiakkaille tarkoitetuista puhelinpalveluista peritään nykyisin kuluttajan liittymäsopimuksen mukaista hintaa tai sitä vastaavaa laskennallista perushintaa suurempia kuluja ja jotka haluavat tarjota sopimusasiakkailleen puhelinpalvelua jatkossakin, koska elinkeinonharjoittajan tulee huolehtia siitä, ettei tällaisesta puhelinasioinnista peritä kuluttajalta näin suuria kuluja. Muutoksen vaikutukset kohdistuvat sekä lisämaksullisia palvelunumeroita käyttäviin elinkeinonharjoittajiin, että niihin elinkeinonharjoittajiin, jotka käyttävät yritysnuneroa, josta kuluttajalta perittävä hinta ei vastaa kuluttajalta liittymäsopimuksen mukaisesti perittävää hintaa taikka jonka hinta ylittää laskennallisen perushinnan. Sääntely merkitsee tarvetta muuttaa tämänkaltaisia puhelinpalveluja käyttävien elinkeinonharjoittajien ja teleyritysten välisiä sopimuksia, mutta elinkeinonharjoittajien puhelinnumeroiden muuttamista se ei edellytä. Puhelinkuluja koskeva muutos saattaa nostaa operaattorien puhelinpalveluista elinkeinonharjoittajilta perimiä hintoja, koska jatkossa suoraan kuluttajilta perittävä osuus voisi olla nykyistä alhaisempi. Tämä voi merkitä tarvetta nostaa myös kulutushyödykkeiden hintoja. Sopimusmuutosten vaikutusten yksityiskohtainen arviointi on kuitenkin hankalaa, koska vaikutukset riippuvat pitkälti teleyritysten ja elinkeinonharjoittajien välisistä neuvotteluista sekä kilpailullisista tekijöistä. Mahdollisesta hyödykkeiden hintaa korottavasta vaikutuksesta huolimatta muutosta voidaan pitää kuluttajienkin kannalta

myönteisenä siinä mielessä, että uudistus lisää hinnoittelun läpinäkyvyyttä.

5 Asian valmistelu

Oikeusministeriö asetti 23 päivänä lokakuuta 2012 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus kuluttajan oikeuksia koskevan direktiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavasta lainsäädännöstä. Työryhmässä olivat edustettuina oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Kuluttajavirasto, sittemmin Kilpailu- ja kuluttajavirasto / kuluttaja-asiamies, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK, Kuluttajaliitto — Konsumentförbundet ry, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry ja Suomen Kaupan Liitto ry. Työnsä aikana työryhmä kuuli Viestintävirastoa. Työryhmän mietintö luovutettiin oikeusministeriölle 31 päivänä toukokuuta 2013.

Oikeusministeriö pyysi mietinnöstä lausuntoa 26 viranomaiselta ja yhteisöltä. Näistä lausunnon antoi 23 tahoa. Lisäksi lausunnon antoi yksi muu taho. Lausunnosta on laadittu oikeusministeriössä tiivistelmä (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 54/2013).

Useat lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti työryhmän ehdotuksiin ja pitivät esitystä lähtökohtaisesti asianmukaisena ehdotuksena kuluttajaoikeusdirektiivin kansalliseksi täytäntöön panemiseksi.

Moni lausunnonantaja otti kantaa ehdotukseen, jonka mukaan erityistä vahvistusmenettelyä ei puhelinmyynnissä tulisi ottaa käyttöön. Useat lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti tähän mietinnössä esitettyyn ratkaisuun, mutta Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Viestintävirasto ja Kuluttajaliitto — Konsumentförbundet ry katsoivat, että vahvistusmenettelyn käyttöönotto olisi tarpeen puhelinmyyntiin liittyvien ongelmien vähentämiseksi. Jatkovalmistelussa ei ole tullut esiin seikkoja, joiden johdosta olisi syytä poiketa mietinnössä valitusta ratkaisusta.

Elinkeinoelämää edustavat tahot suhtautuivat kriittisesti työryhmän ehdotukseen puhelinasioinnista perittävistä kuluista, jonka johdosta elinkeinonharjoittaja ei saisi käyttää sopimuksenteon jälkeisessä puhelinasioinnissa yritysnuneroa, johon soittamisesta perit-

tävä hinta ylittää kuluttajan liittymäsopimuksen mukaisen hinnan. Esille tuotiin ennen muuta sääntelyn merkittävät kustannus- ja muut negatiiviset vaikutukset. Tämän johdosta puhelinasioinnista perittäviä kuluja koskevaan säännökseen valmisteltiin jatko-

valmisteluvaiheessa muutoksia, joista oikeusministeriö järjesti keskeisille etutahoille kuulemistilaisuuden.

Lausunnonantajien muiden huomioiden johdosta esityksen yksityiskohtia on monilta osin tarkistettu.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Kuluttajansuojalaki

2 luku Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

8 §. *Tiedonantovelvollisuus tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä.* Pykälän 1—3 kohta vastaavat voimassa olevaa lakia.

Pykälän 4 kohdassa täsmennettäisiin kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamista koskevaa tiedonantovelvollisuutta. Kohdan mukaan kuluttajalle olisi ilmoitettava myös mahdolliset kokonaishintaan sisältyvät toimituskulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia kuluja voi aiheutua. Tiedot olisi annettava tarvittaessa eli silloin, kun tällaisia kuluja aiheutuu tai voi aiheutua. Muutoksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa säännös hinnan ilmoittamisen osalta ehdotetun 8 a §:n kanssa. Näin muotoiltuna säännös myös vastaisi aiempaa paremmin sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin (2005/29/EY) 7 artiklan 4 kohtaa, joka pykälällä on pantu täytäntöön.

Pykälän 5 kohta vastaa voimassa olevaa 4 kohtaa ja 6 kohta voimassa olevaa 5 kohtaa.

8 a §. *Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot.* Pykälä on uusi, ja siinä säädetään elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvoitteista ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 5 artikla.

Pykälää sovelletaan muihin kuin koti- ja etämyyntisopimuksiin, eli soveltamisalaan kuuluvat ennen muuta perinteiset myyjän liiketoissa tehtävät sopimukset, jollei 2 momentin soveltamisalarajauksista muuta johdu. Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että koti- ja etämyyntiä koskeva raja ei koske yksinomaan lain 6 tai 6 a luvun soveltamisalaan kuuluvia sopimuksia, vaan se kattaa myös näiden lukujen soveltamisalan ulkopuolelle rajatut koti- ja etämyyntisopimukset. Pykä-

lällä täydennetään muualla laissa säädettyjä tiedonantovelvoitteita, ja sen tarkoituksena on varmistaa, että kuluttaja saa vähintään pykälässä mainitut tiedot ennen sopimuksen tekemistä.

Säännöksessä tarkoitettujen tietojen olisi annettava kuluttajalle selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla. Säännöksessä tarkoitettujen tiedonantovelvoitteiden täyttämiseksi riittävää olisi, että elinkeinonharjoittaja antaisi pykälässä mainitut tiedot kuluttajalle suullisesti. Tiedonantovelvoitteet voisi täyttää myös siten, että tiedot asetettaisiin kuluttajan nähtävälle myyjän liiketilaan. Erityisesti monimutkaisemmissa ja pitempikestoisissa sopimuksissa voi kuitenkin olla molempien osapuolten edun mukaista, että tiedot annetaan kuluttajalle kirjallisesti.

Useat ennakkotiedoista ovat sellaisia, että ne käyvät yleensä ilmi asiayhteydestä esimerkiksi kuluttajan asioidessa elinkeinonharjoittajan tiloissa. Tällöin tietoja ei olisi tarpeen antaa erikseen. Ehdotetun 8 a §:n mukaisesti annettavat tiedot myös pitkälti samoja kuin ne, jotka elinkeinonharjoittajan tulee 2 luvun 8 §:n mukaan antaa markkinoinnissa tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä tiettyyn hintaan. Luvun 8 §:n ja nyt ehdotetun 8 a §:n tiedonantovelvoitteet voivatkin tulla osin täytetyiksi samanaikaisesti.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan kuluttajalle olisi ensinnäkin annettava tieto kulutushyödykkeen pääominaisuuksista siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestintä. Pääominaisuuksia ovat ainakin hyödykkeen laji, laatu ja käyttötarkoitus. Tavarankäytössä tarvittavat tiedot ilmenevät tavannomaisesti tuotteesta tai sen pakkauksesta. Digitaalista sisältöä koskevien hyödykkeiden ominaisuuksia koskevia tiedonantovelvoitteita sisältyy myös momentin 8 kohtaan.

Momentin 2 kohdan mukaan on annettava tieto elinkeinonharjoittajan nimestä ja sijaintipaikan maantieteellisestä osoitteesta. Osoitetieto on tyypillisesti tieto, joka käy ilmi asiayhteydestä, eikä sitä sen vuoksi olisikaan

yleensä tarpeen erikseen mainita. Lisäksi elinkeinonharjoittajan olisi ilmoitettava puhelinnumeronsa.

Momentin 3 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajan olisi ilmoitettava tieto kulutushyödykkeen kokonaishinnasta veroineen. Jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen vuoksi voida kohtuudella ilmoittaa, tulee antaa tieto hinnan määräytymisen perusteista. Hinnan ilmoittamisesta on jo nykyisin voimassa yksityiskohtaisia säännöksiä, joista keskeisimmät sisältyvät valtioneuvoston asetuksen kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa (553/2013).

Lähtökohtana on, että toimituskulut, kuten postitus- tai rahtikulut, on sisällytettävä hyödykkeen kokonaishintaan. Kaikissa tapauksissa toimituskulujen sisällyttäminen kokonaishintaan ei kuitenkaan ole mahdollista esimerkiksi siitä syystä, että toimituskulujen aiheutuminen ja niiden määrä riippuvat kuluttajan valitsemasta toimitustavasta. Tällaisia tapauksia silmällä pitäen momentin 4 kohdan mukaan kuluttajalle olisi ilmoitettava myös mahdolliset kokonaishintaan sisällyttämättömät toimituskulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia kuluja voi aiheutua. Tiedot olisi annettava tarvittaessa eli silloin, kun tällaisia kuluja aiheutuu tai voi aiheutua.

Momentin 5 kohdan mukaan kuluttajalle on tarvittaessa annettava tieto maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevista ehdoista. Esimerkkeinä sopimuksen täyttämistä koskevista ehdoista voidaan mainita tieto siitä, mihin mennessä elinkeinonharjoittaja sitoutuu toimittamaan tavaran tai suorittamaan palvelun sekä tieto siitä, mitkä ovat elinkeinonharjoittajan tarjoamat toimitusvaihtoehdot. Maksua koskevilla ehdoilla tarkoitetaan tyypillisesti maksuaikaa, maksutapaa ja mahdollisesti perittävää viivästyskorkoa. Lisäksi 5 kohdan mukaan kuluttajalle olisi tarvittaessa mainittava asiakasvalituksia koskevat käytännöt. Jos erityistä käytäntöä ei ole, mainintaa ei edellytetä.

Momentin 6 kohdan mukaan kuluttajalle on annettava tieto tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta. Velvoitteen täyttämiseksi riittävää on yleisluonteinen maininta virhevastuusta, eikä elinkeinonharjoittajalta siis edellytetäisi virhevastuusäännösten si-

sällön selostamista. Kohdan tarkoituksena on sen selventäminen kuluttajalle, että takuun lisäksi tai sen puuttumisesta huolimatta elinkeinonharjoittajalla on joka tapauksessa lakiin perustuva virhevastuu.

Lisäksi elinkeinonharjoittajan olisi 6 kohdan mukaan mainittava asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja takuusta sekä niitä koskevista ehdoista. Tiedot olisi annettava tarvittaessa eli silloin, kun asiakastukea, palveluja tai takuu tarjotaan. Tällöin elinkeinonharjoittajan olisi myös kerrottava niitä koskevista ehdoista, kuten takuun osalta sen voimassaoloajasta ja kattavuudesta. Kaupanteon jälkeisten palvelujen ehdoista olisi mainittava erityisesti, jos ne poikkeavat siitä, mitä kuluttaja voi kohtuudella olettaa. Poikkeavana voidaan pitää esimerkiksi sitä, että asiakaspalvelua tarjotaan muulla kuin sopimusta tehtäessä käytetyllä kielellä.

Momentin 7 kohdan mukaan kuluttajalle on tarvittaessa annettava tieto sopimuksen kestosta tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sen päättämistä eli sopimuksen irtisanomista tai purkamista koskevat ehdot, kuten irtisanomisaika ja myös irtisanomisperusteet, jos sopimus ei ole vapaasti irtisanottavissa. On huomattava, että erityislainsäädännöstä voi johtua, ettei sopimusta saa jatkaa automaattisesti, eikä kohdalla olisikaan tällaista oikeutta luovaa vaikutusta.

Momentin 8 kohta koskee digitaalista sisältöä koskevia sopimuksia. Jos kaupan kohteena on digitaalinen sisältö, kuluttajalle on annettava tieto digitaalisen sisällön toimivuudesta. Kuluttajalle olisi ilmoitettava myös digitaalisen sisällön yhteentoimivuudesta laitteistojen ja ohjelmistojen kanssa siltä osin kuin elinkeinonharjoittaja siitä tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa siitä tietävän. Digitaalisen sisällön toimivuudella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, onko sisällön käytössä teknisiä rajoituksia, kuten suojausta tai aluekoodausta, joka voi estää sisällön toimimisen tietyssä maassa tai tietyillä laitteilla. Yhteentoimivuudella tarkoitetaan puolestaan esimerkiksi tietoa digitaalisen sisällön käyttämiseen tarvittavasta käyttöjärjestelmästä, sen versiosta sekä tietyistä laitteisto-ominaisuuksista.

Pykälän 2 momentissa säädetään soveltamisalapoikkeuksista. Poikkeukset perustuvat momentin 1 kohdan osalta direktiivin 5 artiklan 3 kohtaan ja muilta osin direktiivin yleistä soveltamisalaa koskevaan 3 artiklan 3 kohtaan.

Momentin 1 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajan ei tarvitsisi antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jos kyse on päivittäisestä kulutushyödykesopimuksesta, joka täytetään välittömästi.

Välittömästi täytettävillä sopimuksilla tarkoitetaan kertaluonteisia sopimuksia, joissa elinkeinonharjoittaja luovuttaa tavaran tai suorittaa palvelun kuluttajalle kaupantekohetkellä tai kaupanteon yhteydessä. Päivittäisillä kulutushyödykesopimuksilla tarkoitetaan ennen kaikkea elintarvikkeiden ja muiden päivittäistavaroiden hankintaa koskevia sopimuksia. Päivittäisenä kulutushyödykesopimuksena olisi pidettävä myös muita tavanomaisina pidettäviä ja vähäarvoisia sopimuksia. Päivittäisinä kulutushyödykesopimuksina ei sen sijaan olisi pidettävä esimerkiksi auton, television, tietokoneen tai huonekalujen hankintaa koskevia sopimuksia. Arvioitaessa sitä, onko kyse päivittäisestä kulutushyödykesopimuksesta, merkitystä olisi annettava sille, kuinka säännöllistä ja tavanomaista kyseisenlaisen hyödykkeen hankkiminen on. Mitä kalliimpi tai monimutkaisempi hyödyke on kyseessä, sitä todennäköisemmin kyse ei ole päivittäisestä kulutushyödykesopimuksesta.

Pykälän 2 momentin 2—10 kohdassa säädetään tiettyjä hyödykkeitä koskevista soveltamisalarajauksista. Pykälän 1 momentin mukaiset tiedonantovelvoitteet eivät koskisi muun muassa kiinteän omaisuuden kauppaa, rahoituspalveluja ja -välineitä eivätkä valmismatkoja koskevia sopimuksia. Näihin hyödykkeisiin liittyvän erityissäätelyn johdosta 8 a §:ään sisältyvistä tiedonantovelvoitteista ei katsota olevan kuluttajalle lisäarvoa.

Pykälän 2 momentin 11 kohdan mukaan tiedonantovelvoitteet eivät koskisi myöskään jakeluautomaatin avulla tai automatisoidussa liiketilassa tehtäviä sopimuksia. Jakeluautomaatilla tarkoitetaan esimerkiksi lippuautomaatteja. Jakeluautomaatteihin rinnastuvat myös viihdelaitelain (164/1995) soveltamisalaa kuuluvat automaattit ja laitteet. Tiedon-

antovelvollisuus ei siis koskisi esimerkiksi tapauksia, joissa kuluttaja ostaa junalipun elinkeinonharjoittajan toimitiloissa olevasta automaatista. Vastaavaa poikkeusta ehdotetaan myös koti- ja etämyyntiä koskevan 6 luvun soveltamisalaa.

10 a §. Lisämaksujen periminen. Direktiivin 22 artiklaan perustuva 10 a § on uusi, mutta sisällöltään se vastaa pitkälti nykyistä oikeustilaa.

Pykälän 1 momentin mukaan elinkeinonharjoittajan on pyydettävä kuluttajan nimenomainen suostumus kaikkiin lisämaksuihin, jotka eivät sisälly kulutushyödykkeestä perittäväksi ilmoitettuun hintaan. Perittäväksi ilmoitetulla hinnalla tarkoitettaisiin paitsi kulutushyödykkeen verollista kokonaishintaa myös mahdollisissa ennakkotiedoissa erikseen annettuja tietoja toimitus- ja muista kuluista. Lisämaksut on ymmärrettävä laajasti, ja niillä tarkoitetaan esimerkiksi liitännäissopimuksista ja lisäpalveluista aiheutuvia kustannuksia. Säännöksen tarkoituksena on estää niin sanottujen piilokulujen aiheutuminen kuluttajalle.

Jotta lisämaksuun annettava suostumusta olisi pidettävä nimenomaisena, tulee kirjallisesti tehtävään sopimukseen liittyvän lisämaksuvelvollisuuden ilmetä selkeästi ja ymmärrettävästi ennakkotiedoista tai sopimusehdoista. Jos sopimus maksullisesta lisäpalvelusta tehdään suullisesti, esimerkiksi tarjottaessa kuluttajalle numerotiedustelussa lisämaksullista yhdistämis- tai yhteystietopalvelua, kuluttajalle on kerrottava palvelun hinta ennen lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekemistä.

Momentissa selvennettäisiin erikseen, että nimenomaisena suostumuksena ei pidettäisi sitä, että kuluttaja ei ole hylännyt elinkeinonharjoittajan käyttämää oletusvalintaa lisämaksun hyväksymisestä. Maininnalla on merkitystä erityisesti verkkokaupassa, ja sillä tarkoitetaan sitä, ettei kuluttajan lisämaksuja koskeva maksuvelvollisuus voisi perustua ennalta rastittuihin ruutuihin. Jos esimerkiksi konsertti- tai lentolipun ostajalle tarjotaan lisäpalveluna vakuutusopimusta, kuluttajan nimenomaista suostumusta lisäpalveluun liittyvään maksuvelvollisuuteen ei siis merkittäisi se, että elinkeinonharjoittaja on käyttänyt oletusvalintaa, joka kuluttajan olisi hylättävä

välttääkseen lisäpalvelun ja siitä perittävän maksun.

Pykälän 2 momentin mukaan kuluttajalla ei olisi velvollisuutta maksaa lisämaksua, johon hän ei ole antanut nimenomaista suostumustaan. Jos kuluttaja on kuitenkin ehtinyt maksaa lisämaksun, johon hän ei ole antanut suostumustaan, hänellä olisi oikeus saada tällainen maksu takaisin.

Maksuvelvollisuuden hyväksymisestä tietäntyyppisissä sähköisesti tehtävissä etämyyntisopimuksissa säädetään lisäksi ehdotetussa 6 luvun 12 §:ssä.

14 §. Puhelinasioinnista perittävät kulut. Pykälä on uusi, ja sillä pannaan täytäntöön direktiivin 21 artikla.

Pykälän 1 momentin mukaan elinkeinonharjoittaja ei saa käyttää tekemänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasiointissa palvelua, jonka käyttämisestä kuluttajalta peritään tämän liittymäsopimuksen mukaisen hinnan ylittäviä kuluja. Asianmuokaisena olisi siis pidettävä ensinnäkin puhelintalveta, johon soittamisesta kuluttaja maksaa operaattorinsa kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella määräytyvän hinnan. Selvää on, että puhelut voisivat olla myös kokonaan maksuttomia kuluttajalle.

Myös niin sanottujen yritysnumeroiden käyttö sopimusasiakkaille tarkoitettuna numerona olisi sallittua edellyttäen, että kyseiseen numeroon soittamisesta kuluttajalta perittävä hinta ei ylitä kuluttajan liittymäsopimuksen mukaista hintaa taikka, jos hinnoitteluperuste on muu kuin liittymäsopimuksen mukainen hinta, liittymäsopimuksen mukaisesta hintaa vastaavaa, teleyritysten vähimmäishinnoitteluun ja markkinaosuuksiin perustuvaa laskennallista perushintaa. Tämän perushinnan laskentatavasta ja julkaisemisesta säädetäisiin tarkemmin oikeusministeriön asetuksella. Lisämaksullisten palvelunumeroiden käyttö sopimusasiakkaille tarkoitettuna numerona olisi sitä vastoin kiellettyä.

Elinkeinonharjoittajan tekemää kulutushyödykesopimusta koskevalla puhelinasiointilla tarkoitetaan kuluttajan puhelinyhteydenottoja, jotka koskevat esimerkiksi aiemmin tehdyn sopimuksen peruuttamista, tavaran tai palvelun viivästystä tai virhettä, sopimuksen irtisanomista tai purkamista taikka laskutusta. Säännös kattaisi niin ikään tällai-

set yhteydenotot esimerkiksi perintätoimistoon, jolle saatavien perintä on uskottu. Säännöksellä ei sen sijaan ole tarkoitus kattaa tapauksia, joissa itse palvelua tarjotaan puhelimesta toimeksiantosopimuksen nojalla, kuten kuluttajan ottaessa yhteyttä asianajajaansa saadakseen tältä puhelimitse neuvontaa. Sama koskee lisäpalvelujen hankkimista koskevia yhteydenottoja, kuten esimerkiksi sitä, että lentolipun ostanut kuluttaja hankkii lisäpalveluna paikan, jossa on enemmän jalkatilaa.

Säännös ei vaikuta elinkeinonharjoittajien oikeuteen veloittaa perushintaa suurempia kuluja kuluttajien muista yhteydenotoista, kuten puhelinyhteydenotosta sopimuksen tekemiseksi taikka yhteydenotosta, joka ei liity aiemmin tehtyyn sopimukseen, vaan jonka aiheena on esimerkiksi myymälän aukioloaikoja koskeva tiedustelu. Epäselvyyksien välttämiseksi elinkeinonharjoittajan tulisi kuitenkin selkeästi ilmoittaa esimerkiksi verkkosivustollaan, mikä on tehtyä sopimusta koskevalle asiointille tarkoitettu numero ja mikä puolestaan johonkin muuhun tarkoitukseen tarkoitettu numero. Jo muun lainsäädännön nojalla elinkeinonharjoittajan on tällöin ilmoitettava myös puhelintalveta hinta. Elinkeinonharjoittajan tulisi ilmoittaa tehtyä sopimusta koskevaan puhelinasiointiin tarkoitettu numero myös ennakkotiedoissa ja sopimuksessa.

Koti- ja etämyynnin osalta on huomattava, että vaikka elinkeinonharjoittajan oikeutta periä kuluja puhelinyhteydenotosta sopimuksen tekemiseksi ei edellä todetuin tavoin sinänsä ehdoteta rajoitettavaksi, elinkeinonharjoittajalla on 6 luvun 9 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti velvollisuus ilmoittaa kuluttajalle etäviestimen käyttämisestä sopimuksen tekemisessä syntyvät kulut, jos siitä veloitetaan perushintaa enemmän.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto laskisi ja julkaisisi vuosittain 1 momentissa tarkoitettua laskennallista perushintaa. Perushinnan laskentatavasta ja julkaisemisesta säädetäisiin tarkemmin oikeusministeriön asetuksella, ja momentti sisältääkin tätä koskevan asetuksenantovaltuuden.

Puhelinasiointista perittäviä kuluja koskeva säännös velvoittaa yksinomaan elinkeinonharjoittajaa. Säännös ei siis vaikuta elin-

keinoharjoittajan ja teleyrityksen väliseen sopimukseen ja sen nojalla puhelinpalveluita elinkeinonharjoittajalta perittävään hintaan. Säännös ei myöskään oikeuta kuluttajaa olemaan maksamatta liittymäsopimuksen mukaisen tai sitä vastaavan perushinnan ylittäviä puhelinkuluja operaattorilleen, mikäli elinkeinonharjoittaja on menetellyt pykälän tai sen nojalla annettavan asetuksen vastaisesti. Jos elinkeinonharjoittaja on menetellyt pykälän vastaisesti, kuluttajalla olisi kuitenkin ehdotetun 3 momentin mukaan oikeus saada elinkeinonharjoittajalta korvaus 1 momentissa tarkoitetun enimmäishinnan ylittäneistä puhelinkuluistaan. Virhetilanteessa kuluttajalla olisi luonnollisesti oikeus vaatia elinkeinonharjoittajaa korvaamaan kuluttajalle virheestä aiheutuneet puhelinkulut kokonaisuudessaan. Ehdotettu säännös osaltaan ehkäisee tuntuviin puhelinkulujen muodostumista tällaisissakin tapauksissa.

Pykälän 4 momentin mukaan puhelinkuluja koskevaa säännöstä ei sovellettaisi rahoituspalvelua tai -välinettä koskevaan sopimukseen. Säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät siten esimerkiksi kuluttajaluotto- ja vakuutus sopimukset. Syytä rajaukseen selostetaan yleisperustelujen 3.2 jaksossa.

5 luku **Kuluttajankauppa**

1 §. Luvun soveltamisala. Pykälän 1 ja 2 momentti säilyisivät asiasisällöltään ennallaan. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan direktiivin johdosta muutettavaksi siten, että käytetyn tavaran huutokauppaan, johon ostaja voi osallistua henkilökohtaisesti, sovellettaisiin kauppalain (355/1987) sijaan kuluttajansuojalain 5 luvun säännöksiä siltä osin kuin ne koskevat tavaran luovutusta, vaaranvastuuta sekä seuraamuksia tavaran luovutuksen viivästymisestä. Muilta osin, esimerkiksi tavaran virheellisyden osalta, tällaisissa tapauksissa sovellettaisiin jatkossakin kauppalakia.

Jos kuluttaja osallistuu momentissa tarkoitettuun huutokauppaan etäviestimellä, sovellettavaksi tulevat lisäksi 6 luvun säännökset etämyynnistä.

3 §. Tavaran luovutus. Pykälän 1—3 momentti vastaavat voimassa olevaa lakia.

Pykälän 4 momentti on uusi, ja se perustuu direktiivin 20 artiklaan. Nykyisin siihen, että tavara luovutetaan ostajan hallintaan, on rinnastettava tavaran luovuttaminen jollekin muulle henkilölle, joka sopimuksessa edellytetyllä tavalla tai muuten ostajan toimeksiantosta vastaanottaa tavaran ostajan lukuun riippumatta siitä, onko tämä henkilö rahdinkuljettaja vai esimerkiksi ostajan naapuri. Merkitystä ei voimassa olevan lain mukaan ole sillä, onko myyjä ehdottanut ostajalle mahdollisia rahdinkuljettajia, joiden kanssa tämä voisi sopia kuljetuksesta, vai onko ostaja valinnut rahdinkuljettajan täysin omatoimisesti. Ehdotuksen mukaan pykälään lisättäisiin erityissäännös niitä noutokauppaa koskevia tapauksia varten, joissa ostaja käyttää myyjän ehdottamaa rahdinkuljettajaa, eli kun ostaja on antanut tavaran kuljetuksen sellaisen rahdinkuljettajan tehtäväksi, joka on ollut myyjän ehdottamien rahdinkuljettajien joukossa. Tällaisissa tapauksissa vaaranvastuuta koskevaa 6 §:n säännöstä sovellettaessa tavaran luovutus katsottaisiin tapahtuvan vasta, kun rahdinkuljettaja on luovuttanut tavaran ostajan hallintaan. Ostajan hallintaan luovuttamiseen rinnastettaisiin tässä tilanteessa tavaran luovuttaminen jollekin muulle henkilölle, esimerkiksi ostajan naapurille, jolle tavara on ostajan poissaolon vuoksi sovitto toimitettavaksi.

Myyjän ehdottamalla rahdinkuljettajalla tarkoitetaan rahdinkuljettajaa, jonka kanssa myyjällä on sopimus tai muu järjestely. Kyse ei siis olisi myyjän ehdottamasta rahdinkuljettajasta, jos ostaja on erikseen tiedustellut myyjältä rahdinkuljettajaa, ja myyjä on tämän johdosta yksinomaan maininnut jonkin tietämänsä rahdinkuljettajan ilman minkäänlaista sopimusta tai muuta järjestelyä myyjän ja rahdinkuljettajan välillä.

4 §. Luovutuksen ajankohta. Jollei ole sovitto, että tavara on luovutettava määrättyä ajankohtana taikka vaadittaessa tai viipymättä, voimassa olevan 4 §:n 1 momentin mukaan se on luovutettava kohtuullisessa ajassa kaupanteosta. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa, jos osapuolet eivät ole luovutuksen ajankohdasta muuta sopineet, tavara olisi luovutettava ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään 30 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä. Vastaavan-

kaltainen säännös on jo nykyisin voimassa etämyynnissä, mutta nyt se ulotettaisiin koskemaan muutakin kuin etämyyntiä. Säännöksellä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 18 artiklan 1 kohta.

Pykälän 2 momentista ilmenee suoritusten samanaikaisuuden periaate, ja säännös vastaa voimassa olevaa lakia. Ostajan maksuvelvollisuuden kannalta suoritusten samanaikaisuuden periaate ilmenee voimassa olevan luvun 24 §:n 1 ja 2 momentista.

9 §. Kaupan purku. Direktiivin 18 artiklan 2 kohtaan perustuvan pykälän 1 momentin mukaan ostaja saa purkaa kaupan myyjän viivästyksen vuoksi, jos hän on asettanut myyjälle kohtuullisen lisäajan tavaran luovutusta varten, eikä myyjä ole luovuttanut tavaraa tämän lisäajan kuluessa. Kohtuullisella lisäajalla tarkoitettaisiin momentissa direktiivin sanamuodon mukaisesti olosuhteisiin nähden asianmukaista lisäaikaa.

Säännös ei merkitse sitä, että ostajan tulisi välttämättä asettaa täsmällinen lisäaika, vaan purkuoikeus voisi syntyä myös silloin, kun ostaja on viivästystilanteessa sinänsä vaatinut asianmukaisesti sopimuksen täyttämistä, mutta jättänyt ilmoittamatta lisäajan täsmällisen keston. Tällöin ostajalle syntyisi oikeus purkaa kauppa, jollei tavaraa luovuteta kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun hän on vaatinut sopimuksen täyttämistä.

Lisäajan kuluessa ostajalla ei olisi lähtökohtaisesti oikeutta purkaa kauppa. Kaupan purkaminen ennen lisäajan päättymistä olisi kuitenkin mahdollista, jos myyjä lisäajan kuluessa ilmoittaa, ettei hän tule toimittamaan tavaraa kuluttajalle edes tämän ajan kuluessa.

Kun lisäaika on päättynyt tai kohtuullinen aika on kulunut siitä, kun ostaja on vaatinut sopimuksen täyttämistä, oikeus purkaa sopimus viivästyksen perusteella syntyisi myös siinä tapauksessa, että kaupan kohteena on tavara, joka on valmistettava tai hankittava erityisesti ostajaa varten hänen ohjeidensa tai toivomustensa mukaisesti ja jota myyjä ei voi ilman huomattavaa tappiota käyttää hyväkseen muulla tavoin. Voimassa olevan lain mukaan ostajalla on oikeus purkaa tällaisen tavaran kauppa koskeva sopimus vain siinä tapauksessa, että kaupan tarkoitus jää hänen osaltaan viivästyksen vuoksi olennaisesti saavuttamatta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tapauksista, joissa 1 momentin mukaista lisäajan asettamisvelvollisuutta ei ole, vaan joissa ostajalle syntyisi purkuoikeus välittömästi 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun luovutusajan päätyttyä, jos myyjä ei tämän ajan kuluessa ole luovuttanut tavaraa. Momentti perustuu direktiivin 18 artiklan 2 kohtaan.

Momentin 1 kohdan mukaan lisäaikamennettely ei purkuoikeuden syntymisen edellytyksenä koskisi ensinnäkään tapauksia, joissa myyjä on kieltäytynyt toimittamasta tavaraa, vaan tällöin ostaja voisi purkaa sopimuksen välittömästi.

Momentin 2 kohdan mukaan lisäaikaa ei tarvitsisi purkuoikeuden syntymiseksi asettaa silloin, kun luovutus sovittuna toimitusaikana on olennainen ottaen huomioon sopimuksen tekemiseen liittyvät olosuhteet. Kohdassa tarkoitettu tilanne voisi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun ostaja on tilannut hääpuvun, joka olisi toimitettava ennen häitä. Kohdan täyttymisen edellytyksenä ei ole, että ostaja on ilmoittanut myyjälle kaupantekohetkellä siitä, että luovutus sovittuna toimitusajankohdalla on olennainen, vaan ratkaisevaa on, onko tämä ollut pääteltävissä sopimuksen tekemiseen liittyvistä olosuhteista.

Momentin 3 kohdan mukaan lisäaikaa ei tarvitsisi purkuoikeuden syntymiseksi asettaa myöskään silloin, kun ostaja on ilmoittanut myyjälle ennen sopimuksen tekemistä, että luovutus tietyn ajan kuluessa tai tietynä ajankohtana on olennainen. Erona edellä selostettuun 2 kohtaan on, että ostaja on ilmoittanut luovutuksen oikea-aikaisuuden olennaisuudesta myyjälle ennalta ilman, että tämä seikka välttämättä olisi ollut pääteltävissä sopimuksen tekemiseen liittyvistä olosuhteista. Ostajalla voi olla tarve ilmoittaa luovutuksen olennaisuudesta tietyn ajan kuluessa tai tietynä ajankohtana sinänsä tavanomaiselle tavaralle esimerkiksi silloin, kun ostajalla on sille jokin määrätty käyttötarkoitus tai -ajankohta.

Vaikka ostajalla ei edellä todetuina tavoin ole 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa velvollisuutta asettaa myyjälle lisäaikaa, hänellä on tähän halutessaan oikeus. Jos ostaja on asettanut näissä tapauksissa lisäajan, sovelletaan soveltuvin osin pykälän 1 momenttia.

Pykälän 3 momentin mukaan myyjän on sopimuksen purkamisen jälkeen viipymättä palautettava kaikki sopimuksen nojalla maksettu. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 18 artiklan 3 kohta.

6 luku **Kotimyynti ja etämyynti**

1 §. *Soveltamisala.* Ehdotettu luku koskee kulutushyödykkeiden koti- ja etämyyntiä. Kulutushyödyke on määritelty kuluttajansuojalain 1 luvun 3 §:ssä, ja koti- ja etämyyntisopimuksen määritelmät sisältyvät puolestaan ehdotetun 6 luvun 6 ja 7 §:ään. Voimassa olevasta laista poiketen soveltamisalasäännöksessä ei ole eritelty, mitkä säännökset koskevat kotimyyntiä ja mitkä puolestaan etämyyntiä, vaan lähtökohtaisesti kaikkia luvun säännöksiä sovelletaan sekä koti- että etämyyntiin, jollei säännöksestä muuta ilme-

2 §. *Soveltamisalan rajoitukset.* Pykälässä säädetään 6 luvun yleisistä soveltamisalan rajoituksista. Syitä rajauksiin selostetaan yleisperustelujen 3.2 jaksossa.

Pykälän 1 kohdan mukaan luvun säännöksiä ei sovelleta rahoituspalvelua tai rahoitusvälinettä koskevaan sopimukseen. Rahoituspalvelujen ja -välineiden etämyynnistä säädetään voimassa olevassa kuluttajansuojalain 6 a luvussa. Niiden kotimyyntiin sovelletaan nykyisin 6 luku arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua arvopaperia koskevia sopimuksia sekä vakuutusopimuksia lukuun ottamatta, mutta ehdotuksen mukaan rahoituspalvelut ja -välineet rajattaisiin kaikilta osin myös kotimyyntisääntelyn ulkopuolelle. Poikkeus perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan d alakohtaan.

Pykälän 2 kohdan mukaan luvun säännöksiä ei sovellettaisi kiinteän omaisuuden kauppaa tai vuokraamista koskevaan sopimukseen eikä myöskään muuta oikeutta kiinteään omaisuuteen koskevaan sopimukseen. Poikkeus vastaa pitkälti voimassa olevan 6 luvun 5 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 6 luvun 6 §:n 1 kohtaa. Uutta on se, että ehdotuksen mukaan myös kiinteän omaisuuden vuokraamista koskevat sopimukset eli maanvuokrasopimukset rajattaisiin etämyyntisääntelyn ulkopuolelle, ja kotimyyntisääntelyn ulkopuolelle rajattaisiin puolestaan muuta oikeut-

ta kiinteään omaisuuteen koskevat sopimukset. Viimeksi mainituilla sopimuksilla tarkoitetaan esimerkiksi sopimuksia sellaisista käyttö- ja hallintaoikeuksista, jotka eivät ole vuokraoikeuksia. Poikkeus perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan e alakohtaan. Selvyyden vuoksi voi todeta, että direktiivistä poiketen 6 luvun säännöksiä sovellettaisiin sen sijaan jatkossakin esimerkiksi kiinteän omaisuuden rakentamista sekä olemassa olevien rakennusten huomattavia muutostöitä koskeviin sopimuksiin.

Pykälän 3 kohdan mukaan luvun soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin asuntokauppalain (843/1994) soveltamisalaan kuuluvat sopimukset, ja 4 kohdassa ulkopuolelle rajattaisiin puolestaan asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (650/1990) tarkoitettut asumisoikeuden luovuttamista koskevat sopimukset. Voimassa olevassa laissa vastaavia poikkeuksia ei ole. Poikkeus perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan e alakohtaan.

Nykyisestä poiketen luvun soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin 5 kohdan mukaan myös asuinhuoneiston vuokrauksesta annetussa laissa (481/1995) tarkoitettut huoneenvuokrasopimukset. Sen sijaan muut elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan väliset huoneenvuokrasopimukset, kuten autotallin vuokrausta koskevat sopimukset, kuuluisivat luvun soveltamisalaan. Poikkeus perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan f alakohtaan, jonka mukaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu asumiseen tarkoitettujen tilojen vuokraamista koskevat sopimukset.

Kuten nykyisin, luvun säännöksiä ei 6 kohdan mukaan sovellettaisi myöskään kuluttajansuojalain 10 luvun soveltamisalaan kuuluvaan sopimukseen eli aikaosuutta tai pitkäkestoista lomatuotetta koskevaan sopimukseen. Rajaus vastaa kotimyyntin osalta voimassa olevan luvun 5 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja etämyyntin osalta luvun 6 §:n 2 kohtaa. Rajaus perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan h alakohtaan.

Myös valmismatkalain (1079/1994) soveltamisalaan kuuluvat sopimukset ehdotetaan 7 kohdan mukaan rajattavaksi luvun soveltamisalan ulkopuolelle. Rajaus perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan g alakohtaan. Vaikka valmismatkat kuuluvat voimassa olevan lain mukaan lähtökohtaisesti 6 luvun so-

veltamisalaan, rajautuvat ne käytännössä useimmiten luvun keskeisten säännösten soveltamisalan ulkopuolelle voimassa olevan 6 luvun 7 §:ään sisältyvän soveltamisalarajauksen johdosta.

Pykälän 8 kohdan mukaan myös sopimukset, jotka koskevat arpajaislain (1047/2001) soveltamisalaan kuuluvia palveluja, ehdotetaan rajattavaksi luvun soveltamisalan ulkopuolelle, sillä käytännössä koti- ja etämyyntiä koskeva sääntely soveltuu huonosti tällaisiin palveluihin. Voimassa olevassa 6 luvussa vedonlyönti- ja arvontapalveluksia koskevat sopimukset on rajattu peruuttamisoikeuden ulkopuolelle. Rajaus perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan c alakohtaan.

Pykälän 9 kohdan mukaan luvun säännöksiä ei sovellettaisi myöskään jakeluautomaatin avulla tai automatisoidussa liiketilassa tehtävään sopimukseen. Soveltamisalarajaus vastaa voimassa olevan 6 luvun etämyyntiä koskevaa 6 §:n 3 kohtaa. Jakeluautomaateilla tarkoitetaan esimerkiksi lippu- ja juoma-automaatteja. Jakeluautomaatteihin rinnastuvat myös viihdelaitelain soveltamisalaan kuuluvat automaattit ja laitteet. Automatisoidulla liiketilalla tarkoitetaan esimerkiksi automatisoitua itsepalvelupesulaa. Poikkeus perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan 1 alakohtaan.

Pykälän 10 kohdan mukaan luvun säännöksiä ei sovellettaisi ensinnäkään maksullisen yleisöpuhelimen avulla teletoiminnan harjoittajan kanssa tehtävään sopimukseen. Säännös vastaa voimassa olevan 6 luvun etämyyntiä koskevaa 6 §:n 4 kohtaa. Poikkeus perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan m alakohtaan.

Ehdotetun pykälän 11 kohdan mukaan luvun säännöksiä ei sovellettaisi myöskään sopimukseen, joka koskee elintarvikkeiden tai muiden päivittäistavaroiden yksittäisiä toimituksia kuluttajan asuntoon tai työpaikalle säännöllisesti toimivan jakelujärjestelmän avulla. Poikkeus perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan j alakohtaan, mutta on direktiiviä siltä osin suppeampi, että direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu myös jatkuvia tai toistuvia toimituksia sisältävät sopimukset, kun taas ehdotetun lain mukaan säännöllisesti ja toistuvasti määrätyin väliajoin tehtävät tavarantoimitukset, kuten ta-

louspaperin toimittaminen, kuuluisivat jatkossakin luvun soveltamisalaan. Poikkeus vastaa etämyynnin osalta osittain nykyisen luvun 7 §:n 1 momenttia, mutta voimassa olevasta laista poiketen yksittäiset toimitukset suljettaisiin kokonaan luvun soveltamisalan ulkopuolelle. Lisäksi uutta olisi, että poikkeus koskisi jatkossa myös kotimyyntiä.

3 §. Eräät soveltamisalan rajoitukset kotimyyntissä. Pykälän 1 momentti vastaa osittain voimassa olevan lain 6 luvun 5 §:n 2 momenttia, ja se perustuu direktiivin 3 artiklan 4 kohtaan. Ehdotuksen mukaan kotimyyntisäännöksiä ei sovelleta, jos kulutushyödykkeen hinta alittaa 30 euroa. Euromäärä olisi ehdotuksen mukaan korkeampi kuin voimassa olevassa laissa rahan arvon muuttumisen ja kotimyyntin määrätelmän laajenemisen johdosta.

Kuten nykyisin, luvun säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin, jos samalla kerralla myydään useampia hyödykkeitä, joiden yhteishinta on vähintään 30 euroa. Merkitystä ei olisi sillä, myydäänkö kertaluonteisesti useampia kappaleita samaa hyödykettä vai erilaisia hyödykkeitä. Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että jos kyse on ehdotetun 6 luvun 2 §:n 11 kohdassa tarkoitettua päivittäistavaroiden yksittäisestä toimituksesta kotimyyntissä, sopimus rajautuu kyseisen kohdan nojalla luvun säännösten ulkopuolelle silloinkin, kun hyödykkeen hinta ylittää 30 euroa.

Uutta olisi, että direktiivistä ja nykyisestä säännöksestä poiketen luvun säännöksiä sovellettaisiin kulutushyödykkeen hinnasta riippumatta kotimyyntisopimuksiin, jotka koskevat hyödykkeiden jatkuvaa tai toistuvaa toimittamista kuluttajalle. Muutosta pidetään tarpeellisena, jotta kuluttajilla olisi mahdollisuus irtautua kotimyyntissä tehdyistä tilaus-sopimuksista. Muutoksen myötä poistuisivat myös epäselvyydet siitä, miten euromääräistä rajaa olisi tulkittava toistaiseksi voimassa olevissa sopimuksissa.

Pykälän 2 momentissa säädetään sosiaalipalveluja ja terveydenhuollon palveluja koskevasta poikkeuksesta. Momentti on uusi, ja se perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan a ja b alakohtaan, joissa tällaiset sopimukset on jätetty kokonaisuudessaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Terveydenhuolto on

määritelty direktiivin 2011/24/EU 3 artiklan a alakohdassa. Sosiaalipalveluilla tarkoitetaan puolestaan esimerkiksi sosiaalista asuntotarjontaa ja lastenhoitoa.

Nykyisin poikkeuksessa tarkoitettut palvelut kuuluvat täysimääräisesti etämyyntisääntelyn piiriin, eikä ole ilmennyt syitä, joiden vuoksi oikeustilaa olisi tältä osin tarpeen muuttaa. Terveys- ja sosiaalipalvelut kuuluvat nykyisin täysimääräisesti myös kotimyyntisääntelyn piiriin, tosin voimassa oleva kotimyyntin määritelmä sekä kuluttajan oikeus peruuttaa palvelusopimus ovat suppeammat kuin mitä nyt ehdotetaan. Kotimyyntin määritelmän laajenemisen myötä esimerkiksi lääkärin tai sosiaalipalvelun tarjoajan tekemät kotikäynnit voisivat jatkossa täyttää kotimyyntin määritelmän silloinkin, kun palveluntarjoaja menee kuluttajan luokse tämän pyynnöstä. Tämän johdosta direktiivin mahdollistaman poikkeuksen hyödyntämistä kansallisesti pidetään tarpeellisena kotimyyntin osalta silloin, kun terveydenhuollon ammattihenkilö tai sosiaalipalvelun tarjoaja menee kotikäynnille kuluttajan luokse tämän pyynnöstä. Perusteltuna kuitenkin pidetään, että säännöksiä sovelletaan sosiaali- ja terveyspalveluihin silloin, kun elinkeinonharjoittaja menee kuluttajan kotiin ilman tämän kutsua.

4 §. Säännösten soveltaminen eräisiin palveluihin. Pykälän 1 momentissa suljettaisiin matkustajaliikenteen palvelut, kuten linja-auto- ja lentokuljetuksia koskevat sopimukset, valtaosaltaan 6 luvun sääntelyn ulkopuolelle. Myös nykyisin sopimukset, jotka koskevat kuljetusta tietyin ehdoin, rajautuvat voimassa olevan luvun 7 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla useimpien luvun säännösten soveltamisalan ulkopuolelle.

Matkustajaliikenteen palveluja koskeviin sopimuksiin sovellettaisiin kuitenkin sopimusten pääkohtien ilmoittamista ja maksuvelvollisuuden nimenomaista hyväksymistä tietyn tyyppisissä sähköisesti tehtävissä sopimuksissa koskevaa 12 §:n 2 momenttia sekä 12 §:n 3 momentin ja 25 §:n säännöksiä mainitun velvollisuuden rikkomisen seuraamuksista. Pykälä perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan k alakohtaan.

Pykälän 2 momentissa rajattaisiin eräät puhelin- ja viestipalvelua koskevat sopimukset

tietyjen luvun säännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Jos kyse on puhelimella yhdellä kerralla suoritettavasta palvelusta, jota koskeva sopimus syntyy välittömästi kuluttajan ottaessa yhteyden palveluntarjoajaan, luvun tietyjen säännösten soveltaminen olisi epätarkoituksenmukaista tai jopa mahdotonta. Tämä koskee ennen muuta ennakkotietojen vahvistamista, peruuttamisoikeutta ja palvelun suorittamista peruuttamisaikana koskevaa sääntelyä. Kohdassa tarkoitettuja palveluja ovat esimerkiksi kertaluonteiset numeropalvelut, joita tarjotaan kuluttajalle tämän soittaessa palveluntarjoajalle tai lähettäessä tälle tekstiviestin, sekä puhelimitse toimitettavat uutis-, sää- ja ajanvietepalvelut. Poikkeus koskee vain yhdellä kertaa puhelimella suoritettavia palveluja. Kohta ei siis kata ensinnäkään tilaussopimuksia eikä myöskään sopimuksia, joissa itse palvelua ei suoriteta puhelimella. Nykyisin momentissa tarkoitettut sopimukset kuuluvat 6 luvun soveltamisalaan sillä rajoituksella, että 6 luvun 14 §:n 3 momentin mukaan kuluttajalle ei tällöin tarvitse toimittaa ennakkotietoja koskevaa vahvistusta. Tällöinkin kuluttajalle on ilmoitettava palveluksen suorittaneen elinkeinonharjoittajan sen toimipaikan käyntiosoite, jonne kuluttaja voi tehdä valituksensa.

Poikkeus perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan m alakohtaan siltä osin kuin kohdassa rajataan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle kuluttajan luomaa yhtä puhelinyhteyttä koskevat sopimukset.

5 §. Pakottavuus. Pykälässä säädetään luvun säännösten pakottavuudesta. Kuten nykyisin, luvun säännökset ovat kuluttajan hyväksi pakottavia, ellei nimenomaisesti toisin säädetä. Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 25 artikla.

6 §. Kotimyyntiin liittyvät määritelmät. Pykälä sisältää ensinnäkin kotimyyntisopimuksen määritelmän. Määritelmä perustuu direktiivin 2 artiklan 8 kohtaan, jossa määritellään muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehty sopimus. Kansallisessa laissa tällaisia sopimuksia kutsuttaisiin yksinkertaisuuden vuoksi jatkossakin kotimyyntisopimuksiksi. Jos sopimus täyttää kotimyyntisopimuksen määritelmän, kyse olisi kotimyyntistä ja 6 luvun säännökset tulisivat sovellet-

tavaksi, jollei soveltamisalarajauksista muuta johdu.

Ehdotettu kotimyyntisopimuksen määritelmä on voimassa olevaa kotimyyntin määritelmää laajempi. Tämä merkitsee sitä, että tietyt sopimukset, joita nykyisin ei pidetä kotimyyntisopimuksina ja joihin ei siten sovelleta 6 luvun kotimyyntiä koskevia säännöksiä, tulisivat jatkossa kotimyyntisääntelyn piiriin.

Kotimyyntisopimuksella tarkoitetaan 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan ensinnäkin sopimusta, joka tehdään tai jota koskevan tarjouksen kuluttaja tekee muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa osapuolten ollessa samanaikaisesti läsnä. Voimassa olevassa laissa tällaiset sopimukset on rajattu määritelmän ulkopuolelle silloin, kun elinkeinonharjoittaja saapuu tällaiseen paikkaan kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä tarjotakseen kuluttajalle hänen pyytämänsä kulutushyödykettä. Jatkossa merkitystä ei olisi sillä, kumman aloitteesta sopimus tehdään muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa. Näin ollen kotimyyntinä olisi pidettävä myös esimerkiksi tapauksia, joissa remonttiryttäjät saapuu kuluttajan pyynnöstä tämän kotiin ja samassa yhteydessä osapuolet tekevät remontista sopimuksen tai kuluttaja tekee siitä sitovan tarjouksen.

Kotimyyntisopimuksena olisi 1 momentin 1 kohdan mukaan pidettävä myös sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tai etäviestimellä välittömästi sen jälkeen, kun kuluttajaan on otettu henkilökohtaisesti erikseen yhteyttä paikassa, joka ei ole elinkeinonharjoittajan toimitila. Kohdan tarkoituksena on estää kotimyyntisäännösten kiertäminen esimerkiksi siten, että elinkeinonharjoittaja lähestyy kuluttajaa henkilökohtaisesti kadulla tarjotakseen hänelle kulutushyödykettä sekä pyytää tätä siirtymään välittömästi tämän jälkeen elinkeinonharjoittajan toimitiloihin sopimuksen tekemiseksi.

Kotimyyntisopimuksen määritelmällä ei ole tarkoitus kattaa tilanteita, joissa elinkeinonharjoittaja tulee ensin kuluttajan kotiin ainoastaan tutustumaan kohteeseen, ottamaan mittoja tai esittämään arvion kuluttajan sitoutumatta mihinkään ja joissa sopimus tehdään myöhemmin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tai etäviestimellä elinkeinonharjoitta-

jan esittämän arvion perusteella, kuten tyyppillisesti menetellään esimerkiksi keittiökaluksien kaupassa ja erilaisissa remonttiurakoissa. Tältä osin olennaista kotimyyntisopimuksen määritelmän täyttymistä arvioitaessa olisi, onko kuluttajalla ollut tosiasiallinen mahdollisuus harkita elinkeinonharjoittajan esittämää arviota tai tarjousta ennen sopimuksen tekemistä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan kotimyyntisopimuksella tarkoitettaisiin myös sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan järjestämällä tutustumisretkellä, jonka tarkoituksena tai seurauksena on kulutushyödykkeiden tarjoaminen kuluttajalle. Kohta vastaa asiasisällöltään muilta osin nykyistä kotimyyntin määritelmää voimassa oleva 6 luvun 3 §:n 2 kohdan poikkeus huomioon ottaen, mutta uutta on, että kotimyyntisääntelyn piiriin kuuluisivat tällaisten retkien aikana tehdyt sopimukset paitsi silloin, kun elinkeinonharjoittaja on järjestänyt kuluttajille kuljetuksen muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitilaan, myös silloin, kun tällainen tutustumisretki suuntautuu elinkeinonharjoittajan omiin toimitiloihin.

Pykälän 2 momentti sisältää toimitilan määritelmän. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 9 kohta.

Toimitilalla tarkoitettaisiin ensinnäkin kiinteää myyntipaikkaa eli esimerkiksi myymälää tai kioskia, jossa elinkeinonharjoittaja tarjoaa kulutushyödykkeitä vakituisesti. Toimitilalla tarkoitettaisiin myös siirrettävää myyntipaikkaa, kuten myyntikojua, näyttelyosastoa ja kuorma-autoa, jossa elinkeinonharjoittaja tarjoaa kulutushyödykkeitä tavanomaisesti. Myös kausiluonteisia myyntipaikkoja olisi pidettävä toimitiloina siitä riippumatta, onko kyse kiinteästä vai siirrettävästä myyntipaikasta. Toimitilan määritelmän voivat näin ollen täyttää esimerkiksi myyntipaikat matkailukautena hiihtokeskuksissa tai rantalomapaikoissa, marjojen myyntipisteet, jättekioskit, joulumarkkinat ja messut.

7 §. Etämyyntiin liittyvät määritelmät. Pykälä sisältää etämyyntisopimuksen ja etäviestimen määritelmät. Etämyyntisopimuksen määritelmä perustuu direktiivin 2 artiklan 7 kohtaan, ja se vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 6 luvun 4 §:ään sisältyvää etämyyntin määritelmää. Määritelmään ehdote-

taan kuitenkin tehtäväksi eräitä direktiivin mukaisia teknisiä muutoksia.

Pykälän 2 momenttiin sisältyvä etäviestimen määritelmä vastaa voimassa olevaa lakia.

8 §. Muut määritelmät. Pykälän 1 kohta sisältää liitännäissopimuksen määritelmän. Liitännäissopimukset voivat olla esimerkiksi luotto-, vakuutus- tai asennussopimuksia, jotka liittyvät tehtyyn pääsopimukseen ja jotka tarjoaa joko elinkeinonharjoittaja tai kolmas osapuoli tämän ja elinkeinonharjoittajan välisen järjestelyn perusteella. Määritelmä perustuu direktiivin 2 artiklan 15 kohtaan.

Pykälän 2 kohdassa määritellään tietojen antaminen pysyvällä tavalla. Määritelmällä pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 10 kohta. Tarkoituksena on turvata se, että kuluttaja saa annettavat tiedot siten, että ne ovat hänen saatavillaan myöhempää käyttöä varten niiden käyttötarkoituksen kannalta asianmukaisen ajan ja että hän voi tarvittaessa vedota niihin. Jos tiedot toimitetaan sähköisesti, kuten toimittamalla tiedot kuluttajan sähköpostiosoitteeseen tai henkilökohtaiseen asiakaskansioon, olennaista on, että kuluttaja saa ne henkilökohtaisesti ja että hänellä on tosiasiallinen mahdollisuus tallentaa ja toisintaa ne.

Pykälän 3 kohdassa määritellään digitaalisen sisällön toimittaminen sähköisesti, ja sillä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 11 kohta. Digitaalisella sisällöllä tarkoitetaan digitaalisessa muodossa tuotettua ja toimitettua tietoa, kuten tietokoneohjelmia, sovelluksia, pelejä, musiikkia, videoita ja tekstejä. Sähköinen toimittaminen viittaa tällaisen sisällön toimittamiseen lataamalla, suoratoistona tai muulla vastaavalla tavalla. Digitaalisen sisällön toimittamista sähköisesti ei ole digitaalisen sisällön toimittaminen muisti- tai tallennusvälineellä, kuten CD- ja DVD-levyllä. Lukuun sisältyy eräitä sähköisesti toimitettavaa digitaalista sisältöä koskevia erityissäännöksiä.

9 §. Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot. Pykälässä säädetään tiedoista, jotka kuluttajalle on annettava selkeästi ja ymmärrettävästi ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä. Ennakkotiedot ovat osin samoja, jotka elinkeinonharjoittajan on jo nykyisin annettava kuluttajalle voimassa ole-

van luvun 8 tai 13 §:n mukaan, mutta ne ovat huomattavasti yksityiskohtaisempia. Uutta on myös, että kuluttajalle olisi toimitettava mallin mukainen peruuttamislomake. Pykälällä ja siihen liittyvällä asetuksella pannaan täytäntöön direktiivin 6 artikla. Kansallisten todistustaakkien ja direktiivin 6 artiklan 9 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että hän on täyttänyt pykälässä säädetyt tiedonantovaatimukset. Ennakkotiedot ovat olennainen osa sopimusta, eikä niitä saa muuttaa, elleivät osapuolet nimenomaisesti sovi toisin.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan kuluttajalle on annettava tieto kulutushyödykkeen pääominaisuuksista siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin. Pääominaisuuksia ovat ainakin hyödykkeen laji, laatu ja käyttötarkoitus. Yksinkertaisista standardituotteista riittää usein pelkän nimikkeen ja mahdollisten koko- tai väri vaihtoehtojen kertominen, kun taas monimutkaisista teknisistä laitteista saatetaan tarvita hyvinkin kattava kuvaus. Digitaalista sisältöä koskevien hyödykkeiden ominaisuuksia koskevia tiedonantovelvoitteita sisältyy myös momentin 20 kohtaan.

Momentin 2 kohdan mukaan kuluttajalle on annettava tieto elinkeinonharjoittajan nimestä, kuten henkilöllisyydestä tai toiminnasta. Momentin 3 kohdan mukaan kuluttajalle on ilmoitettava elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa. Tällä tarkoitetaan elinkeinonharjoittajan päätoimipaikan tai keskushallinnon käytösioitetta. Jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, elinkeinonharjoittajan tulee myös antaa tieto hänen päämiehensä nimestä ja maantieteellisestä osoitteesta.

Momentin 4 kohdan mukaan kuluttajalle on ilmoitettava elinkeinonharjoittajan puhelin- ja faksinumero sekä sähköpostiosoite, jos nämä ovat käytettävissä. On syytä huomioda, että sähköpostiosoitteen ilmoittamisvelvollisuus voi seurata ehdottomana tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetusta laista tai palvelujen tarjoamisesta annetusta laista.

Momentin 5 kohdan mukaan kuluttajalle on ilmoitettava elinkeinonharjoittajan sen

toimipaikan maantieteellinen osoite, jonne kuluttaja voi toimittaa valituksensa, jos tämä osoite ei ole sama kuin momentin 3 kohdassa tarkoitettu osoite. Jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, sama tieto tulee antaa hänen päämiehestään.

Momentin 6 kohta koskee kulutushyödykkeen verollisen kokonaishinnan ilmoittamista. Jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen takia kohtuudella voida laskea etukäteen, elinkeinonharjoittajan on annettava tiedot hinnan määräytymisen perusteista eli siitä, miten hinta lasketaan.

Jos kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva sopimus tai toistuvia suorituksia sisältävä sopimus, kokonaishinnan on sisällettävä kokonaiskustannukset laskutusjaksoa kohden. Jos siis kyse on esimerkiksi lehtitilauksesta tai sähkösisäilyksestä, jossa laskutuskausi on puoli vuotta, elinkeinonharjoittajan tulee ilmoittaa tämän laskutusjakson kokonaishinta. Jos toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen tai toistuvia suorituksia sisältävän sopimuksen hinta on kiinteä, kokonaishinnalla tarkoitetaan myös kuukausittaisia kokonaiskustannuksia, eli tällöin olisi annettava tieto kokonaiskustannuksista sekä laskutusjaksoa että kuukautta kohden. Jos kokonaiskustannuksia ei voida kohtuudella laskea etukäteen, on ilmoitettava niiden laskutapa.

Lähtökohtana on, että toimituskulut sisältyvät hyödykkeen kokonaishintaan. Kaikissa tapauksissa toimituskulujen sisällyttäminen kokonaishintaan ei kuitenkaan ole mahdollista esimerkiksi siitä syystä, että toimituskulujen aiheutuminen ja niiden määrä riippuvat kuluttajan valitsemasta toimitustavasta. Tällaisia tapauksia silmällä pitäen momentin 7 kohdan mukaan kuluttajalle tulee ilmoittaa tarvittaessa kulutushyödykkeen kokonaishintaan sisältymättömät toimitus- ja muut kulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia lisäkuluja voi aiheutua. Kohdassa tarkoitettut tiedot olisi annettava kuluttajalle tarvittaessa eli aina silloin, kun tällaisia kuluja aiheutuu tai niitä voi aiheutua.

Momentin 8 kohdan mukaan kuluttajalle tulee ilmoittaa etäviestimen käyttämisestä sopimuksen tekemisessä aiheutuvat kulut, jos siitä veloitetaan perushintaa enemmän. Pe-

rushinnalla tarkoitetaan ehdotetun 2 luvun 14 §:n 1 momentin mukaista enimmäishintaa.

Momentin 9 kohdan mukaan kuluttajalle on ilmoitettava maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot. Esimerkkeinä sopimuksen täyttämistä koskevista ehdoista voidaan mainita tieto siitä, mihin mennessä elinkeinonharjoittaja sitoutuu toimittamaan tavaran tai suorittamaan palvelun sekä tieto siitä, mitkä ovat elinkeinonharjoittajan tarjoamat toimitusvaihtoehdot. Ehdotetun 5 luvun 4 §:n nojalla jollei muuta ole sovittu, tavara on luovutettava ilman aiheutonta viivästystä ja viimeistään 30 päivän kuluttua sopimuksen tekemisestä. Maksua koskevilla ehdoilla tarkoitetaan tyypillisesti maksuaikaa, maksutapaa ja mahdollisesti perittävää viivästyskorkoa. Lisäksi 9 kohdan mukaan kuluttajalle on tarvittaessa ilmoitettava asiakasvalituksia koskevat käytännöt. Jos erityistä käytäntöä ei ole, mainintaa ei edellytetä.

Momentin 10 kohdan mukaan kuluttajalle on tarvittaessa ilmoitettava peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat ehdot, määräajat ja menettelyt. Kohdan mukaiset tiedot on ilmoitettava, jos kuluttajalla sopimuksen mukaan on peruuttamisoikeus. Kuluttajalle on kohdan mukaan muun muassa kerrottava, miten ja minkä ajan kuluessa peruutuksesta on ilmoitettava. Elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta antaa tietoja peruuttamisoikeuden puuttamisesta tai peruuttamisoikeuden menettämisestä säädetään momentin 13 kohdassa.

Momentin 11 kohdan mukaan kuluttajalle on annettava tarvittaessa tieto siitä, että jos kuluttaja peruuttaa sopimuksen, hän vastaa myös tavaroiden palauttamiskustannuksista. Tietoa ei siis luonnollisesti tarvitsisi antaa silloin, kun elinkeinonharjoittaja lain tai sopimuksen mukaan vastaa palauttamiskustannuksista. Tiedonantovelvoite on kytköksissä uuteen 17 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan voimassa olevasta laista poiketen palauttamiskustannuksista vastaa pääsäännön mukaan jatkossa kuluttaja.

Etämyynnissä olisi annettava myös tieto palauttamiskustannusten määrästä, jos tavarat eivät luonteensa vuoksi ole palautettavissa tavanomaisella tavalla postitse eli jos palautettava hyödyke edellyttää kokonsa tai painonsa takia postin erilliskäsittelyä tai erityis-

kuljetusta. Kustannusten määrää ei sen sijaan tarvitsisi kertoa silloin, jos paketti voidaan jättää suoraan ja sellaisenaan postitoimipaikkaan vastaanottajalle toimitettavaksi. Palauttamiskustannusten määrää koskevan tiedonantovelvoitteen täyttämiseksi riittävää on, että elinkeinonharjoittaja esimerkiksi nimeää yhden rahdinkuljettajan ja yhden hinnan tarvaroiden palauttamiselle.

Momentin 12 kohdan mukaan kuluttajalle olisi annettava tieto siitä, että jos kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan tehtyään pyynnön palvelun suorittamisen aloittamisesta ennen peruuttamisajan päättymistä, kuluttajan on maksettava kohtuullinen korvaus peruuttamisilmoituksen tekemiseen mennessä tehdystä suorituksesta. Tiedonantovelvoite on kytköksissä uuteen 19 §:n 1 momenttiin, jossa säädetään korvauksesta ennen peruuttamista suoritetusta palvelusta.

Momentin 13 kohdan mukaan kuluttajalle olisi ensinnäkin ilmoitettava, jos peruuttamisoikeutta ei 16 §:ssä säädettyjen peruuttamisoikeuden rajoitusten perusteella ole lainkaan. Jos peruuttamisoikeuden voi kyseisen säännöksen perusteella menettää, kuluttajalle olisi kerrottava, minkälaisissa olosuhteissa tämä voi tapahtua. Myytäessä siis esimerkiksi sinetöityä tietokoneohjelmaa elinkeinonharjoittajan tulisi antaa kuluttajalle tieto siitä, että sinetin avaaminen johtaa peruuttamisoikeuden menettämiseen.

Momentin 14 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajan tulee mainita kuluttajalle lakisääteisestä virhevastuusta. Velvoitteen täyttämiseksi riittävää on yleisluonteinen maininta virhevastuusta, eikä elinkeinonharjoittajalta siis edellytettäisi virhevastusäännösten sisällön selostamista. Kohdan tarkoituksena on sen selventäminen kuluttajalle, että takuun lisäksi tai sen puuttumisesta huolimatta elinkeinonharjoittajalla on joka tapauksessa lakiin perustuva virhevastuu.

Momentin 15 kohdan mukaan kuluttajalle annettaviin tietoihin on tarvittaessa sisällytettävä maininta asiakastuesta, muista kaupan jälkeisistä palveluista ja takuusta sekä niitä koskevista ehdoista. Tiedot olisi annettava tarvittaessa eli silloin, kun asiakastukea, palveluja tai takuu tarjotaan. Tällöin elinkeinonharjoittajan olisi myös kerrottava niitä koskevista ehdoista, kuten takuun osalta sen

voimassaoloajasta ja kattavuudesta. Kaupan jälkeisten palvelujen ehdoista olisi mainittava erityisesti, jos ne poikkeavat siitä, mitä kuluttaja voi kohtuudella olettaa. Poikkeavana voidaan pitää esimerkiksi sitä, että asiakaspalvelua tarjotaan muulla kuin sopimusta tehtäessä käytetyllä kielellä.

Momentin 16 kohdan mukaan tiedoissa tulee mainita käytännesääntöjen olemassaolosta eli siitä, tulevatko jotkin käytännesäännöt sovellettaviksi. Jos tällaiset säännöt soveltuvat tapaukseen, elinkeinonharjoittajan olisi myös annettava tieto siitä, miten niistä voi saada jäljennöksen. Käytännesäännöt on määritelty sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin (2005/29/EY) 2 artiklan f alakohdassa, ja niillä tarkoitetaan esimerkiksi tietyn toimialan eettisiä sääntöjä.

Momentin 17 kohdan mukaan kuluttajalle on tarvittaessa ilmoitettava sopimuksen kesto tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sen päättämistä eli sopimuksen irtisanomista tai purkamista koskevat ehdot, kuten irtisanomisaika ja myös irtisanomisperusteet, jos sopimus ei ole vapaasti irtisanottavissa. On huomattava, että erityislainsäädännöstä voi johtua, ettei sopimusta saa jatkaa automaattisesti, eikä kohdalla olisikaan tällaista oikeutta luovaa vaikutusta. Momentin 18 kohdan mukaan 17 kohdassa säädetyn lisäksi on tarvittaessa erikseen ilmoitettava kuluttajan sopimusvelvoitteiden vähimmäiskesto.

Momentin 19 kohdassa säädetään, että jos elinkeinonharjoittaja edellyttää kuluttajalta rahoitusta koskevia vakuuksia, niistä ja niihin sovellettavista ehdoista olisi ilmoitettava kuluttajalle. Kohdassa tarkoitetaan esimerkiksi järjestelyjä, joilla kuluttajan luotto- tai maksukortilta tehdään tietynsuuruinen katevaraus.

Momentin 20 kohtaa sovelletaan digitaalista sisältöä koskeviin sopimuksiin. Jos kaupan kohteena on digitaalinen sisältö, kuluttajalle on tarvittaessa ilmoitettava ensinnäkin sen toimivuudesta. Digitaalisen sisällön toimivuudella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, onko sisällön käytössä teknisiä rajoituksia, kuten suojausta tai aluekoodausta, joka voi estää sisällön toimimisen tietyssä maassa tai tietyillä laitteilla. Kuluttajalle olisi myös ilmoitettava digitaalisen sisällön yhteentoimivuudesta

laitteistojen ja ohjelmistojen kanssa siltä osin kuin elinkeinonharjoittaja siitä tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa siitä tietävän. Yhteentoimivuudella tarkoitetaan esimerkiksi tietoa digitaalisen sisällön käyttämiseen tarvittavasta käyttöjärjestelmästä, sen versiosta sekä tietyistä laitteisto-ominaisuuksista.

Momentin 21 kohdan mukaan kuluttajalle olisi myös annettava tieto mahdollisuudesta ja tavoista saattaa riita kuluttajariitalautakunnan tai muun vastaavan elimen käsiteltäväksi.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin 2—5 kohdassa tarkoitettut tiedot voidaan korvata vastaavilla tiedoilla huutokaupanpitäjistä silloin, kun kyse on julkisella huutokaupalla myytävän kulutushyödykkeen etämyynnistä. Julkisella huutokaupalla tarkoitetaan huutokauppaa, johon kuluttaja voi osallistua muutenkin kuin etäviestimellä. Sääntely on uutta, sillä voimassa olevan lain mukaan tällaiset huutokaupat eivät kuulu 6 luvun soveltamisalaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään, että jos kuluttajalla on peruuttamisoikeus, hänelle on 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi annettava peruuttamislomake. Lisäksi halutessaan elinkeinonharjoittaja voi antaa 1 momentin 10—12 kohdassa tarkoitettut tiedot peruuttamisohjeessa. Sekä peruuttamisohjeen että -lomakkeen muodosta ja sisällöstä on tarkoitus säätää oikeusministeriön asetuksella, ja momentti sisältääkin tätä koskevan asetuksenantovaltuuden.

10 §. Eräät muut kuluttajalle annettavat tiedot. Pykälässä säädetään eräistä puhelinmyyntiä ja verkkosivustoilla tapahtuvaa myyntiä koskevista erityisistä tiedonantovelvoitteista. Puhelinmyynnissä elinkeinonharjoittajan olisi heti puhelinkeskustelun alussa ilmoitettava nimensä ja tarvittaessa sen henkilön nimi, jonka puolesta hän toimii sekä puhelun kaupallinen tarkoitus. Vastaavatyypinen säännös sisältyy nykyisen 6 luvun 13 §:n 2 momenttiin, ja sillä pannaan täytäntöön direktiivin 8 artiklan 5 kohta.

Pykälän 2 momentin mukaan verkkosivustoilla, joilla harjoitetaan kaupankäyntiä, on ilmoitettava selkeällä tavalla viimeistään tilausmenettelyn käynnistyessä mahdollisista toimitusrajoituksista sekä siitä, mitkä maksu-

välineet hyväksytään. Ilmoitettava olisi siis esimerkiksi siitä, mikäli toimitus ei ole mahdollinen kuin tiettyihin maihin samoin kuin siitä, mitkä maksukortit hyväksytään ja voiko maksun suorittaa esimerkiksi käyttämällä verkkopankin käyttäjätunnuksia tai maksamalla ostokset matkapuhelimella. Verkkosivustolla tarkoitetaan internet-sivustoa tai muuta vastaavaa sähköistä sivustoa, kuten esimerkiksi mobiilisivustoa. Säännös on uusi, ja sillä pannaan täytäntöön direktiivin 8 artiklan 3 kohta.

11 §. Ennakkotietojen antaminen kotimyyntissä. Pykälän mukaan kotimyyntissä ennakkotiedot sekä peruuttamislomake ja mahdollinen peruuttamisohje olisi annettava kuluttajalle selkeästi ja ymmärrettävästi paperilla, tai jos kuluttaja tähän suostuu, muulla pysyvällä tavalla. Selkeyden ja ymmärrettävyyden vaatimus tarkoittaa sitä, että tietojen on oltava helposti luettavia, ja ne on esitettävä selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä. Voimassa olevan 6 luvun 8 §:n mukaisesta kotimyyntiasiakirjasta ehdotetaan luovuttavaksi. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 7 artiklan 1 kohta.

12 §. Ennakkotietojen antaminen etämyyntissä. Pykälän 1 momentin mukaan etämyyntissä elinkeinonharjoittajan tulee antaa ennakkotiedot sekä peruuttamislomake ja mahdollinen peruuttamisohje tai asettaa ne kuluttajan saataville etäviestimelle soveltuvalla tavalla selkeästi ja ymmärrettävästi. Jos tiedot taikka lomake tai ohje annetaan pysyvällä tavalla, niiden olisi oltava helposti luettavassa muodossa. Momentti vastaa asiasisältöltään pitkälti voimassa olevan luvun 13 §:n 2 momenttia, ja sillä pannaan täytäntöön 8 artiklan 1 kohta.

Pykälän 2 momentti sisältää tiettyjen ennakkotietojen antamisaikaa ja -tapaa koskevan erityissäännöksen niitä tilanteita silmällä pitäen, joissa sähköisesti tehtävässä sopimuksessa asetetaan kuluttajalle maksuvelvollisuus. Johdanto-osan kappaleesta 39 ilmenee, että säännöksellä on ollut tarkoitus kattaa ennen muuta verkkosivuston kautta tehtävät etämyyntisopimukset. Maksuvelvollisuuden asettamisella ei tarkoiteta yksinomaan sitä, että sopimuksesta seuraa maksuvelvollisuus, vaan maksuvelvollisuuden asettamisella viitataan sellaisiin sopimuksiin,

jotka tehdään elinkeinonharjoittajan ylläpitämällä sähköisellä alustalla eli esimerkiksi internet- tai mobiilisivustolla. Säännöstä ei sen sijaan ole tarkoitettu sovellettavaksi sellaisiin sähköisesti tehtäviin ja sinänsä maksuvelvollisuuden sisältäviin sopimuksiin, jotka tehdään yksinomaan kuluttajan henkilökohtaisella viestintätavalla, kuten kuluttajan tilassa tekstiviestillä joukkoliikenneliipun matkapuhelimeensa taikka kuluttajan tehdessä tilauksensa lähettämällä sähköpostiviestin elinkeinonharjoittajalle. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 8 artiklan 2 kohta, ja sen tarkoituksena on varmistaa, että kuluttaja saa tiedon sopimuksen pääkohdista ennen tilauksen tekemistä sekä kykenee määrittämään hetken, jolloin hän sitoutuu mak samaan elinkeinonharjoittajalle.

Jos sähköisesti tehtävässä sopimuksessa asetetaan kuluttajalle maksuvelvollisuus, kuluttajalle olisi ilmoitettava tiedot kulutushyödykkeen pääominaisuuksista, kulutushyödykkeen kokonaishinnasta, mahdollisista kulutushyödykkeen kokonaishintaan sisällyttämistä toimitus- ja muista kuluista sekä tarvittaessa sopimuksen kestosta ja kuluttajan sopimusvelvoitteiden vähimmäiskestosta selkeällä tavalla ja välittömästi ennen kuin hän tekee tilauksensa.

Elinkeinonharjoittajan olisi myös varmistettava, että kuluttaja nimenomaisesti hyväksyy tilauksen liittyvän maksuvelvollisuuden. Jos tilauksen tekeminen edellyttää näppäimen tai vastaavan toiminnon käyttöä, kuluttajalta edellytettävän nimenomaisen hyväksynnän saamisen varmistamiseksi edellytetään, että näppäin tai vastaava toiminto merkitään helposti luettavalla tavalla sanoilla ”tilaukseen sisältyy maksuvelvollisuus” tai muulla vastaavalla yksiselitteisellä ilmaisulla, josta maksuvelvollisuus käy ilmi.

Jos elinkeinonharjoittaja ei ole noudattanut, mitä 2 momentissa säädetään kuluttajan nimenomaisesta hyväksynnästä, ehdotetun 3 momentin mukaan sopimus ei sitoisi kuluttajaa. Edellä mainitulta osin säännös perustuu direktiiviin.

Sopimuksen sitomattomuutta ehdotetaan kuitenkin rajoitettavaksi ajallisesti. Jos kuluttaja haluaa vedota sopimuksen sitomattomuuteen, hänen olisi ilmoitettava siitä elinkeinonharjoittajalle viimeistään vuoden ku-

luttua sopimuksen tekemisestä. Jos sopimus raukeaa kuluttajan vedottua sen sitomattomuuteen, elinkeinonharjoittajan olisi palautettava saamansa maksusuoritukset kuluttajalle viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua siitä, kun kuluttaja on ilmoittanut vetoavansa sopimuksen sitomattomuuteen. Kuluttajalle on korvattava myös tavarana palauttamisesta aiheutuneet kulut. Tältä osin sääntely ei perustu direktiiviin, vaan se olisi kansallista.

Pykälän 4 momentti koskee tapauksia, joissa sopimus tehdään käyttämällä etäviestintä, jossa on rajoitetusti tilaa tai aikaa tietojen näyttämiseen. Esimerkiksi matkapuhelimen tekstiviestiä käytettäessä kaikkien 9 §:ssä edellytettyjen tietojen antaminen voi olla mahdotonta näytön rajallisuuden vuoksi, ja puhelinmyynissä peruuttamislomakkeen antaminen olisi käytännössä mahdotonta. On kuitenkin tarpeen, että kuluttaja saa tällaisellakin välineellä ainakin kaikki keskeisimmät tiedot ennen päätöksentekoa. Kuluttajalle olisi annettava kyseisellä välineellä ainakin tiedot kulutushyödykkeen pääominaisuuksista, elinkeinonharjoittajan henkilöllisyydestä, peruuttamisoikeudesta, sopimuksen kestosta ja toistaiseksi voimassa olevien sopimusten osalta niiden päättymistä koskevista ehdoista. Kuluttajalle tulisi tällöin antaa muutkin 9 §:ssä tarkoitetut tiedot sekä mallin mukainen peruuttamislomake, mutta nämä voitaisiin antaa kuluttajalle ohjaamalla tämä toisen tietolähteen puoleen, kuten tarjoamalla linkki elinkeinonharjoittajan verkkosivustolle, josta nämä ovat suoraan ja helposti saatavissa. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 8 artiklan 4 kohta.

13 §. Tietojen vahvistaminen. Pykälän 1 momentin mukaan kotimyyntissä elinkeinonharjoittajan olisi annettava kuluttajalle jäljennös sopimusvahvistuksesta tai allekirjoitetusta sopimuksesta paperilla tai tämän suostumuksella muulla pysyvällä tavalla. Vahvistus tulisi siis antaa ensisijaisesti paperilla, ja muuta pysyvää tietojenantotapaa voitaisiin käyttää vain, jos kuluttaja siihen suostuu. Voimassa olevan 6 luvun 8 §:ssä tarkoitettua kotimyyntiasiakirjan käytöstä luovutaisiin.

Pykälän 2 momentin mukaan etämyynissä elinkeinonharjoittajan on toimitettava kulut-

tajalle vahvistus tehdystä sopimuksesta koh- tuullisessa ajassa etämyyntisopimuksen te- kemisestä ja viimeistään tavaroiden luovu- tusajankohtana tai ennen kuin palvelun suorittaminen aloitetaan. Voimassa olevan 6 lu- vun 14 §:n 2 momentin mukaan vahvistus on toimitettava mahdollisimman pian sopimuk- sen tekemisen jälkeen ja tavarain kaupassa viimeistään luovutusajankohtana, paitsi jos tavara sopimuksen mukaan luovutetaan kol- mannelle.

Vahvistus on toimitettava pysyvällä taval- la, ja sen tulee sisältää kaikki 9 §:ssä tarkoi- tetut tiedot sekä peruuttamislomake ja mah- dollinen peruuttamisohje. Jos elinkeinonhar- joittaja on toimittanut nämä kuluttajalle py- syvällä tavalla jo aiemmin, tietoja taikka lomaketta tai ohjetta ei kuitenkaan tarvitsisi toimittaa vahvistusvaiheessa uudelleen. Täl- löinkin elinkeinonharjoittajan tulisi kuitenkin toimittaa kuluttajalle vahvistus sopimuksen tekemisestä. Voimassa olevan lain mukaan vahvistusta ei tällaisissa tilanteissa tarvitse toimittaa lainkaan.

Pykälän 3 momentti koskee tilanteita, jois- sa digitaalisen sisällön toimittaminen sähköi- sesti aloitetaan ennen peruuttamisajan päät- tymistä. Tällöin vahvistuksen tulisi niin koti- kuin etämyynnissä sisältää myös vahvistus kuluttajan ennakolta antamasta suostumuk- sesta siihen, että digitaalisen sisällön toimit- taminen aloitetaan jo peruuttamisaikana. Li- säksi vahvistuksen tulisi sisältää kuluttajalle toimitettu ilmoitus ennakkosuostumuksen vaikutuksesta peruuttamisoikeuteen.

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 7 artiklan 2 kohta ja 8 artiklan 7 kohta.

14 §. Peruuttamisoikeus. Pykälässä sääde- tään kuluttajan oikeudesta peruuttaa koti- tai etämyyntisopimus. Pykälä perustuu direktii- vin 9—12 artiklaan.

Kuten nykyisin, kuluttajalla olisi pykälän 1 momentin mukaan koti- ja etämyynnissä 14 päivän peruutus-oikeus. Peruuttamisoikeu- den käyttäminen lakkauttaisi osapuolten vel- voitteen täyttää kyseinen sopimus tai, jos pe- ruuttamisoikeutta on käytetty ennen kuin elinkeinonharjoittaja on hyväksynyt kulutta- jan tekemän tarjouksen, kuluttajan velvolli- suuden tehdä sopimus.

Voimassa olevan lain mukaan peruutta- misilmoitukseksi katsotaan niin koti- kuin

etämyynnissä myös tavarain palauttaminen mukaan lukien se, että tavara palautuu elin- keinonharjoittajalle sen johdosta, että kulut- taja ei ole noutanut sitä postista. Jatkossa ku- luttajan tulisi ilmoittaa päätöksestään peruut- taä sopimus yksiselitteisellä tavalla, eli pelk- kä tavarain palauttaminen ilman erillistä pe- ruuttamista koskevaa tahdonilmaisua ei jat- kossa riittäisi.

Yksiselitteiseksi ilmoitukseksi olisi katsot- tava paitsi peruuttamislomakkeella tehty il- moitus myös mikä tahansa vapaamuotoinen ilmoitus, josta ilmenee yksiselitteisesti kulut- tajan halu peruuttaa sopimus. Ilmoituksen voisi tehdä paitsi kirjallisesti, kuten erillisellä kirjeellä, sähköpostilla taikka palautettavien tavarain yhteydessä elinkeinonharjoittajal- le suunnatulla selkeällä ilmoituksella, myös suullisesti eli esimerkiksi puhelimella. Koska kuluttajalla olisi kuitenkin näyttövelvollisuus siitä, että peruuttamisesta on ilmoitettu ni- menomaisesti, olisi kuluttajan oman edun mukaista ilmoittaa peruuttamisesta siten, että siitä jää hänelle jonkinlaista dokumentaatio- ta.

Peruuttamisoikeuden käyttämiselle ei tar- vitsisi esittää perusteluja. Peruuttamisesta ei saisi myöskään aiheutua kuluttajalle muita kustannuksia kuin mahdolliset tavarain pa- lauttamisesta johtuvat välittömät kulut sekä muusta kuin elinkeinonharjoittajan tarjoa- masta edullisimmasta vakioitoimitustavasta aiheutuvat ylimääräiset kustannukset.

Peruuttamisaika päättyisi palvelusopimus- ten ja sähköisesti toimitettavaa digitaalista si- sältöä koskevien sopimusten osalta 14 päivän kuluttua sopimuksen tekemisestä. Jos kyse on kauppasopimuksesta, peruuttamisaika päättyisi 14 päivän kuluttua siitä, kun kulut- taja on vastaanottanut tavarain. Jos tavara toimitetaan useassa erässä tai osina taikka jos sama tilaus on koskenut useita tavaroita, jot- ka toimitetaan erikseen, siitä, kun kuluttaja on vastaanottanut viimeisen tavarain tai tava- raerän. Jos kyse on tavarain säännöllisestä toimittamisesta, määräaika laskettaisiin kui- tenkin ensimmäisen tavarain vastaanotta- misesta. Tavarain vastaanottamisella tarkoitetaan sitä, että kuluttaja tai joku hänen toi- meksiannostaan, ei kuitenkaan itsenäinen rahdinkuljettaja, on saanut tavarain fyysisesti hallintaansa. Selvyyden vuoksi voidaan tode-

ta, että kuluttajalla olisi luonnollisesti oikeus peruuttaa sopimus jo siinä vaiheessa, kun hyödykettä ei ole vielä toimitettu hänelle.

Elinkeinonharjoittajan tulisi antaa kuluttajalle peruuttamisoikeutta koskevat tiedot ehdotetun 9 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisesti. Jos elinkeinonharjoittaja on kuitenkin laiminlyönyt antaa nämä tiedot, ehdotetun 2 momentin mukaan peruuttamisaika päättyisi 12 kuukauden kuluttua 1 momentissa tarkoitettun määräajan päättymisestä eli siitä, jolloin peruuttamisaika olisi päättynyt, jos tiedot olisi annettu vaaditulla tavalla. Jos elinkeinonharjoittaja kuitenkin tämän ajanjakson kuluessa korjaa tilanteen ilmoittamalla peruutusoikeudesta vaaditulla tavalla, peruuttamisaika päättyisi 14 päivän kuluttua siitä päivästä, jona kuluttaja sai nämä tiedot.

Jos elinkeinonharjoittaja tarjoaa kuluttajalle mahdollisuuden ilmoittaa peruutuksesta verkkosivustonsa kautta, pykälän 3 momentin mukaan elinkeinonharjoittajalla on tällöin velvollisuus ilmoittaa kuluttajalle viipymättä ja pysyvällä tavalla, kuten sähköpostilla, peruuttamisilmoituksen saapumisesta. Verkkosivustolla tarkoitetaan internet-sivustoa tai muuta vastaavaa sähköistä sivustoa, kuten esimerkiksi mobiilisivustoa.

15 §. *Palvelun suorittaminen ennen peruuttamisajan päättymistä.* Pykälässä säädetään palvelun suorittamisesta ennen mahdollisen peruuttamisajan päättymistä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan muuta kuin digitaalista sisältöä koskevan palvelun suorittaminen voidaan aloittaa ennen mahdollisen peruuttamisajan päättymistä, jos kuluttaja on tehnyt tätä koskevan nimenomaisen pyynnön. Etämyynissä pyyntö voitaisiin esittää myös suullisesti eli esimerkiksi puhelimesta, mutta kotimyynissä elinkeinonharjoittajan tulisi huolehtia siitä, että kuluttaja tekee tällaisen mahdollisen pyynnön pysyvällä tavalla. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 7 artiklan 3 kohta ja 8 artiklan 8 kohta.

Pykälän 2 momentti sisältää sähköisesti toimitettavaa digitaalista sisältöä koskevan erityissäännöksen. Sähköisesti toimitettavan digitaalisen sisällön toimittaminen voidaan aloittaa ennen mahdollisen peruuttamisajan päättymistä, jos kuluttaja on antanut siihen nimenomaisen ennakkosuostumuksensa.

Säännös perustuu direktiivin 16 artiklan m kohtaan.

16 §. *Peruuttamisoikeuden rajoitukset.* Pykälässä mainituissa tapauksissa kuluttajalla ei ole peruuttamisoikeutta, ellei siitä ole erikseen sovittu.

Pykälän 1 kohdan mukaan peruuttamisoikeutta ei ole, jos palvelu on kokonaan suoritettu tai digitaalisen sisällön toimittaminen sähköisesti on aloitettu ennen peruuttamisajan päättymistä kuluttajan pyynnön tai suostumuksen johdosta. Lisäedellytyksenä on, että kuluttajalle on ilmoitettu peruuttamisoikeuden puuttumisesta tällaisissa tapauksissa. Säännös vastaa digitaalista sisältöä koskevien sopimusten osalta nykytilaa, mutta muiden kohdassa tarkoitettujen sopimusten osalta oikeustila muuttuu, sillä voimassa olevan lain mukaan kuluttaja menettää palvelusopimuksissa peruuttamisoikeuden aina jo silloin, kun palvelun suorittaminen on kuluttajan suostumuksella aloitettu ennen peruuttamisajan päättymistä. Jatkossa kuluttaja siis menettäisi peruuttamisoikeuden vasta, kun palvelu on kokonaan suoritettu. Jo suoritetuista palveluista maksettavasta korvauksesta säädetään ehdotetussa 6 luvun 19 §:ssä. Kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin 16 artiklan a ja m kohta.

Pykälän 2 kohta vastaa asiallisesti voimassa olevan 6 luvun 16 §:n 2 kohtaa. Säännöstä on täsmennetty direktiivin mukaisesti siten, että vaihteluiden tulee voida ilmetä suostumisen määräaikana. Käytännössä kohta voitulla sovellettavaksi lähinnä arvometallien myynissä, koska rahoituspalvelut on rajattu luvun säännösten ulkopuolelle. Kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin 16 artiklan b kohta.

Pykälän 3 kohta koskee tavaroita, jotka valmistetaan tai joita muunnellaan kuluttajan vaatimusten mukaisesti tai selvästi henkilökohtaisia tarpeita vastaaviksi. Kohtaa vastavassa voimassa olevassa 16 §:n 3 kohdassa edellytyksenä peruuttamisoikeuden puuttumiselle on lisäksi, ettei tavaraa voida myydä edelleen ilman huomattavaa tappiota tai ettei tavaraa lainkaan voida myydä. Sanamuodon muutoksella ei ole kuitenkaan tarkoitus sanottavasti laajentaa poikkeuksen soveltamisalaa. Kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin 16 artiklan c kohta.

Erikoisvalmisteisten tavaroiden, kuten mitatilausverhojen, jälleenmyyntiarvo voi olla vähäinen, tai joskus niille ei ole lainkaan laajempaa kysyntää. Peruutuksista saattaisi näin ollen koitua elinkeinonharjoittajalle huomattavia tappioita. Sama voi koskea standarditavaraa, jota on kuluttajan toivomusten perusteella muunneltu esimerkiksi lisäämällä siihen jokin erikoistunnus tai ominaisuus, kuten kaiverrus tai nimikointi.

Poikkeuksella ei olisi tarkoitus kattaa vähäisen valintaelementin sisältäviä standarditavaroita, joita elinkeinonharjoittajalla ei varastointikulujen välttämiseksi tai muusta vastaavasta syystä ole valmiina varastossa ja jotka sen vuoksi, ei niinkään tuotteeseen liittyvän valintaelementin johdosta, valmistetaan vain kuluttajan erillisestä tilauksesta. Esimerkkinä tällaisesta tuotteesta voidaan mainita sohva, jota elinkeinonharjoittajalla ei ole valmiina varastossaan mutta joka väri- ja muilta ominaisuuksiltaan vastaa standardituotetta.

Pykälän 4 kohdan mukaan peruuttamisoikeutta ei ole, jos sopimus koskee tavaraa, joka voi nopeasti pilaantua tai vanhentua taikka joka luonteensa vuoksi on sen toimittamisen jälkeen erottamattomasti sekoittunut muiden tavaroiden kanssa. Säännös vastaa voimassa olevan 6 luvun 16 §:n 4 kohtaa, ja siinä tarkoitettuja tuotteita ovat esimerkiksi kuluttajan säiliöön toimitettu lämmitysöljy, puutarhaan levitetty multa sekä nopeasti pilaantuvat elintarvikkeet. Kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin 16 artiklan d ja f kohta.

Pykälän 5 kohdan mukaan peruuttamisoikeutta ei ole, jos sinetöitynä toimitettu tavara, jota ei terveydellisistä tai hygieniasyistä voida palauttaa, on avattu. Tällaisia tavaroita ovat tyypillisesti esimerkiksi piilolinssit, kosmeusvoiteet ja lääkkeet. Kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin 16 artiklan e kohta.

Pykälän 6 kohdan mukaan peruuttamisoikeutta ei ole, jos sopimus koskee alkoholi-juomia, joiden hinnasta on sovittu sopimusta tehtäessä, jotka voidaan toimittaa aikaisintaan 30 päivän kuluttua ja joiden todellinen arvo riippuu markkinoilla tapahtuvista vaihteluista, joihin elinkeinonharjoittaja ei voi vaikuttaa. Poikkeuksella ei ole käytännön merkitystä Suomessa ainakaan nykyisin, mutta säännös on tarpeen direktiivin 16 artik-

lan g kohdan asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi.

Pykälän 7 kohdan mukaan peruuttamisoikeutta ei ole, jos sopimus koskee kiireellistä korjaus- tai huoltotyötä paikassa, jonne elinkeinonharjoittaja saapuu kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä. Jos elinkeinonharjoittaja tällaisen käynnin yhteydessä suorittaa muita kuin kuluttajan nimenomaisesti pyytämiä palveluja tai toimittaa muita tavaroita kuin huolto- tai korjaustöiden suorittamiseksi välttämättömiä varaosia, kuluttajalla olisi peruuttamisoikeus näiden muiden tavaroiden ja palvelujen osalta.

Kiireelliset korjaus- ja huoltotoimenpiteet ovat luonteeltaan sellaisia, että niiden suorittamisessa keskeisintä on, että elinkeinonharjoittaja pystyy toimimaan ja suorittamaan palvelun mahdollisimman nopeasti. Kiireellinen korjaustoimenpide voisi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun kuluttaja pyytää elinkeinonharjoittajaa luokseen korjaamaan vuotavan putken. Myös kuluttajan osalta tilanne saattaa muuttua nopeasti, ja palvelu saattaa osoittautua myöhemmin tarpeettomaksi. Jos kuluttajalla olisi näissä tilanteissa peruuttamisoikeus, voisi elinkeinonharjoittajalle aiheutua kohtuuttomia kustannuksia esimerkiksi silloin, kun elinkeinonharjoittaja on jo matkalla kuluttajan luokse. Säännös on uusi, sillä nykyisin tämäntyyppiset sopimukset eivät kuulu 6 luvun soveltamisalaan. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 16 artiklan h kohta.

Pykälän 8 kohdan mukaan peruuttamisoikeutta ei ole, jos sinetöitynä toimitettu äänitai kuvatalenne taikka tietokoneohjelma on avattu. Poikkeus vastaa voimassa olevan 6 luvun 16 §:n 5 kohtaa, ja se perustuu direktiivin 16 artiklan i kohtaan.

Pykälän 9 kohdan mukaan peruuttamisoikeutta ei ole myöskään, jos sopimus koskee yksittäisen sanoma- tai aikakauslehden tai aikakausjulkaisun toimittamista. Merkitystä ei olisi sillä, kumman aloitteesta sopimus yksittäisen lehden tai julkaisun toimittamisesta on tehty. Jos kyse on sen sijaan tilaussopimuksesta, kuten kesto- tai määräaikaistilauksesta, kuluttajalla olisi ehdotuksen mukaan peruuttamisoikeus. Oikeus koskisi myös tilauksia, jotka on tehty kuluttajan aloitteesta. Voimassa olevan lain mukaan kuluttajalla on

ollut oikeus peruuttaa sanoma- tai aikakauslehtien toimittamista koskeva sopimus, koska se yksittäisen lehden toimitusta tai tilaussopimusta, mutta vain siinä tapauksessa, että elinkeinonharjoittaja on tarjonnut lehteä tai julkaisua kuluttajalle omasta aloitteestaan. Kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin 16 artiklan j kohta. Digitaalisessa muodossa toimitettavien lehtien peruuttamisoikeuteen sovelletaan, mitä pykälän 1 kohdassa säädetään sähköisesti toimitettavasta digitaalisesta sisällöstä.

Pykälän 10 kohta on uusi, ja sen mukaan peruuttamisoikeutta ei ole, jos sopimus on tehty julkisessa huutokaupassa eli huutokaupassa, johon kuluttaja voi osallistua muutenkin kuin etäviestimellä. Kohdan mukainen rajoitus koskee vain sellaisia perinteisiä huutokauppatilaisuuksia, joihin voidaan osallistua siis myös henkilökohtaisesti paikan päällä. Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että kohdassa tarkoitettuja huutokauppoja eivät ole sellaiset huutokaupoiksi nimetyt kauppapaikat internetissä, joihin osallistutaan yksinomaan sähköisesti. Voimassa olevassa laissa huutokaupat on suljettu 6 luvun etämyyntisäännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin 16 artiklan k kohta.

Pykälän 11 kohdan mukaan peruuttamisoikeutta ei ole, jos sopimus koskee majoituksen tarjoamista muuhun kuin asumistarkoitukseen, tavaroiden kuljetusta, autonvuokrauspalvelua, ravintolapalvelua tai vapaa-ajanpalvelua ja sopimuksessa edellytetään suoritusta määrättyä ajankohtana tai määrätyn ajan kuluessa. Jo nykyisin tämäntyyppiset sopimukset on rajattu lain 6 luvun 7 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella peruuttamisoikeuden ulkopuolelle, paitsi jos elinkeinonharjoittaja on tarjonnut näitä palveluja puhelimitse omasta aloitteestaan. Vapaa-ajanpalveluilla tarkoitetaan nykyiseen tapaan esimerkiksi hivi-, kulttuuri- ja urheilutapahumia, harrastuskursseja sekä erilaisten välineiden vuokrausta harrastustoimintaa varten. Tyypillistä tällaisille palveluille on, että ne suoritetaan tiettyinä aikana ja että suoritusta varten on varattu jokin tila, paikka tai väline. Kohta perustuu direktiivin 16 artiklan 1 kohtaan.

On syytä huomata, että kohdassa tarkoitettut palvelukset saattavat yhdistettynä muodostaa valmismatkalaisissa tarkoitettuna valmismatkan, jolloin sopimus rajautuu luvun säännösten ulkopuolelle ja sovellettavaksi tulevat valmismatkalain säännökset.

17 §. Suoritusten palauttaminen. Pykälässä säädetään suoritusten palauttamisesta koti- tai etämyyntisopimuksen peruuttamistilanteissa.

Jos kuluttaja peruuttaa koti- tai etämyyntisopimuksen, ehdotetun 1 momentin mukaan hänen on palautettava vastaanottamansa tavara viivytyksettä ja viimeistään 14 päivän kuluessa peruuttamisilmoituksen tekemisestä. Kuluttajalla ei kuitenkaan olisi tätä velvollisuutta, jos elinkeinonharjoittaja on sitoutunut noutamaan tavaransa itse. Kuluttaja on noudattanut määräaika, jos hän on lähettänyt tavaransa takaisin ennen kyseisen 14 päivän määräajan päättymistä.

Kuluttajan viivästyminen tavaransa palauttamisessa ei merkitse sitä, että kuluttaja menettäisi peruuttamisoikeutensa. On kuitenkin kuluttajan oman edun mukaista palauttaa tavara viipymättä, sillä elinkeinonharjoittajalla olisi pykälän 3 momentin mukaan oikeus pidettyä maksujen palautuksesta siihen asti, kunnes elinkeinonharjoittaja on saanut tavaransa takaisin tai kunnes kuluttaja on osoittanut lähettäneensä tavaransa takaisin.

Kuluttaja vastaa 1 momentin mukaan myös tavaroiden palauttamisesta johtuvista välittömistä kuluista, paitsi jos elinkeinonharjoittaja on sitoutunut vastaamaan niistä. Nykyisestä poiketen palautuskulujen maksuvelvollisuus olisi siis jatkossa lähtökohtaisesti kuluttajalla. Maksuvelvollisuus olisi kuitenkin elinkeinonharjoittajalla, jos hän on sitoutunut maksamaan palautuskustannukset. Sama koskisi 24 §:n 1 momentin mukaan tilannetta, jossa elinkeinonharjoittaja on laiminlyönyt antaa kuluttajalle 9 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettua tietoja palautuskuluista. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 1 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan kotimyynnissä elinkeinonharjoittajalla säilyisi velvollisuus noutaa tavarat omalla kustannuksellaan, jos tavarat on toimitettu kuluttajan kotiin sopimuksenteon yhteydessä, eivätkä ne

ole luonteensa eli tyypillisesti kokonsa tai painonsa vuoksi palautettavissa tavanomaisella tavalla postitse. Momentilla pannaan täytäntöön 14 artiklan 1 kohdan kolmas alakohta.

Pykälän 3 momentissa säädetään elinkeinonharjoittajan velvoitteista peruuttamistilanteissa. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 13 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta sekä 13 artiklan 2 ja 3 kohta.

Elinkeinonharjoittajan on viivytyksettä ja viimeistään 14 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen saatuaan palautettava kaikki kuluttajalta saadut suoritukset, mukaan lukien mahdolliset kuluttajalta perityt kulut tavarantoimituksesta hänelle. Jos kuluttaja on kuitenkin valinnut muun kuin elinkeinonharjoittajan tarjoaman edullisimman toimitustavan, kuten esimerkiksi 24 tunnin pikatoimituksen, elinkeinonharjoittaja ei olisi velvollinen palauttamaan tuosta toimitustavasta aiheutuneita ylimääräisiä kustannuksia. Tällöin elinkeinonharjoittajan olisi palautettava kuluttajalle edullisimman vakioimitustavan mukainen osuus, eli ainoastaan edullisimman vakioimitustavan ylittävät ylimääräiset kustannukset jäisivät toimituskuluina kuluttajan vahingoksi.

Elinkeinonharjoittajalla olisi ehdotuksen mukaan oikeus pidäytyä maksujen palautuksesta siihen asti, kunnes hän on saanut tavarantoimituksen tai kunnes kuluttaja osoittanut lähettäneensä tavarantoimituksen takaisin. Tavarantoimituksen lähettämisen voisi osoittaa esimerkiksi palautuskuitilla, josta ilmenee, että kuluttaja on lähettänyt kyseisen tavarantoimituksen takaisin elinkeinonharjoittajalle. Selvää on, että kuluttajan valitsemasta palautustavasta riippuu, onko tarvittavaa näyttöä ylipäänsä esitettävissä.

Oikeutta pidäytyä maksujen palautuksesta ei olisi silloin, kun elinkeinonharjoittaja on sitoutunut noutamaan tavarantoimituksen itse. Sama koskee luonnollisesti myös tapauksia, joissa elinkeinonharjoittaja on 2 momentin mukaan velvollinen noutamaan tavarantoimituksen itse.

Pykälän 4 momentin mukaan lähtökohtana on, että elinkeinonharjoittajan on palautettava saamansa suoritukset kuluttajalle sillä maksutavalla, jota kuluttaja käytti alkuperäisessä liiketoimessa. Säännös merkitsee sitä, että jos kuluttaja on maksanut ostoksensa esimerkiksi käteisellä, debit-kortilla tai verk-

kopankin kautta, suoritus olisi palautettava hänelle käteisellä taikka vastaavalla suoritustavalla hänen pankkitililleen edellyttäen, että kuluttajan tilinumero on elinkeinonharjoittajan tiedossa. Jos kuluttaja ei ole ilmoittanut tilinumeroaan, palautus olisi tehtävä muuna rahasuorituksena, kuten maksu- tai postiosoitukseksi. Jos taas kuluttaja on maksanut ostoksensa esimerkiksi luottokortilla taikka matkapuhelimellaan siten, että summa veloitetaan puhelinlaskussa, palautus tulisi tehdä lähtökohtaisesti hyvityksenä luottokorttille tai puhelinlaskulle.

Palautus voitaisiin tehdä muulla tavoin, kuten lahjakortilla taikka hyvittämällä summa kuluttajan asiakastilille vain siinä tapauksessa, että kuluttaja on tällaiseen muuhun palautustapaan nimenomaisesti suostunut. Missään tapauksessa suoritusten palauttamisesta ei saa aiheutua kuluttajalle kustannuksia.

Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 13 artiklan 1 kohdan toinen alakohta. Säännöksen tarkoituksena on estää käytännöt, joissa suoritukset palautetaan kuluttajalle esimerkiksi lahjakortilla silloinkin, kun kuluttaja on käyttänyt alkuperäisessä liiketoimessa muuta maksutapaa.

18 §. Vastuu vastaanotetusta tavarasta. Pykälässä säädetään kuluttajan vastuusta vastaanotetusta tavarasta hänen peruuttaessaan kaupan tavarantoimituksen jälkeen. Pykälä perustuu direktiivin 14 artiklan 2 kohtaan ja sitä koskevaan johdanto-osan kappaleeseen 47.

Ehdotetun 1 momentin mukaan kuluttajalla olisi nykyiseen tapaan huolenpitovelvollisuus vastaanottamastaan tavarasta peruuttamiskäytännön aikana niin kauan, kunnes hän on päättänyt pitää tavarantoimituksen.

Jos kuluttaja kuitenkin peruuttaa sopimuksen tavarantoimituksen jälkeen, 2 momentin mukaan kuluttaja ei nykyistä poiketen menettäisi peruuttamisoikeuttaan, mutta sen sijaan hän olisi peruuttamistapauksessa vastuussa tavarantoimituksen arvon alentumisesta.

Tavarantoimituksen arvon aleneminen olisi määritettävä kohtuuden mukaan. Joidenkin tavarantoimitusten, kuten vaatteiden, osalta arvo voi alentua hyvin lyhyen käytön jälkeen olennaisestikin. Jos tavara on sen käyttämisen johdosta tullut myyntikelvottomaksi, kuluttajan olisi vastattava tavarantoimituksen koko arvolla.

Tavaraa ei katsottaisi otetuksi käyttöön, jos kuluttaja on käsitellyt tavaraa vain siten kuin on tarpeen sen luonteen, ominaisuuksien ja toimivuuden toteamiseksi. Kuluttajalla olisi siis nykyiseen tapaan oikeus purkaa pakkaus sekä tarkastaa tavara ja kokeilla sitä samalla tavalla kuin liiketiloissa tehtävissä vastaavissa kaupoissa on tavanmukaista ilman, että hänelle aiheutuu tästä kustannuksia.

Ehdotetun 3 momentin mukaan kuluttaja ei kuitenkaan vastaisi arvonalennuksesta miltei osin, jos elinkeinonharjoittaja on laiminlyönyt antaa hänelle 9 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetut peruuttamisoikeutta koskevat tiedot.

19 §. Korvaus ennen peruuttamista suoritetusta palvelusta. Jos muun kuin digitaalista sisältöä koskevan palvelun suorittaminen on aloitettu peruuttamisaikana, kuluttaja ei 16 §:n 1 kohdan mukaan menettäisi peruuttamisoikeuttaan kuin vasta siinä vaiheessa, kun palvelu on kokonaan suoritettu. Jos kuluttaja peruuttaa sopimuksen, kun palvelun suorittaminen on aloitettu mutta ennen kuin se on kokonaan suoritettu, kuluttajan tulisi kuitenkin maksaa tästä elinkeinonharjoittajalle kohtuullinen korvaus. Kohtuullisella korvauksella tarkoitetaan määrää, joka on suhteessa sopimuksen täyttämiseksi tehtyyn suoritukseen siihen ajankohtaan asti, jona kuluttaja ilmoittaa peruuttamisoikeuden käyttämisestä. Suhteellinen osuus, joka kuluttajan on maksettava elinkeinonharjoittajalle, lasketaan sopimuksen mukaisen kokonaishinnan perusteella. Jos kokonaishinta on kohtuuton, suhteellinen osuus olisi laskettava saadun suorituksen markkina-arvon perusteella. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 3 kohta.

Maksuvelvollisuutta ei kuitenkaan olisi kokonaan tai osittain suoritetusta palvelusta, jos elinkeinonharjoittaja ei ole antanut kuluttajalle ehdotetun 9 §:n 1 momentin 10 tai 12 kohdassa tarkoitettuja tietoja peruuttamisoikeudesta ja mahdollisesti aiheutuvista kustannuksista. Sama koskee tilannetta, jossa palvelun suorittaminen on aloitettu peruuttamisaikana ilman 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua nimenomaista pyyntöä.

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 3 kohta ja 4 kohdan a alakohta.

20 §. Tavarán säilyttäminen ja palauttaminen eräissä tapauksissa. Pykälässä säädetään tavarán säilyttämisestä ja palauttamisesta kotimyyntissä silloin, kun elinkeinonharjoittaja on joko sopimuksen tai lain mukaan velvollinen noutamaan tavarán kuluttajan luota. Säännös ei perustu direktiiviin, mutta voimassa olevan 11 §:n kaltaisen säännöksen säilyttämistä on pidetty tarpeellisenä selkeysistä.

Jos elinkeinonharjoittajalla on kotimyyntissä joko sopimuksen tai lain nojalla velvollisuus noutaa tavara kuluttajan luota, pykälän 1 momentin mukaan kuluttajan on peruuttamistapauksessa pidettävä vastaanotettu tavara elinkeinonharjoittajan saatavissa paikassa, jonne elinkeinonharjoittaja on sen toimittanut tai josta elinkeinonharjoittaja voi sen hankaludetta noutaa. Momentin mukaan kuluttajan on ilmoitettava elinkeinonharjoittajalle paikka, josta tavara on noudettavissa.

Pykälän 2 momentin mukaan kuluttaja vastaa kotimyyntissä tavarán säilyttämisestä elinkeinonharjoittajan lukuun korkeintaan kaksi kuukautta tavarán vastaanottamisesta. Jos elinkeinonharjoittaja ei nouda tavaraa mainitun ajan kuluessa, kuluttaja saa tavarán vastikkeetta, jollei se ole elinkeinonharjoittajan kannalta ilmeisen kohtuutonta.

21 §. Luotto- tai vakuutus sopimuksen peruuntuminen. Ehdotetun 1 momentin mukaan kuluttajan peruuttaessa koti- tai etämyyntisopimuksen liitännäinen luotto- tai vakuutus sopimus peruuntuu automaattisesti ilman toimenpiteitä. Voimassa olevan luvun 24 §:ssä on vastaava luottosopimuksia koskeva säännös, mutta liitännäisistä vakuutus sopimuksista ei ole nykyisessä 6 luvussa erityissääntelyä. Liitännäissopimus on määritelty ehdotetun luvun 8 §:ssä.

Selvyyden vuoksi on syytä todeta, että jos kuluttaja on maksanut ostoksensa esimerkiksi luottokortilla, johon liittyy luottosopimus on tehty muuta kuin kyseistä koti- tai etämyyntisopimusta varten, koko luottosopimus ei peruuntuisi, vaan tällöin maksusuorituksen saaneen tahon olisi palautettava kuluttajalta saamansa suoritukset 17 §:n mukaisesti. Toisin olisi arvioitava tilannetta, jossa kyse on hyödykkeen hankkimisen yhteydessä myönnetystä luotosta.

Pykälän 2 momentissa säädetään luoton- tai vakuutuksenantajan velvollisuudesta viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua sopimuksen peruuntumisesta tiedon saatuaan palauttaa kuluttajalta saamansa suoritukset. Luottosopimusten osalta vastaava säännös sisältyy voimassa olevan luvun 24 §:ään.

Ehdotetun 2 momentin toisen virkkeen mukaan vakuutuksenantajalla olisi kuitenkin oikeus vaatia maksu vakuutuksenottajan liittännäisvakuutuksen mukaisesti saamasta vakuutusturvasta siten kuin vakuutuslain (543/1994) 45 §:ssä säädetään. Vakuutuksenantajalla on kyseisen pykälän mukaan oikeus vakuutusmaksuun vain siltä ajalta, jonka sen vastuu on ollut voimassa. Muu osa suoritetusta vakuutusmaksusta on palautettava kokonaisuudessaan. Jos palautettava maksu on vähemmän kuin 8 euroa, sitä ei tarvitse erikseen palauttaa.

Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 15 artikla.

22 §. Muun liittännäissopimuksen peruuntuminen. Pykälässä säädetään muiden liittännäissopimusten kuin luotto- ja vakuutus- sopimusten peruuntumisesta. Esimerkkinä tällaisesta muusta liittännäissopimuksesta voidaan mainita asennussopimus. Myös muu liittännäissopimus kuin luotto- tai vakuutus- sopimus peruuntuu automaattisesti ilman toimenpiteitä kuluttajan peruuttaessa koti- tai etämyyntisopimuksen.

Peruuntumisesta ei saa aiheutua liittännäissopimuksen perusteella muita kustannuksia kuin mihin elinkeinonharjoittajalla luvun 17—19 §:n nojalla olisi oikeus. Jos siis esimerkiksi liittännäissopimus on asennussopimus, ja asentaminen on aloitettu ennen peruuttamisajan päättymistä, kuluttajalla olisi peruuttamistapauksessa maksettava pääsopimusta koskevan peruuttamisilmoituksen tekemiseen mennessä asennussopimuksen täyttämiseksi tehdystä suorituksesta elinkeinonharjoittajalle kohtuullinen korvaus luvun 19 §:n mukaisesti. Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 15 artikla.

23 §. Viivästyskorko. Pykälässä viitattaisiin korkolakiin, jossa säädetään kuluttajan oikeudesta viivästyskorkoon tilanteissa, joissa hinnan tai muun maksusuorituksen palauttamiseen velvollinen elinkeinonharjoittaja taikka luoton- tai vakuutuksenantaja ei ole

palauttanut säädettyssä ajassa maksettua hintaa taikka luotto- tai vakuutus- sopimukseen liittyneitä maksusuorituksia. Vastaavankaltainen säännös sisältyy voimassa olevan luvun 25 §:ään.

24 §. Seuraamukset eräiden luvun säännösten rikkomisesta. Pykälässä säädetään seuraamuksista eräiden luvun säännösten rikkomisesta. Säännökset perustuvat direktiiviin, ja niiden tarkoituksena on tehostaa erityisesti maksuvelvollisuutta ja peruuttamisoikeutta koskevien tiedonantovelvoitteiden noudattamista.

Jos elinkeinonharjoittaja ei ole antanut ennen sopimuksen tekoa kuluttajalle luvun 9 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisesti tietoa hyödykkeen kokonaishinnasta veroineen tai tietoa hinnan määräytymisen perusteista, kuluttajalla ei ehdotetun 1 momentin mukaan ole velvollisuutta maksaa näitä kustannuksia. Sama koskee hyödykkeen kokonaishintaan sisällyttämättömiä toimitus- ja muita kuluja sekä palautuskustannuksia, joista elinkeinonharjoittaja ei ole antanut tietoa luvun 9 §:n 1 momentin 7 tai 11 kohdan mukaisesti. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 6 artiklan 6 kohta.

Pykälän 2 momentti koskee sähköisesti toimitettavaa digitaalista sisältöä koskevia sopimuksia. Ehdotuksen mukaan kuluttajalla ei olisi maksuvelvollisuutta kokonaan tai osittain suoritetusta palvelusta ensinnäkään silloin, kun hyödykkeen toimittaminen on aloitettu peruuttamisaikana ilman kuluttajan ennakkosuostumusta. Maksuvelvollisuutta ei olisi myöskään silloin, kun kuluttaja ei ole saanut ilmoitusta siitä, että antaessaan suostumuksen digitaalisen sisällön sähköiseen toimittamiseen peruuttamisaikana hän menettää peruuttamisoikeutensa. Niin ikään maksuvelvollisuutta ei olisi, jos elinkeinonharjoittaja on laiminlyönyt toimittaa kuluttajalle 13 §:ssä tarkoitetun vahvistuksen. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 4 kohdan b alakohta.

25 §. Seuraamukset luvun säännösten rikkomisesta. Pykälän mukaan elinkeinonharjoittajaa, joka rikkoo luvun säännöksiä, voidaan, jos se on kuluttajansuojan kannalta tarpeellista, kieltää jatkamasta tällaista menettelyä taikka uudistamasta sitä, tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kiellon määräämisestä

ja sen tehostamisesta uhkasakolla säädetään lain 2 ja 3 luvussa. Pykälällä täydennetään muita luvussa säädettyjä seuraamuksia, ja sillä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 24 artikla, jossa edellytetään jäsenvaltioita säätämään seuraamuksista, joita sovelletaan direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen.

6 a luku **Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyynti**

13 §. *Litännäissopimuksen peruuntuminen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 1 momenttia.

Voimassa olevan pykälän 2 momenttia olisi siinä viitatus lainsäädännön muuttumisen johdosta syytä muuttaa. Viittaus on kuitenkin puhtaasti informatiivinen, eikä se ole sen johdosta välttämätön. Tämän vuoksi momentti ehdotetaan kumottavaksi.

7 luku **Kuluttajaluotot**

22 §. *Etämyyntiä koskevia erityissäännöksiä.* Pykälän otsikosta ehdotetaan poistettavaksi maininta kotimyynnistä, koska pykälästä kumottaisiin kotimyyntiä koskeva erityissääntely.

12 luku **Erinäisiä säännöksiä**

1 c §. *Oikeus vedota eräisiin ilmoituksiin ja asiakirjoihin.* Pykälä vastaa muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta kotimyntiasiakirjasta, koska sen käytöstä ehdotetaan luovuttavaksi.

1.2 **Sähkömarkkinalaki**

88 §. *Vahvistusilmoitus.* Pykälä 1 momentti vastaa muilta osin voimassa olevaa 1 momenttia, mutta maininta kuluttajan kanssa koti- ja etämyynnissä tehdyistä sopimuksista ehdotetaan poistettavaksi ja siirrettäväksi osaksi uutta 2 momenttia.

Pykälän 2 momentti on uusi, ja se koskee kuluttajan kanssa koti- ja etämyynnissä tehtyjä sopimuksia. Säännöksellä selvennettäisiin vahvistusilmoitusta koskevan sääntelyn suhdetta kuluttajansuojalain 6 luvun koti- ja

etämyyntiä koskevaan sääntelyyn. Jos kyse on kuluttajansuojalain 6 luvun soveltamisalaan kuuluvasta sopimuksesta, vahvistuksen on täytettävä myös kyseisen luvun 13 §:ssä ehdotetut vahvistukselle säädetyt vaatimukset, ja myös vahvistusilmoituksen toimitusai-ka määräytyy tällöin kuluttajansuojalain mukaan. Kyseisessä säännöksessä todetaan toimitusajan osalta, että etämyynnissä elinkeinonharjoittajan on toimitettava kuluttajalle vahvistus tehdystä sopimuksesta kohtuullisessa ajassa etäsopimuksen tekemisestä ja viimeistään ennen kuin palvelun suorittaminen aloitetaan. Muutos perustuu kuluttajaoikeusdirektiiviin.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevaa 2 momenttia, ja 4 momentti vastaa voimassa olevaa 3 momenttia.

2 **Tarkemmat säännökset**

Esityksen liitteenä on luonnos oikeusministeriön asetukseksi kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetuista peruuttamisohjeista ja peruuttamislomakkeesta. Asetuksen 1 §:llä pantaisiin täytäntöön direktiivin 6 artiklan 4 kohta, asetuksen 2 §:llä pantaisiin osaltaan täytäntöön 6 artiklan 1 kohdan h alakohta, ja asetuksen liitteillä pantaisiin puolestaan täytäntöön direktiivin liitteessä I olevat peruuttamisohjeen (asetuksen liite I) ja peruuttamislomakkeen (asetuksen liite II) mallit.

Lisäksi esityksen liitteenä on luonnos oikeusministeriön asetukseksi kulutushyödykesopimusta koskevasta puhelinasioinnista peritävistä perushinnasta, jolla pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 21 artikla. Asetuksessa säädettäisiin perushinnan laskentatavasta siinä tapauksessa, että kuluttajansuojalain 2 luvun 14 §:ssä tarkoitettuun asiointiin käytettävän puhelinpalvelun hinnoitteluperuste on muu kuin kuluttajan liittämäsopimuksen mukainen hinta. Asetuksessa on tarkoitus säätää, että perushintaa laskiessaan Viestintäviraston olisi otettava huomioon ne matkaviestinverkon liittämämäärien perusteella markkinaosuudeltaan suurimmat teleyritykset, joiden yhteenlaskettu markkinaosuus on vähintään 95 prosenttia. Näiden yritysten osalta sen tulisi laskea minuuttiperusteisesti veloittavien matkapuhelumaksujen hinnastojen mukaisten vähimmäishintojen keskiarvo. Keskiarvo las-

kettaisiin markkinaosuuskin painotettuna keskiarvona.

Lisäksi on tarpeen tehdä viittausteknisiä muutoksia valtioneuvoston asetukseen luotosopimuksesta kuluttajalle annettavista tiedoista (789/2010) sekä valtioneuvoston asetukseen paristoista ja akuista (422/2008).

3 Voimaantulo

Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaisettava direktiivin täytäntöön panemiseksi annetut säännökset viimeistään 13 päivänä joulukuuta, ja niiden on sovellettava näitä säännöksiä viimeistään 13 päivästä kesäkuuta 2014. Säännösmuutosten edellyttämien merkittävien järjestelmä- ja muiden muutosten vuoksi säännösten ehdotetaan tulevan voimaan vasta tällöin.

Ehdotuksen mukaan säännöksiä sovelletaan pääsääntöisesti vain lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin. Perusteltuna kuitenkin pidetään, että ehdotettua säännöstä puhelinasioinnista perittävistä kuluista sovellettaisiin myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksen 1. lakiehdotuksen mukaan elinkeinonharjoittaja ei saa käyttää tekemäänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasioinnissa palvelua, jonka käyttämisestä kuluttajalta peritään kuluttajan liittymäsopimuksen mukaisen hinnan tai sitä vastaavan, teleyritysten vähimmäishinnoitteluun ja markkinaosuuksiin perustuvan laskennallisen perushinnan ylittäviä kuluja. Ehdotettua sääntelyä on arvioitava ennen muuta perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuudensuojan rajoituksena. Sääntelyn on täytettävä perusoikeutta rajoittavalle laille asetetut edellytykset, eli sääntelyn tulee olla hyväksyttävää ja painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimaa, oikeasuhtaista sekä välttämätöntä hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi. Lisäksi sääntelyn on oltava täsmällistä ja tarkkaraajaista siten, että rajoituksen olennainen sisältö ilmenee riittävällä tarkkuudella lain säännöksistä.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä on hyväksytty hintasääntelyä esimerkiksi tilanteissa, joissa on pyritty turvaamaan tai luomaan kilpailuedellytyksiä ottaen huomioon markkinoiden tai omaisuuden erityisluonne (teleyritykset PeVL 32/2004 vp, sähköyritykset PeVL 36/2004 vp), joissa on pyritty pitämään hinnat asiakkaan kannalta kohtuullisina (lääkkeiden hinnoittelu PeVL 49/2005 vp) taikka joissa asiakkaalla on rajalliset mahdollisuudet valita vapaasti palvelun tarjoaja ja tehdä hintavertailuja (taksiliikenteen hinnat PeVL 31/2006 vp).

Ehdotetulla puhelinkulusäännöksellä on perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä tarkoitus, sillä säännöksellä pyritään parantamaan kuluttajansuojaa edistämällä hinnoittelun läpinäkyvyyttä ja sitä, että puhelinnyhteydenotoista kuluttajilta perittävä hinta pysyisi kohtuullisena. Tämä on tärkeää erityisesti silloin, kun kuluttajalla on tarve reklamoida virheellisestä hyödykkeestä tai päästä muihin oikeuksiinsa. Yritysnumeroiden osalta huomionarvoista on sekin, että yritysnumeroiden hintakehitykseen on vaikea vaikuttaa kilpailun kautta, sillä kuluttajat eivät liittymäoperaattorin valinnalla pysty vaikuttamaan yritysnumeroiden soittamisen hinnoitteluun, vaan hinnoittelu perustuu numeron haltijana olevan teleyrityksen ja numeroa käyttävän elinkeinonharjoittajan väliseen sopimukseen. Kuluttajilla voi käytännössä olla vaikeuksia jopa selvittää, mitä yritysnumeroon soittaminen maksaa. Sääntely on niin ikään välttämätöntä kuluttajaoikeusdirektiivin asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi, ja se täyttää myös muut perusoikeutta rajoittavalle sääntelylle asetetut edellytykset.

Perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään (PeVL 5/2002 vp) pitänyt merkityksellisenä myös sitä, kohdistuuko sääntely sopimuksen varsinaiseen ydinsisältöön kuuluvaan sellaiseen ehtoon, jonka perusteella velkojan tuotto-odotukset tyypillisesti määräytyvät. Ehdotetulla säännöksellä puututtaisiin yksinomaan aiemmin tehtyä sopimusta koskevasta puhelinasioinnista perittäviin kuluihin, eikä kyse siis ole sopimuksen varsinaiseen ydinsisältöön kuuluvasta sääntelystä. On myös huomattava, että elinkeinonharjoittaja voisi ottaa mahdollisesta puhelinasioin-

nista aiheutuvat kustannukset huomioon hyödykkeiden hinnoittelussa.

Perustuslain 80 §:n § 1 momentin mukaan asetuksenantovaltaa voidaan osoittaa tasavallan presidentille, valtioneuvostolle ja ministeriölle. Ehdotetun puhelinasioinnista perittäviä kuluja koskevan säännöksen mukaan oikeusministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmin perushinnan laskentatavasta ja julkaisemisesta. Perussäännös siitä, miten perushinta määräytyy ja mitä seikkoja laskennassa on otettava huomioon, sisältyy lakiin.

Asetus on teknisluonteinen, eikä se jättäisi Viestintävirastolle harkintavaltaa sen suhteen, miten perushinta on laskettava. Tämän vuoksi arvioidaan, että asetuksenantovaltuus voidaan antaa ministeriölle.

Edellä esitetyistä syistä lakiehdotukset täyttävät perustuslain asettamat vaatimukset, ja lait voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kuluttajansuojalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 22 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 746/2010,

muutetaan 2 luvun 8 §, 5 luvun 1, 3, 4 ja 9 §, 6 luku, 6 a luvun 13 §, 7 luvun 22 §:n otsikko ja 12 luvun 1 c §, sellaisina kuin ne ovat 2 luvun 8 § laissa 561/2008, 5 luvun 1 § laissa 1258/2001, 5 luvun 3, 4 ja 9 § laissa 16/1994, 6 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 6 a luvun 13 § ja 12 luvun 1 c § laissa 29/2005 sekä 7 luvun 22 §:n otsikko laissa 746/2010, ja

lisätään 2 lukuun uusi 8 a, 10 a ja 14 § seuraavasti:

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteissa

8 §

Tiedonantovelvollisuus tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä

Tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä tiettyyn hintaan markkinoinnista on käytävä ilmi:

1) kulutushyödykkeen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin;

2) elinkeinonharjoittajan nimi ja maantieteellinen osoite sekä, jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, samat tiedot hänen päämiehestään;

3) kulutushyödykkeen kokonaishinta veroineen tai, jos täsmällistä hintaa ei hyödyk-

keen luonteen takia kohtuudella voida ilmoittaa, hinnan määräytymisen perusteet;

4) tarvittaessa kokonaishintaan sisällytettömät toimituskulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia kuluja voi aiheutua;

5) maksua, toimitusta, sopimuksen täyttämistä ja asiakasvalituksia koskevat käytännöt, jos ne poikkeavat siitä, mitä kuluttajilla on yleensä aihetta olettaa;

6) mahdollinen oikeus peruuttaa tai irtisanoa sopimus.

8 a §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuudesta, elinkeinonharjoittajan on muussa kuin kulutushyödykkeiden koti- ja etämyynissä ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle selkeästi ja ymmärrettävästi seuraavat

tiedot, elleivät nämä tiedot ilmene muutoin asiayhteydestä:

1) kulutushyödykkeen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin;

2) elinkeinonharjoittajan nimi, sijaintipaikan maantieteellinen osoite sekä puhelinnumero;

3) kulutushyödykkeen kokonaishinta veroineen tai, jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen takia kohtuudella voida ilmoittaa, hinnan määräytymisen perusteet;

4) tarvittaessa kokonaishintaan sisällyttämät toimituskulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia kuluja voi aiheutua;

5) tarvittaessa maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot ja asiakasvalituksia koskevat käytännöt;

6) maininta tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta sekä tarvittaessa maininta asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja takuusta sekä niitä koskevista ehdoista;

7) tarvittaessa sopimuksen kesto tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sen päättämistä koskevat ehdot;

8) tarvittaessa digitaalisen sisällön toimivuus, mukaan lukien digitaalisen sisällön yhteentoimivuus laitteistojen ja ohjelmistojen kanssa siltä osin kuin elinkeinonharjoittaja siitä tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa siitä tietävän.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta:

1) välittömästi täytettävään päivittäiseen kulutushyödykesopimukseen;

2) rahoituspalvelua tai -välinettä koskevaan sopimukseen;

3) kiinteän omaisuuden kauppaa tai vuokraamista taikka muuta oikeutta kiinteään omaisuuteen koskevaan sopimukseen;

4) asuntokauppalain (843/1994) soveltamisalaan kuuluvaan sopimukseen;

5) asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (650/1990) tarkoitettuun asumisoikeuden luovuttamista koskevaan sopimukseen;

6) asuinhuoneiston vuokrauksesta annetussa laissa (481/1995) tarkoitettuun huoneenvuokrasopimukseen;

7) 10 luvun soveltamisalaan kuuluvaan sopimukseen;

8) valmismatkalain (1079/1994) soveltamisalaan kuuluvaan sopimukseen;

9) matkustajaliikenteen palveluja koskevaan sopimukseen;

10) sopimukseen, joka koskee arpajaislain (1047/2001) soveltamisalaan kuuluvaa palvelua;

11) jakeluautomaatin avulla tai automatisoidussa liiketilassa tehtävään sopimukseen.

10 a §

Lisämaksujen periminen

Ennen sopimuksen tekemistä elinkeinonharjoittajan on pyydettävä kuluttajan nimenomainen suostumus kaikkiin lisämaksuihin, jotka eivät sisälly kulutushyödykkeestä perittäväksi ilmoitettuun hintaan. Nimenomaisena suostumuksena ei pidetä sitä, että kuluttaja ei ole hylännyt elinkeinonharjoittajan käyttämää oletusvalintaa lisämaksun hyväksymisestä.

Jos kuluttaja ei ole antanut nimenomaista suostumusta lisämaksuun, hänellä ei ole velvollisuutta sitä maksaa.

14 §

Puhelinasioinnista perittävät kulut

Elinkeinonharjoittaja ei saa käyttää tekevänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasioinnissa palvelua, jonka käyttämisestä kuluttajalta peritään hänen liittymäsopimuksensa mukaisen hinnan ylittäviä kuluja tai kuluja, jotka ylittävät liittymäsopimuksen mukaista hintaa vastaavan laskennallisen perushinnan.

Laskennallinen perushinta on teleyritysten vähimmäishinnoitteluun ja markkinaosuuksiin perustuva hinta lisätynä 20 prosentilla. Viestintävirasto laskee ja julkaisee laskennallisen perushinnan vuosittain. Perushinnan laskentatavasta ja julkaisemisesta säädetään tarkemmin oikeusministeriön asetuksella.

Jos elinkeinonharjoittaja rikkoo, mitä tässä pykälässä säädetään, kuluttajalla on oikeus saada elinkeinonharjoittajalta korvaus 1 mo-

mentissa tarkoitetun enimmäishinnan ylittäneistä puhelinkuluistaan.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta rahoituspalvelua tai -välinettä koskevaan sopimukseen.

5 luku

Kuluttajankauppa

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat tavaran kauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös valmistettavan tavaran tilaukseen. Jos ostajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista, tilaukseen sovelletaan kuitenkin tämän luvun 23—28 §:n sijasta 8 luvun 23—31 §:ää. Tällaiseen tilaukseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 luvun 14 ja 32 §:ssä säädetään.

Tämän luvun säännöksiä ei 2—11 §:ää lukuun ottamatta sovelleta käytetyn tavaran huutokauppaan, jos ostaja voi osallistua kaupantekoon henkilökohtaisesti.

3 §

Tavaran luovutus

Jollei toisin ole sovittu, tavara on pidettävä ostajan noudettavissa siellä, missä myyjällä kaupantekohetkellä oli liikepaikkansa. Jos myyjällä ei ollut kauppaan liittyvää liikepaikkaa eikä toisin ole sovittu, myyjän on lähetettävä tai kuljetettava tavara ostajalle.

Tavara on luovutettu, kun ostaja on saanut sen hallintaansa.

Jos myyjän on asennettava tai kokoonpantava tavara ostajan luona, tavara katsotaan kuitenkin myyjän viivästystä koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun myyjä on täyttänyt mainitun velvollisuutensa.

Jos ostaja on antanut kuljetuksen myyjän ehdottaman rahdinkuljettajan tehtäväksi, tavara katsotaan vaaranvastuuta koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun rahdinkuljettaja on luovuttanut tavaran ostajan hallintaan.

4 §

Luovutuksen ajankohta

Jollei ole sovittu, että tavara on luovutettava määrättyä ajankohtana taikka vaadittaessa tai viipymättä, se on luovutettava ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään 30 päivän kuluttua sopimuksen tekemisestä.

Jollei ostaja saa luottoa tai maksunlykkäystä, myyjä ei ole velvollinen luopumaan tavaran hallinnasta ennen kuin ostaja maksaa kauppahinnan.

9 §

Kaupan purku

Ostaja saa purkaa kaupan myyjän viivästyksen vuoksi, jos hän on asettanut myyjälle kohtuullisen lisäajan, eikä myyjä ole luovuttanut tavaraa lisäajan kuluessa. Asetetun lisäajan kuluessa ostaja saa purkaa kaupan vain, jos myyjä on kieltäytynyt toimittamasta tavaraa tämän ajan kuluessa.

Ostaja saa kuitenkin purkaa kaupan myyjän viivästyksen vuoksi lisäaikaa asettamatta, jos:

1) myyjä on kieltäytynyt toimittamasta tavaraa;

2) luovutus sovittuna toimitusaikana on olennainen ottaen huomioon sopimuksen tekemiseen liittyvät olosuhteet; tai

3) ostaja on ilmoittanut myyjälle ennen sopimuksen tekemistä, että luovutus tietyn ajan kuluessa tai tietyssä ajankohtana on olennainen.

Sopimuksen purkamisen jälkeen myyjän on viipymättä palautettava kaikki sopimuksen nojalla maksettu.

6 luku

Kotimyynti ja etämyynti

1 §

Soveltamisala

Tässä luvussa säädetään kulutushyödykkeiden kotimyyntistä ja etämyyntistä.

2 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta:

- 1) rahoituspalvelua tai -välinettä koskevaan sopimukseen;
- 2) kiinteän omaisuuden kauppaa tai vuokraamista taikka muuta oikeutta kiinteään omaisuuteen koskevaan sopimukseen;
- 3) asuntokauppalaan soveltamisalaan kuuluvaan sopimukseen;
- 4) asumisoikeusasunnoista annetussa laissa tarkoitettuun asumisoikeuden luovuttamista koskevaan sopimukseen;
- 5) asuinhuoneiston vuokrauksesta annetussa laissa tarkoitettuun huoneenvuokrasopimukseen;
- 6) 10 luvun soveltamisalaan kuuluvaan sopimukseen;
- 7) valmismatkalain soveltamisalaan kuuluvaan sopimukseen;
- 8) sopimukseen, joka koskee arpajaislain soveltamisalaan kuuluvaa palvelua;
- 9) jakeluautomaatin avulla tai automatisoidussa liiketilassa tehtävään sopimukseen;
- 10) maksullisen yleisöpuhelimien avulla telenetoinnin harjoittajan kanssa tehtävään sopimukseen;
- 11) sopimukseen, joka koskee elintarvikkeiden tai muiden päivittäistavaroiden yksittäisiä toimituksia kuluttajan asuntoon tai työpaikalle säännöllisesti toimivan jakelujärjestelmän avulla.

3 §

Eräät soveltamisalan rajoitukset kotimyyntissä

Tämän luvun säännöksiä kotimyyntistä ei sovelleta, jos kulutushyödykkeen hinta on pienempi kuin 30 euroa. Jos samalla kerralla myydään useampia hyödykkeitä, joiden yhteishinta on vähintään 30 euroa tai jos sopimus koskee hyödykkeiden jatkuvaa tai toistuvaa toimittamista, luvun säännöksiä kuitenkin sovelletaan.

Tarjottaessa palvelu paikassa, jonne elinkeinonharjoittaja saapuu kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä, luvun säännöksiä kotimyyntistä ei sovelleta myöskään:

- 1) sosiaalipalveluja koskevaan sopimukseen;
- 2) sopimukseen, joka koskee terveydenhuollon ammattihenkilön kuluttajalle antamia terveyspalveluja tämän terveydentilan arvioimiseksi, ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi.

4 §

Säännösten soveltaminen eräisiin palveluihin

Matkustajaliikenteen palveluja koskeviin sopimuksiin sovelletaan vain 12 §:n 2 ja 3 momenttia sekä 25 §:ää.

Jos kyse on puhelimesta yhdellä kerralla suoritettavasta palvelusta, jota koskeva sopimus syntyy välittömästi kuluttajan ottaessa yhteyden palveluntarjoajaan, 12 §:n 2—4 momenttia sekä 13 ja 14 §:ää ei sovelleta.

5 §

Pakottavuus

Sopimusehto, joka poikkeaa tämän luvun säännöksistä kuluttajan vahingoksi, on mitätön, jollei jäljempänä toisin säädetä.

6 §

Kotimyyntiin liittyvät määritelmät

Kotimyyntisopimuksella tarkoitetaan sopimusta, joka tehdään tai jota koskevan tarjouksen kuluttaja tekee muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa osapuolten ollessa samanaikaisesti läsnä. Kotimyyntisopimuksella tarkoitetaan myös sopimusta, joka tehdään:

1) elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tai etäviestimellä välittömästi sen jälkeen, kun kuluttajaan on otettu henkilökohtaisesti erikseen yhteyttä paikassa, joka ei ole elinkeinonharjoittajan toimitila; tai

2) elinkeinonharjoittajan järjestämällä tutustumisretkellä, jonka tarkoituksena tai seurauksena on kulutushyödykkeiden tarjoaminen kuluttajalle.

Toimitiloilla tarkoitetaan:

1) kiinteää myyntipaikkaa, jossa elinkeinonharjoittaja tarjoaa kulutushyödykkeitä vakituisesti tai kausiluonteisesti;

2) siirrettävää myyntipaikkaa, jossa elinkeinonharjoittaja tarjoaa kulutushyödykkeitä tavanomaisesti tai kausiluonteisesti.

7 §

Etämyyntiin liittyvät määritelmät

Etämyyntisopimuksella tarkoitetaan etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjontajärjestelmässä tehtävää kulutushyödykesopimusta, joka tehdään ilman, että osapuolet ovat yhtä aikaa läsnä ja jonka tekemiseen käytetään vain yhtä tai useampaa etäviestintä.

Etäviestimellä tarkoitetaan puhelinta, postia, televisiota, tietoverkkoa ja muuta välinettä, jota voidaan käyttää sopimuksen tekemiseen ilman, että osapuolet ovat yhtä aikaa läsnä.

8 §

Muut määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *liitännäissopimuksella* koti- tai etämyyntisopimukseen liittyvää sopimusta kulutus-

hyödykkeistä, jotka elinkeinonharjoittaja tai kolmas osapuoli toimittaa kyseisen kolmannen osapuolen ja elinkeinonharjoittajan välisen sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella;

2) *tietojen antamisella pysyvällä tavalla* tietojen antamista henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina;

3) *digitaalisen sisällön toimittamisella sähköisesti* digitaalisessa muodossa tuotetun ja toimitetun tiedon toimittamista lataamalla, suoratoistona tai muulla vastaavalla tavalla.

9 §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä kuluttajalle on annettava seuraavat tiedot:

1) kulutushyödykkeen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin;

2) elinkeinonharjoittajan nimi;

3) elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa sekä, jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, hänen päämiehensä nimi ja maantieteellinen osoite;

4) elinkeinonharjoittajan puhelin- ja faksinumero sekä sähköpostiosoite, jos nämä ovat käytettävissä;

5) elinkeinonharjoittajan sen toimipaikan maantieteellinen osoite, jonne kuluttaja voi toimittaa valituksensa, jos osoite poikkeaa 3 kohdassa tarkoitettusta osoitteesta, sekä, jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, sama tieto hänen päämiehestään;

6) kulutushyödykkeen kokonaishinta veroineen tai, jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen takia kohtuudella voida laskea etukäteen, hinnan määräytymisen perusteet;

7) tarvittaessa kulutushyödykkeen kokonaishintaan sisältymättömät toimitus- ja muut kulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudel-

la laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia lisäkuluja voi aiheutua;

8) etäviestimen käyttämisestä sopimuksen tekemisessä syntyvät kulut, jos siitä veloitetaan perushintaa enemmän;

9) maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot sekä tarvittaessa asiakasvalituksia koskevat käytännöt;

10) tarvittaessa peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat ehdot, määrääjat ja menettelyt;

11) tarvittaessa tieto siitä, että jos kuluttaja peruuttaa sopimuksen, hänen on vastattava tavaroiden palauttamiskustannuksista, sekä etämyynissä myös tieto palauttamiskustannusten määrästä, jos tavarat eivät ole luonteensa vuoksi palautettavissa tavanomaisella tavalla postitse;

12) tieto siitä, että jos kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan tehtyään 15 §:n 1 momentissa tarkoitetun palvelun suorittamista koskevan pyynnön, hänen on maksettava elinkeinonharjoittajalle 19 §:n 1 momentissa tarkoitetut kustannukset;

13) tarvittaessa tieto peruuttamisoikeuden puuttumisesta tai olosuhteista, joissa peruuttamisoikeuden voi menettää;

14) maininta tavaroita koskevasta lakisäänteisestä virhevastuusta;

15) tarvittaessa maininta asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja takuusta sekä niitä koskevista ehdoista;

16) maininta käytännesääntöjen olemassaolosta ja tarvittaessa tieto siitä, miten niistä voi saada jäljennöksen;

17) tarvittaessa sopimuksen kesto tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sen päättämistä koskevat ehdot;

18) tarvittaessa kuluttajan sopimusveloitteiden vähimmäiskesto;

19) tarvittaessa tieto elinkeinonharjoittajan kuluttajalta edellyttämistä rahoitusta koskevista vakuuksista ja niihin sovellettavista ehdoista;

20) tarvittaessa digitaalisen sisällön toimivuus, mukaan lukien digitaalisen sisällön yhteentoimivuus laitteistojen ja ohjelmistojen kanssa siltä osin kuin elinkeinonharjoittaja siitä tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa siitä tietävän;

21) tieto mahdollisuudesta ja tavoista saattaa riita kuluttajariitalautakunnan tai muun vastaavan elimen käsiteltäväksi.

Huutokaupassa, johon kuluttaja voi osallistua muutenkin kuin etäviestimellä, 1 momentin 2—5 kohdassa tarkoitetut tiedot voidaan korvata vastaavilla tiedoilla huutokaupanpittäjästä.

Jos kuluttajalla on koti- tai etämyyntisopimuksen mukaan peruuttamisoikeus, hänelle on 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi annettava peruuttamislomake. Edellä 1 momentin 10—12 kohdassa tarkoitetut tiedot voidaan antaa peruuttamisohjeessa. Peruuttamislomakkeen ja -ohjeen muodosta ja sisällöstä säädetään oikeusministeriön asetuksella.

10 §

Eräät muut kuluttajalle annettavat tiedot

Puhelinmyynissä elinkeinonharjoittajan on heti puhelinkeskustelun alussa ilmoitettava nimensä ja tarvittaessa sen henkilön nimi, jonka puolesta hän toimii sekä puhelun kaupallinen tarkoitus.

Verkkosivustoilla, joilla harjoitetaan kaupankäyntiä, on ilmoitettava selkeällä tavalla viimeistään tilausmenettelyn käynnistyessä mahdollisista toimitusrajoituksista sekä siitä, mitkä maksuvälineet hyväksytään.

11 §

Ennakkotietojen antaminen kotimyynissä

Kotimyynissä 9 §:ssä tarkoitetut tiedot sekä peruuttamislomake ja -ohje on annettava kuluttajalle selkeästi ja ymmärrettävästi paperilla tai tämän suostumuksella muulla pysyvällä tavalla.

12 §

Ennakkotietojen antaminen etämyynissä

Etämyynissä 9 §:ssä tarkoitetut tiedot sekä peruuttamislomake ja -ohje on annettava tai asetettava ne kuluttajan saataville etäviestimelle soveltuvalla tavalla selkeästi ja ymmärrettävästi. Jos tiedot taikka lomake tai oh-

je annetaan pysyvällä tavalla, niiden on oltava helposti luettavassa muodossa.

Jos sähköisesti tehtävässä sopimuksessa kuluttajalle asetetaan maksuvelvollisuus, kuluttajalle on ilmoitettava 9 §:n 1 momentin 1, 6, 7, 17 ja 18 kohdassa tarkoitetuista seikoista selkeällä tavalla ja välittömästi ennen kuin kuluttaja tekee tilauksensa. Elinkeinoharjoittajan on myös varmistettava, että kuluttaja nimenomaisesti hyväksyy tilaukseen liittyvän maksuvelvollisuuden.

Jos elinkeinoharjoittaja ei ole noudattanut, mitä 2 momentissa säädetään kuluttajan nimenomaisesti hyväksynnästä, sopimus ei sido kuluttajaa. Jos kuluttaja haluaa vedota sopimuksen sitomattomuuteen, hänen on ilmoitettava siitä elinkeinoharjoittajalle viimeistään vuoden kuluttua sopimuksen tekemisestä. Jos sopimus raukeaa kuluttajan vedottua sen sitomattomuuteen, elinkeinoharjoittajan on viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua ilmoituksen saatuaan palautettava saamansa maksusuoritukset sekä korvattava kuluttajalle tavarahan palauttamisesta aiheutuneet kulut.

Jos sopimus tehdään käyttämällä etäviestintä, jossa on rajoitetusti tilaa tai aikaa tietojen näyttämiseen, elinkeinoharjoittajan on ennen sopimuksen tekemistä ilmoitettava kyseisellä viestimellä ainakin 9 §:n 1 momentin 1, 2, 6, 7, 10 ja 17 kohdassa tarkoitettut tiedot.

13 §

Tietojen vahvistaminen

Kotimyynnissä elinkeinoharjoittajan on annettava kuluttajalle jäljennös sopimusvahvistuksesta tai allekirjoitetusta sopimuksesta paperilla tai tämän suostumuksella muulla pysyvällä tavalla.

Etämyynnissä elinkeinoharjoittajan on toimitettava kuluttajalle vahvistus tehdystä sopimuksesta kohtuullisessa ajassa etämyynnisopimuksen tekemisestä ja viimeistään tavaroiden luovutusajankohtana tai ennen kuin palvelun suorittaminen aloitetaan. Vahvistus on toimitettava pysyvällä tavalla ja siihen tulee sisältyä kaikki 9 §:ssä tarkoitettut tiedot sekä peruuttamislomake ja -ohje, jollei elinkeinoharjoittaja ole toimittanut näitä kuluttajalle pysyvällä tavalla jo aiemmin.

Jos digitaalisen sisällön toimittaminen sähköisesti aloitetaan ennen peruuttamisajan päättymistä, vahvistuksen tulee sisältää myös 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu ennakkosuostumus ja kuluttajalle toimitettu ilmoitus ennakkosuostumuksen vaikutuksesta peruuttamisoikeuteen.

14 §

Peruuttamisoikeus

Kuluttajalla on oikeus peruuttaa koti- tai etämyynnisopimus ilmoittamalla siitä peruuttamislomakkeella tai muulla yksiselitteisellä tavalla elinkeinoharjoittajalle viimeistään 14 päivän kuluttua palvelusopimuksen tai sähköisesti toimitettavaa digitaalista sisältöä koskevan sopimuksen tekemisestä, kauppasopimuksessa tavarahan tai viimeisen tavaraerän vastaanottamisesta taikka, jos kyse on tavaroiden säännöllisestä toimittamisesta, ensimmäisen tavaraerän vastaanottamisesta.

Jos elinkeinoharjoittaja on laiminlyönyt antaa kuluttajalle 9 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettut tiedot, peruuttamisaika päättyy 12 kuukauden kuluttua 1 momentissa tarkoitettun määräajan päättymisestä taikka, jos elinkeinoharjoittaja korjaa puutteen tänä aikana, 14 päivän kuluttua päivästä, jona kuluttaja sai nämä tiedot.

Jos elinkeinoharjoittaja tarjoaa kuluttajalle mahdollisuuden ilmoittaa peruutuksesta verkkosivustonsa kautta, elinkeinoharjoittajan on ilmoitettava tällä tavoin toimitetun peruuttamisilmoituksen saapumisesta kuluttajalle viipymättä pysyvällä tavalla.

15 §

Palvelun suorittaminen ennen peruuttamisajan päättymistä

Muuta kuin digitaalista sisältöä koskevan palvelun suorittaminen voidaan aloittaa ennen mahdollisen peruuttamisajan päättymistä, jos kuluttaja on tehnyt tätä koskevan nimenomaisen pyynnön. Kotimyynnissä pyyntö on tehtävä pysyvällä tavalla.

Digitaalisen sisällön toimittaminen sähköisesti voidaan aloittaa ennen mahdollisen peruuttamisajan päättymistä, jos kuluttaja on

antanut siihen nimenomaisen ennakkosuostumuksensa.

16 §

Peruuttamisoikeuden rajoitukset

Jollei toisin sovita, kuluttajalla ei ole 14 §:ssä säädettyä peruuttamisoikeutta, jos:

1) palvelu on kokonaan suoritettu tai digitaalisen sisällön toimittaminen sähköisesti on aloitettu ennen peruuttamisajan päättymistä kuluttajan 15 §:ssä tarkoitetun pyynnön tai suostumuksen johdosta, ja kuluttajalle on ilmoitettu peruuttamisoikeuden puuttumisesta tällaisessa tapauksessa;

2) kulutushyödykkeen hinta riippuu rahoitusmarkkinoilla tapahtuvista vaihteluista, joihin elinkeinonharjoittaja ei voi vaikuttaa ja jotka voivat ilmetä peruutusaikana;

3) sopimus koskee tavaraa, joka valmistetaan tai jota muunnellaan kuluttajan vaatimusten mukaisesti tai selvästi henkilökohtaisia tarpeita vastaavaksi;

4) sopimus koskee tavaraa, joka voi nopeasti pilaantua tai vanhentua taikka joka luonteensa vuoksi on sen toimittamisen jälkeen erottamattomasti sekoittunut muiden tavaroiden kanssa;

5) sinetöitynä toimitettu tavara, jota ei terveydellisistä tai hygieniasyistä voida palauttaa, on avattu;

6) sopimus koskee alkoholijuomia, joiden hinnasta on sovittu sopimusta tehtäessä, jotka voidaan toimittaa aikaisintaan 30 päivän kuluttua ja joiden todellinen arvo riippuu markkinoilla tapahtuvista vaihteluista, joihin elinkeinonharjoittaja ei voi vaikuttaa;

7) sopimus koskee kiireellistä korjaus- tai huoltotyötä paikassa, jonne elinkeinonharjoittaja saapuu kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä;

8) sinetöitynä toimitettu ääni- tai kuvatalenne taikka tietokoneohjelma on avattu;

9) sopimus koskee yksittäisen sanoma- tai aikakauslehden tai aikakausjulkaisun toimitamista;

10) sopimus on tehty huutokaupassa, johon kuluttaja voi osallistua muutenkin kuin etäviestimellä;

11) sopimus koskee majoituksen tarjoamista muuhun kuin asumistarkoitukseen, tava-

roiden kuljetusta, autonvuokrauspalvelua, ravintolapalvelua tai vapaa-ajanpalvelua ja sopimuksessa edellytetään suoritusta määrättyinä ajankohtana tai määrätyn ajan kuluessa.

17 §

Suoritusten palauttaminen

Jos kuluttaja peruuttaa koti- tai etämyyntisopimuksen, hänen on palautettava vastaanottamansa tavara viivytyksettä ja viimeistään 14 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen tekemisestä, jollei elinkeinonharjoittaja ole sitoutunut noutamaan tavaraa itse. Kuluttajan on vastattava tavaroiden palauttamisesta johdetuista välittömistä kuluista, jollei elinkeinonharjoittaja ole sitoutunut vastaamaan niistä. Kuluttajan oikeudesta olla maksamatta edellä tarkoitettuja kuluja, jos elinkeinonharjoittaja on laiminlyönyt ilmoittaa niistä, säädetään 24 §:n 1 momentissa.

Jos kotimyynnissä tavarat on toimitettu kuluttajan kotiin sopimuksenteon yhteydessä, elinkeinonharjoittajan on kuitenkin noudettava tavarat omalla kustannuksellaan, jos tavarat eivät ole luonteensa vuoksi palautettavissa tavanomaisella tavalla postitse.

Elinkeinonharjoittajan on viivytyksettä ja viimeistään 14 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen saatuaan palautettava kuluttajalta saadut suoritukset lukuun ottamatta ylimääräisiä kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet kuluttajan valitsemasta muusta kuin elinkeinonharjoittajan tarjoamasta edullisimmasta vakioimitustavasta. Elinkeinonharjoittajalla on kuitenkin oikeus pidättyä maksujen palautuksesta, kunnes hän on saanut tavarankorvauksen tai kunnes kuluttaja on osoittanut lähettäneensä tavarankorvauksen, ellei elinkeinonharjoittaja ole velvollinen noutamaan tavaraa itse.

Elinkeinonharjoittajan on palautettava saamansa suoritukset sillä maksutavalla, jota kuluttaja käytti alkuperäisessä liiketoimessa, ellei kuluttaja ole nimenomaisesti suostunut muuhun järjestelyyn. Suoritusten palauttamisesta ei saa aiheutua kuluttajalle kustannuksia.

18 §

Vastuu vastaanotetusta tavarasta

Jos kuluttaja on vastaanottanut tavarán, hänen on pidettävä se olennaisesti muuttumattomana ja vähentymättömänä siihen saakka, kunnes hän on päättänyt pitää tavarán.

Jos kuluttaja kuitenkin tavarán käyttöönoton jälkeen peruuttaa sopimuksen, hänen on vastattava sen arvon alentumisesta. Tavaraa ei katsota otetuksi käyttöön, jos kuluttaja on käsitellyt tavaraa vain siten kuin on tarpeen sen luonteen, ominaisuuksien ja toimivuuden toteamiseksi.

Kuluttaja ei vastaa arvonalennuksesta, jos elinkeinonharjoittaja on laiminlyönyt antaa kuluttajalle 9 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetut peruuttamisoikeutta koskevat tiedot.

19 §

Korvaus ennen peruuttamista suoritettusta palvelusta

Jos muuta kuin digitaalista sisältöä koskevan palvelun suorittaminen on aloitettu ennen peruuttamisajan päättymistä, kuluttajan on peruuttamistapauksessa maksettava peruuttamisilmoituksen tekemiseen mennessä sopimuksen täyttämiseksi tehdystä suorituksesta elinkeinonharjoittajalle kohtuullinen korvaus.

Kuluttajalla ei kuitenkaan ole maksuvelvollisuutta peruuttamisaikana kokonaan tai osittain suoritettua palvelusta, jos elinkeinonharjoittaja on laiminlyönyt antaa hänelle 9 §:n 1 momentin 10 tai 12 kohdassa tarkoitettut tiedot tai jos elinkeinonharjoittaja on aloittanut sopimuksen täyttämisen peruuttamisaikana ilman 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua kuluttajan nimenomaista pyyntöä.

20 §

Tavarán säilyttäminen ja palauttaminen eräissä tapauksissa

Jos elinkeinonharjoittajalla on kotimyyntissä velvollisuus noutaa tavara kuluttajan

luota, kuluttajan on peruuttamistapauksessa pidettävä vastaanotettu tavara elinkeinonharjoittajan saatavissa paikassa, jonne elinkeinonharjoittaja on sen toimittanut tai josta elinkeinonharjoittaja voi sen hankaluudetta noutaa. Kuluttajan on ilmoitettava elinkeinonharjoittajalle paikka, josta tavara on noudettavissa.

Kuluttajan vastuu tavarán säilyttämisestä elinkeinonharjoittajan lukuun lakkaa viimeistään kahden kuukauden kuluttua tavarán vastaanottamisesta. Kuluttaja saa tavarán vastikkeetta, jollei elinkeinonharjoittaja mainitussa ajassa nouda tavaraa, jollei se ole elinkeinonharjoittajan kannalta ilmeisen kohtuuton.

21 §

Luotto- tai vakuutus sopimuksen peruuntuminen

Jos kuluttaja peruuttaa koti- tai etämyyntisopimuksen, liitännäinen luotto- tai vakuutus sopimus peruuntuu ilman toimenpiteitä.

Liitännäisen luotto- tai vakuutus sopimuksen peruuntuessa luoton- tai vakuutuksenantajan on viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua sopimuksen peruuntumisesta tiedon saatuaan palautettava kuluttajalta saamansa suoritukset. Vakuutuksenantajan oikeudesta vaatia maksu vakuutuksenottajan ennen liitännäisvakuutuksen peruuntumista saamasta vakuutusturvasta säädetään vakuutus sopimuslain (543/1994) 45 §:ssä.

22 §

Muun liitännäissopimuksen peruuntuminen

Jos kuluttaja peruuttaa koti- tai etämyyntisopimuksen, muu kuin 21 §:ssä tarkoitettu liitännäissopimus peruuntuu ilman toimenpiteitä. Kuluttajalle ei saa aiheutua peruuntumisesta 17—19 §:n perusteella mahdollisesti perittävien kustannusten ohella muita kustannuksia.

23 §

Viivästyskorko

Kuluttajan oikeudesta viivästyskorkoon tilanteissa, joissa hinnan tai muun maksusuorituksen palauttamiseen velvollinen elinkeinonharjoittaja taikka luoton- tai vakuutusenantaja ei ole 12, 17 tai 21 §:ssä säädettyssä ajassa palauttanut, mitä kuluttaja on maksanut, säädetään korkolaissa.

24 §

Seuraamukset eräiden luvun säännösten rikkomisesta

Jos elinkeinonharjoittaja ei ole antanut ennen sopimuksen tekemistä kuluttajalle 9 §:n 1 momentin 6, 7 tai 11 kohdassa tarkoitettuja lisäkuluja tai muita kustannuksia koskevia tietoja, kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa niitä.

Jos kyse on sähköisesti toimitettavaa digitaalista sisältöä koskevasta sopimuksesta, kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa kokonaan tai osittain suoritetusta palvelusta, jos:

1) digitaalisen sisällön toimittaminen on aloitettu peruuttamisaikana ilman 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua kuluttajan nimenomaista ennakkosuostumusta;

2) kuluttaja ei ole saanut ilmoitusta siitä, että antaessaan suostumuksen hän menettää peruuttamisoikeutensa; tai

3) elinkeinonharjoittaja on laiminlyönyt toimittaa kuluttajalle 13 §:ssä tarkoitetun vahvistuksen.

25 §

Seuraamukset luvun säännösten rikkomisesta

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään seuraamuksista, elinkeinonharjoittajaa, joka rikkoo tämän luvun säännöksiä, voidaan, jos se on kuluttajansuojan kannalta tarpeellista, kieltää jatkamasta tällaista menettelyä taikka uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kiellon määräämisestä ja sen te-

hostamisesta uhkasakolla säädetään 2 ja 3 luvussa.

6 a luku

Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyynti

13 §

Liitännäissopimuksen peruuntuminen

Rahoituspalvelun etämyyntiä koskevaan sopimukseen liittyvä muu etäsopimus peruuntuu ilman eri toimenpiteitä kuluttajan peruuttaessa pääsopimuksen, jos sama elinkeinonharjoittaja tarjoaa myös liitännäissopimusta. Liitännäissopimus peruuntuu myös, jos kolmas tarjoaa liitännäissopimusta pääsopimuksen tehneen elinkeinonharjoittajan ja kolmannen välisen sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella.

7 luku

Kuluttajaluotot

22 §

Etämyyntiä koskevia erityissäännöksiä

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 c §

Oikeus vedota eräisiin ilmoituksiin ja asiakirjoihin

Jos tässä laissa tarkoitettu virheilmoitus taikka ilmoitus sopimuksen purkamisesta tai peruuttamisesta on tarkoituksenmukaisella tavalla lähetetty vastaanottajalle, lähettäjä saa

vedota ilmoitukseen, vaikka se myöhästyisi, vääristyisi tai ei tulisi perille.

Jos ilmoituksen saapumisen ajankohdasta ei voida esittää muuta selvitystä, postitse lähetetyn ilmoituksen katsotaan saapuneen vastaanottajalle seitsemäntenä päivänä sen lähettämistä ja sähköisesti lähetetyn päivänä, jona ilmoitus on lähetetty.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään ilmoituksesta, koskee myös vahvistusta, sopimusehtoja ja muita asiakirjoja, jotka elinkeinon-

harjoittaja on tämän lain mukaisesti lähettänyt kuluttajalle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin sovelletaan kuitenkin 2 luvun 14 §:ää.

2.

Laki**sähkömarkkinalain 88 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkömarkkinalain (588/2013) 88 § seuraavasti:

88 §

Vahvistusilmoitus

Jos sähköverkkosopimusta tai sähkönmyyntisopimusta ei ole tehty kirjallisesti, jakeluverkonhaltijan tai vähittäismyyjän on lähetettävä loppukäyttäjälle tiedot tehdystä sopimuksesta sekä siihen sovellettavista hinnoista ja muista ehdoista (*vahvistusilmoitus*). Vahvistusilmoitus on lähetettävä viivytyksettä ja viimeistään kahden viikon kuluttua sopimuksen tekemisestä.

Jos sopimus on tehty kuluttajan kanssa kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetussa kotimyyntissä tai etämyyntissä, vahvistusilmoituksen on täytettävä mainitun luvun 13 §:ssä vahvistukselle säädetyt vaatimukset. Tällöin myös vahvistusilmoituksen toimittamisaikaan sovelletaan, mitä mainitussa pykälässä säädetään.

Sopimus katsotaan tehdyksi vahvistusilmoituksen ehdoin, jollei loppukäyttäjä vahvistusilmoituksessa mainitussa huomautusajassa ole ilmoittanut sopijapuolelleen, ettei hän pidä ilmoitusta sopimusta vastaavana. Huomautusajan on oltava vähintään kolme viikkoa vahvistusilmoituksen lähettämisestä. Kuluttajan oikeudesta peruuttaa koti- tai etämyyntissä tehty sopimus säädetään kuluttajansuojalain 6 luvussa.

Sopimuksen tekemisen ja loppukäyttäjän tekemän ilmoituksen välisenä aikana sovelletaan vahvistusilmoituksen mukaisia sopimusehtoja, jollei muuta näytetä sovitun.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä _____ päivänä _____
kuuta 20

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Puolustusministeri *Carl Haglund*

1.

Laki**kuluttajansuojalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 22 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 746/2010,

muutetaan 2 luvun 8 §, 5 luvun 1, 3, 4 ja 9 §, 6 luku, 6 a luvun 13 §, 7 luvun 22 §:n otsikko ja 12 luvun 1 c §, sellaisina kuin ne ovat 2 luvun 8 § laissa 561/2008, 5 luvun 1 § laissa 1258/2001, 5 luvun 3, 4 ja 9 § laissa 16/1994, 6 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 6 a luvun 13 § ja 12 luvun 1 c § laissa 29/2005 sekä 7 luvun 22 §:n otsikko laissa 746/2010, ja

lisätään 2 lukuun uusi 8 a, 10 a ja 14 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

8 §

8 §

Tiedonantovelvollisuus tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä

Tiedonantovelvollisuus tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä

Tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä tiettyyn hintaan markkinoinnista on käytävä ilmi:

Tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä tiettyyn hintaan markkinoinnista on käytävä ilmi:

1) kulutushyödykkeen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin;

1) kulutushyödykkeen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin;

2) elinkeinonharjoittajan nimi ja maantieteellinen osoite sekä, jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, samat tiedot hänen päämiehestään;

2) elinkeinonharjoittajan nimi ja maantieteellinen osoite sekä, jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, samat tiedot hänen päämiehestään;

3) kulutushyödykkeen kokonaishinta veroi-

3) kulutushyödykkeen kokonaishinta ve-

neen tai, jos täsmällistä hintaa ei voida ilmoittaa, hinnan määrätymisen perusteet;

4) maksua, toimitusta, sopimuksen täyttämistä ja asiakasvalituksia koskevat käytännöt, jos ne poikkeavat siitä, mitä kuluttajilla on yleensä aihetta olettaa;

5) mahdollinen oikeus irtisanoa tai peruuttaa sopimus.

roineen tai, jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen takia kohtuudella voida ilmoittaa, hinnan määrätymisen perusteet;

4) tarvittaessa kokonaishintaan sisällytettömät toimituskulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia kuluja voi aiheutua;

5) maksua, toimitusta, sopimuksen täyttämistä ja asiakasvalituksia koskevat käytännöt, jos ne poikkeavat siitä, mitä kuluttajilla on yleensä aihetta olettaa;

6) mahdollinen oikeus peruuttaa tai irtisanoa sopimus.

8 a §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuudesta, elinkeinonharjoittajan on muussa kuin kulutushyödykkeiden koti- ja etämyynissä ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle selkeästi ja ymmärrettävästi seuraavat tiedot, elleivät nämä tiedot ilmene muutoin asiayhteydestä:

1) kulutushyödykkeen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin;

2) elinkeinonharjoittajan nimi, sijaintipaikan maantieteellinen osoite sekä puhelinnumero;

3) kulutushyödykkeen kokonaishinta veroineen tai, jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen takia kohtuudella voida ilmoittaa, hinnan määrätymisen perusteet;

4) tarvittaessa kokonaishintaan sisällytettömät toimituskulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia kuluja voi aiheutua;

5) tarvittaessa maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot ja asiakasvalituksia koskevat käytännöt;

6) maininta tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta sekä tarvittaessa maininta asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja takuusta sekä niitä koskevista ehdoista;

7) tarvittaessa sopimuksen kesto tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jat-

Ehdotus

ketaan automaattisesti, sen päättämistä koskevat ehdot;

8) tarvittaessa digitaalisen sisällön toimivuus, mukaan lukien digitaalisen sisällön yhteentoimivuus laitteistojen ja ohjelmistojen kanssa siltä osin kuin elinkeinonharjoittaja siitä tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa siitä tietävän.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta:

1) välittömästi täytettävään päivittäiseen kulutushyödykesopimukseen;

2) rahoituspalvelua tai -välinettä koskevaan sopimukseen;

3) kiinteän omaisuuden kauppaa tai vuokraamista taikka muuta oikeutta kiinteään omaisuuteen koskevaan sopimukseen;

4) asuntokauppalain (843/1994) soveltamisalaan kuuluvaan sopimukseen;

5) asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (650/1990) tarkoitettuun asumisoikeuden luovuttamista koskevaan sopimukseen;

6) asuinhuoneiston vuokrauksesta annetussa laissa (481/1995) tarkoitettuun huoneenvuokrasopimukseen;

7) 10 luvun soveltamisalaan kuuluvaan sopimukseen;

8) valmismatkalain (1079/1994) soveltamisalaan kuuluvaan sopimukseen;

9) matkustajaliikenteen palveluja koskevaan sopimukseen;

10) sopimukseen, joka koskee arpajaislain (1047/2001) soveltamisalaan kuuluvaa palvelua;

11) jakeluautomaatin avulla tai automatisoidussa liiketilassa tehtävään sopimukseen.

10 a §

Lisämaksujen periminen

Ennen sopimuksen tekemistä elinkeinonharjoittajan on pyydettävä kuluttajan nimenomainen suostumus kaikkiin lisämaksuihin, jotka eivät sisälly kulutushyödykkeestä perittäväksi ilmoitettuun hintaan. Nimenomaisena suostumuksena ei pidetä sitä, että kuluttaja ei ole hylännyt elinkeinonharjoittajan käyttämä oletusvalintaa lisämaksun hyväksymisestä.

Jos kuluttaja ei ole antanut nimenomaista

suostumusta lisämaksuun, hänellä ei ole velvollisuutta sitä maksaa.

14 §

Puhelinasioinnista perittävät kulut

Elinkeinonharjoittaja ei saa käyttää tekemäänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasioinnissa palvelua, jonka käyttämisestä kuluttajalta peritään hänen liittymäsopimuksensa mukaisen hinnan ylittäviä kuluja tai kuluja, jotka ylittävät liittymäsopimuksen mukaista hintaa vastaavan laskennallisen perushinnan.

Laskennallinen perushinta on teleyritysten vähimmäishinnoitteluun ja markkinaosuusiiin perustuva hinta lisättynä 20 prosentilla. Viestintävirasto laskee ja julkaisee laskennallisen perushinnan vuosittain. Perushinnan laskentatavasta ja julkaisemisesta säädetään tarkemmin oikeusministeriön asetuksella.

Jos elinkeinonharjoittaja rikkoo, mitä tässä pykälässä säädetään, kuluttajalla on oikeus saada elinkeinonharjoittajalta korvaus 1 momentissa tarkoitetun enimmäishinnan ylittäneistä puhelinkuluistaan.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta rahoituspalvelua tai -välinettä koskevaan sopimukseen.

5 luku

Kuluttajankauppa

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat tavarankauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös valmistettavan tavarana tilaukseen. Jos ostajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista, tilaukseen sovelletaan kuitenkin tämän luvun 23—28 §:n sijasta *vastaavasti* 8 luvun 23—31 §:ää. Tällaiseen tilaukseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 luvun 14 ja 32 §:ssä säädetään.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta käy-

5 luku

Kuluttajankauppa

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat tavarankauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös valmistettavan tavarana tilaukseen. Jos ostajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista, tilaukseen sovelletaan kuitenkin tämän luvun 23—28 §:n sijasta 8 luvun 23—31 §:ää. Tällaiseen tilaukseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 luvun 14 ja 32 §:ssä säädetään.

Tämän luvun säännöksiä ei 2—11 §:ää lu-

tyn tavaran huutokauppaan, jos ostaja voi osallistua kaupantekoon henkilökohtaisesti.

3 §

Tavaran luovutus

Jollei toisin ole sovittu, tavara on pidettävä ostajan noudettavissa siellä, missä myyjällä kaupantekohetkellä oli liikepaikkansa. Jos myyjällä ei ollut kauppaan liittyvää liikepaikkaa eikä toisin ole sovittu, myyjän on lähetettävä tai kuljetettava tavara ostajalle.

Tavara on luovutettu, kun ostaja on saanut sen hallintaansa.

Jos myyjän on asennettava tai kokoonpantava tavara ostajan luona, tavara katsotaan kuitenkin myyjän viivästystä koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun myyjä on täyttänyt mainitun velvollisuutensa.

4 §

Luovutuksen ajankohta

Jollei ole sovittu, että tavara on luovutettava määrättynä ajankohtana taikka vaadittaessa tai viipymättä, se on luovutettava kohtuullisessa ajassa kaupanteosta.

Jollei ostaja saa luottoa tai maksunlykkäystä, myyjä ei ole velvollinen luopumaan tavaran hallinnasta ennen kuin ostaja maksaa kauppahinnan.

9 §

Kaupan purku

Ostaja saa purkaa kaupan myyjän viivästyksen vuoksi, jos sopimusrikkomus on olenainen.

kuun ottamatta sovelleta käytetyn tavaran huutokauppaan, jos ostaja voi osallistua kaupantekoon henkilökohtaisesti.

3 §

Tavaran luovutus

Jollei toisin ole sovittu, tavara on pidettävä ostajan noudettavissa siellä, missä myyjällä kaupantekohetkellä oli liikepaikkansa. Jos myyjällä ei ollut kauppaan liittyvää liikepaikkaa eikä toisin ole sovittu, myyjän on lähetettävä tai kuljetettava tavara ostajalle.

Tavara on luovutettu, kun ostaja on saanut sen hallintaansa.

Jos myyjän on asennettava tai kokoonpantava tavara ostajan luona, tavara katsotaan kuitenkin myyjän viivästystä koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun myyjä on täyttänyt mainitun velvollisuutensa.

Jos ostaja on antanut kuljetuksen myyjän ehdottaman rahdinkuljettajan tehtäväksi, tavara katsotaan vaaranvastuuta koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun rahdinkuljettaja on luovuttanut tavaran ostajan hallintaan.

4 §

Luovutuksen ajankohta

Jollei ole sovittu, että tavara on luovutettava määrättynä ajankohtana taikka vaadittaessa tai viipymättä, se on luovutettava *ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 30 päivän kuluttua sopimuksen tekemisestä.*

Jollei ostaja saa luottoa tai maksunlykkäystä, myyjä ei ole velvollinen luopumaan tavaran hallinnasta ennen kuin ostaja maksaa kauppahinnan.

9 §

Kaupan purku

Ostaja saa purkaa kaupan myyjän viivästyksen vuoksi, jos *hän on asettanut myyjälle kohtuullisen lisäajan, eikä myyjä ole luovut-*

Jos ostaja on asettanut myyjälle määrätyn lisäajan tavaran luovutusta varten eikä se ole kohtuuttoman lyhyt, ostaja saa niin ikään purkaa kaupan, jollei tavaraa luovuteta lisäajan kuluessa. Asetetun lisäajan kuluessa ostaja saa purkaa kaupan vain, jos myyjä ilmoittaa, ettei hän täytä sopimusta tämän ajan kuluessa.

Milloin ostaja ei ole asettanut myyjälle lisäaikaa, hän saa purkaa kaupan, jollei tavaraa luovuteta kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän vaati sopimuksen täyttämistä.

Jos kaupan kohteena on tavara, joka on valmistettava tai hankittava erityisesti ostajaa varten hänen ohjeidensa tai toivomustensa mukaisesti, eikä myyjä voi ilman huomattavaa tappiota käyttää tavaraa hyväkseen muulla tavoin, ostaja saa purkaa kaupan myyjän viivästyksen vuoksi vain, jos kaupan tarkoitus jää hänen osaltaan viivästyksen vuoksi olennaisesti saavuttamatta.

6 a luku

Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyynti

13 §

Liitännäissopimuksen peruuntuminen

Rahoituspalvelua koskevaan sopimukseen liittyvä muu etäsopimus peruuntuu ilman eri toimenpiteitä kuluttajan peruuttaessa pääsopimuksen, jos sama elinkeinonharjoittaja tarjoaa myös liitännäissopimuksen. Liitännäissopimus peruuntuu myös, jos kolmas tarjoaa liitännäissopimuksen tehneen elinkeinonharjoittajan ja kolmannen välisen sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella.

Muuhun sopimukseen liittyvän luottosopimuksen peruuntumisesta säädetään 6 luvun

tanut tavaraa lisäajan kuluessa. Asetetun lisäajan kuluessa ostaja saa purkaa kaupan vain, jos myyjä on kieltäytynyt toimittamasta tavaraa tämän ajan kuluessa.

Ostaja saa kuitenkin purkaa kaupan myyjän viivästyksen vuoksi lisäaikaa asettamatta, jos:

1) myyjä on kieltäytynyt toimittamasta tavaraa;

2) luovutus sovittuna toimitusaikana on olennainen ottaen huomioon sopimuksen tekemiseen liittyvät olosuhteet; tai

3) ostaja on ilmoittanut myyjälle ennen sopimuksen tekemistä, että luovutus tietyn ajan kuluessa tai tietynä ajankohtana on olennainen.

Sopimuksen purkamisen jälkeen myyjän on viipymättä palautettava kaikki sopimuksen nojalla maksettu.

6 a luku

Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyynti

13 §

Liitännäissopimuksen peruuntuminen

Rahoituspalvelun etämyyntiä koskevaan sopimukseen liittyvä muu etäsopimus peruuntuu ilman eri toimenpiteitä kuluttajan peruuttaessa pääsopimuksen, jos sama elinkeinonharjoittaja tarjoaa myös liitännäissopimuksen. Liitännäissopimus peruuntuu myös, jos kolmas tarjoaa liitännäissopimuksen tehneen elinkeinonharjoittajan ja kolmannen välisen sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella.

24 §:ssä ja 10 luvun 12 §:ssä.

7 luku

Kuluttajaluotot

22 §

Etämyyntiä ja kotimyyntiä koskevia erityissäännöksiä

4) luottosopimuksen, jonka ehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta, josta ei peritä korkoa ja josta perittävät muut luotokustannukset todelliseksi vuosikoroksi muunnettuina eivät ylitä korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun koron määrää;

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 c §

Oikeus vedota eräisiin ilmoituksiin ja asiakirjoihin

Jos tässä laissa tarkoitettu virheilmoitus taikka ilmoitus sopimuksen purkamisesta tai sen peruuttamisesta on tarkoituksenmukaisella tavalla lähetetty vastaanottajalle, lähettäjä saa vedota ilmoitukseen, vaikka se myöhästyisi, vääristyisi tai ei tulisi perille.

Jos ilmoituksen saapumisen ajankohdasta ei voida esittää muuta selvitystä, postitse lähetetyn ilmoituksen katsotaan saapuneen vastaanottajalle seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä ja sähköisesti lähetetyn päivänä, jona ilmoitus on lähetetty.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään ilmoituksesta, koskee myös *kotimyyntiasiakirjaa*, vahvistusta, sopimusehtoja ja muita asiakirjoja, jotka elinkeinonharjoittaja on tämän lain mukaisesti lähettänyt kuluttajalle.

7 luku

Kuluttajaluotot

22 §

Etämyyntiä koskevia erityissäännöksiä

(kumotaan)

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 c §

Oikeus vedota eräisiin ilmoituksiin ja asiakirjoihin

Jos tässä laissa tarkoitettu virheilmoitus taikka ilmoitus sopimuksen purkamisesta tai peruuttamisesta on tarkoituksenmukaisella tavalla lähetetty vastaanottajalle, lähettäjä saa vedota ilmoitukseen, vaikka se myöhästyisi, vääristyisi tai ei tulisi perille.

Jos ilmoituksen saapumisen ajankohdasta ei voida esittää muuta selvitystä, postitse lähetetyn ilmoituksen katsotaan saapuneen vastaanottajalle seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä ja sähköisesti lähetetyn päivänä, jona ilmoitus on lähetetty.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään ilmoituksesta, koskee myös vahvistusta, sopimusehtoja ja muita asiakirjoja, jotka elinkeinonharjoittaja on tämän lain mukaisesti lähettänyt kuluttajalle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin

sopimukseen sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin sopimukseen sovelletaan kuitenkin 2 luvun 14 §:ää.

2.

Laki

sähkömarkkinalain 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkömarkkinalain (588/2013) 88 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

88 §

88 §

Vahvistusilmoitus

Vahvistusilmoitus

Jos sähköverkkosopimusta tai sähkönmyyntisopimusta ei ole tehty kirjallisesti, jakeluverkonhaltijan tai vähittäismyyjän on lähetettävä loppukäyttäjälle tiedot tehdystä sopimuksesta sekä siihen sovellettavista hinnoista ja muista ehdoista (*vahvistusilmoitus*). Jos sopimus on tehty kuluttajan kanssa kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetussa kotimyyntissä tai etämyyntissä, on vahvistusilmoituksen täytettävä kotimyyntiasiakirjalle tai etämyyntiin liittyvälle vahvistukselle säädetyt vaatimukset. Vahvistusilmoitus on lähetettävä viivytyksettä ja viimeistään kahden viikon kuluttua sopimuksen tekemisestä.

Jos sähköverkkosopimusta tai sähkönmyyntisopimusta ei ole tehty kirjallisesti, jakeluverkonhaltijan tai vähittäismyyjän on lähetettävä loppukäyttäjälle tiedot tehdystä sopimuksesta sekä siihen sovellettavista hinnoista ja muista ehdoista (*vahvistusilmoitus*). Vahvistusilmoitus on lähetettävä viivytyksettä ja viimeistään kahden viikon kuluttua sopimuksen tekemisestä.

Jos sopimus on tehty kuluttajan kanssa kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetussa kotimyyntissä tai etämyyntissä, vahvistusilmoituksen on täytettävä mainitun luvun 13 §:ssä vahvistukselle säädetyt vaatimukset. Tällöin myös vahvistusilmoituksen toimittamisaikaan sovelletaan, mitä mainitussa pykälässä säädetään.

Sopimus katsotaan tehdyksi vahvistusilmoituksen ehdoin, jollei loppukäyttäjä vahvistusilmoituksessa mainitussa huomautusajassa ole ilmoittanut sopijapuolelleen, ettei hän pidä ilmoitusta sopimusta vastaavana. Huomautusajan on oltava vähintään kolme viikkoa vahvistusilmoituksen lähettämistä. Kuluttajan oikeudesta peruuttaa koti- tai etämyyntissä tehty sopimus säädetään kuluttajansuojalain 6 luvussa.

Sopimus katsotaan tehdyksi vahvistusilmoituksen ehdoin, jollei loppukäyttäjä vahvistusilmoituksessa mainitussa huomautusajassa ole ilmoittanut sopijapuolelleen, ettei hän pidä ilmoitusta sopimusta vastaavana. Huomautusajan on oltava vähintään kolme viikkoa vahvistusilmoituksen lähettämistä. Kuluttajan oikeudesta peruuttaa koti- tai etämyyntissä tehty sopimus säädetään kuluttajansuojalain 6 luvussa.

Sopimuksen tekemisen ja loppukäyttäjän

Sopimuksen tekemisen ja loppukäyttäjän

Voimassa oleva laki

tekemän ilmoituksen välisenä aikana sovelletaan vahvistusilmoituksen mukaisia sopimusehtoja, jollei muuta näytetä sovitun.

Ehdotus

tekemän ilmoituksen välisenä aikana sovelletaan vahvistusilmoituksen mukaisia sopimusehtoja, jollei muuta näytetä sovitun.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin
sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.*

Oikeusministeriön asetus

kulutushyödykesopimusta koskevasta puhelinasioinnista perittävästä perushinnasta

Oikeusministeriön päätöksen mukaisesti säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 14 §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa / :

1 §

Perushinnan laskentatapa

Kuluttajansuojalain 2 luvun 14 §:ssä tarkoitettua laskennallista perushintaa laskiessaan Viestintäviraston on otettava huomioon ne matkaviestinverkon liittymämäärien perusteella markkinaosuudeltaan suurimmat telyritykset, joiden yhteenlaskettu markkinaosuus on vähintään 95 prosenttia. Näiden yritysten osalta sen tulee laskea minuuttiperusteisesti veloittettavien matkapuhelumaksujen hinnastojen mukaisten vähimmäishintojen keskiarvo ottamalla huomioon kunkin yrityksen markkinaosuus.

2 §

Perushinnan julkaiseminen

Viestintäviraston on julkaistava laskennallinen perushinta sentin kymmenyksen tarkkuudella.

3 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

*Asetusluonnos***Oikeusministeriön asetus****kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitetuista peruuttamislomakkeesta ja peruuttamisohjeista**

Oikeusministeriön päätöksen mukaisesti säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvun 9 §:n 3 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa / :

1 §

Peruuttamisohjeet

Elinkeinonharjoittaja voi halutessaan antaa 6 luvun 9 §:n 1 momentin 10—12 kohdassa tarkoitettut tiedot liitteessä I olevan peruuttamisohjeen mallin mukaisesti. Jos elinkeinonharjoittaja on toimittanut kuluttajalle ohjeen oikein täytettynä, hänen katsotaan täyttäneen kohtien mukaiset tiedonantovelvoitteensa.

2 §

Peruuttamislomake

Kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvun

9 §:n 3 momentissa tarkoitettun peruuttamislomakkeen on oltava liitteessä II olevan lomakkeen mukainen.

3 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

LIITE I
LIITE II

Tietoja peruuttamisoikeuden käytöstä

Peruuttamisohjeen malli

Peruuttamisoikeus

Teillä on oikeus peruuttaa tämä sopimus 14 päivän kuluessa syytä ilmoittamatta.

Peruuttamisen määräaika päättyy 14 päivän kuluttua [1]

Peruuttamisoikeuden käyttämiseksi teidän on ilmoitettava meille [2] päätöksestänne peruuttaa sopimus yksiselitteisellä tavalla (esimerkiksi kirjeellä postitse, faksilla tai sähköpostilla). Voitte käyttää liitteenä olevaa peruuttamislomaketta, mutta sen käyttö ei ole pakollista. [3]

Peruuttamisen määräajan noudattamiseksi riittää, että lähetätte ilmoituksenne peruuttamisoikeuden käytöstä ennen peruuttamisajan päättymistä.

Peruuttamisen vaikutukset

Jos peruutate tämän sopimuksen, palautamme teille kaikki teiltä saamamme suoritukset, myös toimituskustannukset (paitsi lisäkustannuksia siitä, että olette valinnut tarjoamastamme edullisimmasta vakiotoimitustavasta poikkeavan toimitustavan), viivytyksettä ja joka tapauksessa viimeistään 14 päivän kuluttua päivästä, jona saamme tietää päätöksestänne peruuttaa sopimus. Suoritamme palautuksen sillä maksutavalla, jota olette käyttänyt alkuperäisessä liiketodistuksessa, ellettä ole nimenomaisesti suostunut muuhun, ja joka tapauksessa siten, että teille ei aiheudu suoritusten palauttamisesta kustannuksia. [4]

[5]

[6]

Lomakkeen täyttöohjeet:

[1] Lisätkää jokin seuraavista lainausmerkein merkityistä tiedoista:

a) kun kyseessä on palvelusopimus tai sähköisesti toimitettavaa digitaalista sisältöä koskeva sopimus: ”sopimuksen tekemisestä.”;

b) kun kyseessä on kauppasopimus: ”siitä, kun tavara on vastaanotettu.”;

c) kun kyseessä on kauppasopimus, jossa kuluttaja on tilannut useita tavaroita samassa tilauksessa ja erikseen toimitettuina: ”siitä, kun viimeinen tavaraerä on vastaanotettu.”;

d) kun kyseessä on kauppasopimus, jossa tavara toimitetaan useassa erässä tai osina: ”siitä, kun viimeinen tavaraerä on vastaanotettu.”;

e) kun kyseessä on kauppasopimus, jossa tavaroita toimitetaan säännöllisesti: ”siitä, kun ensimmäinen tavarakerä on vastaanotettu.”

[2] Lisätkää nimenne, maantieteellinen osoitteenne ja, mikäli saatavilla, puhelinnumeronne, faksinumeronne ja sähköpostiosoitteenne.

[3] Jos tarjoatte kuluttajalle mahdollisuuden ilmoittaa peruutuksesta verkkosivustonne kautta, lisätkää seuraava teksti: ”Voitte täyttää peruuttamislomakkeen ja toimittaa sen taikka muun yksiselitteisen ilmoituksen myös sähköisesti verkkosivustollamme [lisätään internetosoite]. Jos käytätte tätä vaihtoehtoa, lähetämme teille viipymättä pysyvällä välineellä (esimerkiksi sähköpostitse) vahvistuksen peruuttamisen vastaanottamisesta.”

[4] Kun kyseessä on kauppasopimus, jossa ette ole tarjoutunut noutamaan tavaroita takaisin peruuttamistapauksessa, lisätkää seuraava teksti: ”Voimme pidäytyä maksujen palautuksesta, kunnes olemme saaneet tavarank takaisin tai kunnes olette esittänyt näyttöä siitä, että olette lähettänyt tavarank takaisin, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi.”

[5] Jos kuluttaja on vastaanottanut tavaroita sopimuksen yhteydessä,

a) lisätkää:

— ”Noudamme tavarat takaisin.”, tai

— ”Teidän on lähetävä tavarat takaisin tai luovutettava ne meille tai ... [lisätkää tapauksen mukaan sen henkilön nimi ja maantieteellinen osoite, jonka olette valtuuttanut vastaanottamaan tavarat] ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään 14 päivän kuluttua päivästä, jona ilmoitatte meille peruuttavanne tämän sopimuksen. Määräaikaa on noudatettu, jos lähetätte tavarat takaisin ennen kyseisen 14 päivän määräajan päättymistä.”

b) lisätkää:

— ”Vastaamme tavaroiden palauttamiskustannuksista.”,

— ”Teidän on vastattava tavaroiden palauttamisesta aiheutuvista välittömistä kustannuksista.”,

— jos kyseessä on etämyyntisopimus ette ole tarjoutunut vastaamaan tavaroiden palauttamiskustannuksista eikä tavaroita voi niiden luonteen takia palauttaa tavanomaisesti postitse: ”Teidän on vastattava tavaroiden palauttamisesta aiheutuvista välittömistä kustannuksista, jotka ovat ... euroa [lisätään määrä].”; tai jos tavaroiden palauttamiskustannuksia ei voida kohtuudella laskea etukäteen: ”Teidän on vastattava tavaroiden palauttamisesta aiheutuvista välittömistä kustannuksista. Kustannukset ovat arviolta enintään noin ... euroa [lisätään määrä].”, tai

— jos kyseessä on kotimyyntisopimus ja tavaroita ei niiden luonteen takia voida palauttaa tavanomaisesti postitse ja tavarat on toimitettu kuluttajan kotiin sopimuksentekohetkellä: ”Noudamme tavarat takaisin omalla kustannuksellamme.” sekä

c) lisätkää: ”Olette vastuussa vain sellaisesta tavaroiden arvon alenemisesta, joka on seurausta muusta kuin tavaroiden luonteen, ominaisuuksien ja toimivuuden toteamiseksi tarvittavasta käsittelystä.”

[6] Jos sopimus koskee palvelun suorittamista, lisätkää seuraava teksti: ”Jos olette pyytänyt palvelun suorittamista ennen peruuttamisajan päättymistä, teidän on maksettava meille määrä, joka on suhteessa siihen, minkä verran sopimuksesta on täytetty siihen mennessä, jolloin ilmoitatte meille peruuttavanne sopimuksen, kun vertauskohtana on sopimuksen täyttäminen kokonaisuudessaan.”

Peruuttamislomake

(täyttäkää ja palauttakaa tämä lomake vain siinä tapauksessa, että haluatte peruuttaa sopimuksen)

— Vastaanottaja [elinkeinonharjoittajan on lisättävä tähän nimensä, maantieteellinen osoitteen ja, mikäli saatavilla, faksinumeronsa ja sähköpostiosoitteensa]:

— Ilmoitan/Ilmoitamme (*), että haluan/haluamme (*) peruuttaa tekemäni/tekemämme (*) sopimuksen, joka koskee seuraavien tavaroiden toimittamista (*) / seuraavan palvelun suorittamista (*):

— Tilauspäivä (*) / Vastaanottopäivä (*)

— Kuluttajan nimi (*) / Kuluttajien nimet (*)

— Kuluttajan osoite (*) / Kuluttajien osoitteet (*)

— Kuluttajan allekirjoitus (*) / Kuluttajien allekirjoitukset (*) (vain jos lomake täytetään paperimuodossa)

— Päiväys

(*) Tarpeeton yliviivataan.